

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 בספטמבר 2018

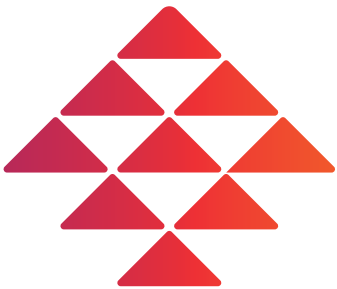
Q3

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
50	3. סקירת הסיכונים
93	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורת ונהלים
94	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
97	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2018
101	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
111	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
233	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
237	5. ממשל תאגידי
238	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
253	7. נספחים
268	מילון מונחים
271	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 30 בספטמבר 2018

Q3

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
11	1.2. מידע כספי תמציתי
15	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
15	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
19	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
26	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
37	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
44	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
48	2.6. חברות מוחזקות עיקריות
50	3. סקירת הסיכונים
50	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
51	3.2. סיכון אשראי
76	3.3. סיכון שוק
87	3.4. סיכון נזילות ומימון
88	3.5. סיכון תפעולי
88	3.6. סיכון ציית
88	3.7. סיכון משפטי
89	3.8. סיכון מוניטין
89	3.9. סיכון רגולציה וחקיקה
89	3.10. סיכון כלכלי
89	3.11. סיכון אסטרטגי
89	3.12. סיכון סביבתי
89	3.13. הליכים משפטיים ואחרים
90	3.14. יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק
93	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
93	4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
93	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
19	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
20	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
21	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
22	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
23	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
23	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
25	טבלה 2-8: רווח כולל
26	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
26	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים
27	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
27	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
28	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
29	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
29	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
29	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
30	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
30	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
31	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
34	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
35	טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
36	טבלה 2-22: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
36	טבלה 2-23: יחס מינוף
37	טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
44	טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
51	טבלה 3-1: סיכון אשראי בעייתי
51	טבלה 3-2: נכסים שאינם מבצעים
52	טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
54	טבלה 3-4: מדדי סיכון אשראי
55	טבלה 3-5: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
56	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
62	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
62	טבלה 3-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
63	טבלה 3-9: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 בספטמבר 2018
64	טבלה 3-10: חשיפות עיקריות למדינות זרות
67	טבלה 3-11: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
69	טבלה 3-12: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
70	טבלה 3-13: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
71	טבלה 3-14: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
71	טבלה 3-15: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
71	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
72	טבלה 3-17: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
72	טבלה 3-18: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
73	טבלה 3-19: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
73	טבלה 3-20: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיס הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
74	טבלה 3-21: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
74	טבלה 3-22: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

75	טבלה 3-23: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
76	טבלה 3-24: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה
77	טבלה 3-25: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים
78	טבלה 3-26: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית לא-צמוד
80	טבלה 3-27: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית צמוד למדד
82	טבלה 3-28: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית מטבע-חוץ
84	טבלה 3-29: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית
86	טבלה 3-30: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)
87	טבלה 3-31: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי בבנק ולמדד המחירים לצרכן
87	טבלה 3-32: יחס כיסוי הנזילות
88	טבלה 3-33: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 בנובמבר 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, לתקופה ינואר-ספטמבר 2018.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים גולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צרר", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 הבנק נדרש להיפרד מהחזקותיו בקבוצת ישראלכרט. הבנק נערך להפרדה של קבוצת ישראלכרט מהבנק תוך בחינת מספר חלופות (ראה [פרק חברות מוחזקות עיקריות](#) להלן). לנוכח התקדמות תהליכי ההיפרדות, ולנוכח הצפי להפסקת השליטה של הבנק בקבוצת ישראלכרט בתוך שנה, סווגה פעילות קבוצת ישראלכרט החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך הדוחות לתקופות השוואה הנכללים בדוחות אלה מוצגים מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
2016	2017	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	
מדדי ביצוע עיקריים						
7.72%	7.50%	7.82%	9.23%	5.31%	10.67%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽²⁾
*10.04%	9.44%	9.33%	9.56%	9.91%	11.02%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽³⁾⁽²⁾
6.92%	6.61%	6.79%	8.18%	4.27%	9.41%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽⁷⁾⁽²⁾
9.23%	8.55%	8.30%	8.52%	8.84%	9.75%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽⁷⁾⁽³⁾⁽²⁾
0.60%	0.59%	0.61%	0.74%	0.41%	0.84%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
63.42%	64.96%	63.49%	59.28%	72.18%	57.61%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
59.42%	59.55%	59.36%	58.41%	59.74%	56.75%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽³⁾
2.05%	2.13%	2.12%	2.27%	2.16%	2.29%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽⁴⁾⁽²⁾
124%	122%	-	-	123%	122%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁵⁾
ליום						
ליום 31 בדצמבר		ליום				
2016	2017	30.09.2017	30.09.2018			
11.01%	11.26%	11.26%	11.32%			יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
15.11%	14.64%	14.85%	14.77%			יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
7.25%	7.37%	7.37%	7.63%			יחס מינוף ⁽⁶⁾

* הוצג מחדש לצורך הכללה של השלכות הפחתת מס החברות כחלק מהרווח מנוטרל חריגים בשנת 2016. במסגרת הדוח התקופתי לשנת 2017 (ומצגת לשנת 2017 שפורסמה בעקבותיה) הוצגו הרווח הנקי והתשואה להון לשנים 2016 ו-2017, בנטרול הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והפסקת הפעילות בשוויץ בלבד. בשנת 2016, הוצגו הרווח הנקי והתשואה להון לשנת 2016 גם בנטרול של השלכות הפחתת מס החברות (בנוסף לנטרול עדכון ההפרשות בגין החקירה כאמור). במסגרת תהליך היערכות להגשת תשקיף מדף של הפועלים הנפקות בע"מ (זרוע ההנפקות של הבנק שהינה חברה בבעלות מלאה), התבקש הבנק על-ידי רשות ניירות-ערך להציג נתונים אלה לשנת 2016 באופן המיישם בעקבות את הרכיבים המנוטרלים האמורים.

- (1) מספרי ההשוואה, לרבות האשראי של קבוצת ישראל, הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) מחושב על בסיס שנתי.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ועלויות בגין הפסקת הפעילות בשוויץ.
- (4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון" להלן](#).
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק "הון הלימות הון ומינוף" להלן](#).
- (7) תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת, לאחר היפרדות מיראכרט עשויה להיות מושפעת מתהליכי התאמה של ההון בגין הפחתת נכסי סיכון בסך של כ-12 מיליארד ש"ח, כתוצאה מהיפרדות והתאמות נוספות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
2016	2017	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	
מדדי איכות אשראי עיקריים						
1.50%	1.36%	1.39%	1.33%	1.39%	1.33%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
1.83%	1.31%	1.34%	1.30%	1.34%	1.30%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.18%	0.21%	0.25%	0.17%	0.03%	0.15%	שיעור מחיקות חשבוניות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
0.07%	0.08%	0.11%	0.21%	(0.01%)	0.17%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
במיליוני ש"ח						
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד						
2,628	2,660	2,048	2,498	469	950	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
*3,417	3,348	2,440	2,588	861	980	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
2,354	2,346	1,781	2,219	379	841	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,143	3,034	2,173	2,309	771	871	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
7,958	8,424	6,263	6,616	2,091	2,228	הכנסות ריבית, נטו
179	202	213	424	(8)	118	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
9,121	9,076	6,743	7,611	2,247	2,634	רווח מימוני, נטו***
4,982	4,292	3,231	3,650	1,061	1,275	הכנסות שאינן מריבית
3,682	3,477	2,617	2,595	869	856	מזה - עמלות
8,207	8,260	6,028	6,086	2,275	2,018	הוצאות תפעוליות ואחרות
**4,239	**4,209	**3,184	3,126	**1,037	1,020	מזה - משכורות והוצאות נילוות
12,940	12,716	9,494	10,266	3,152	3,503	סך הכנסות
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)						
1.76	1.76	1.34	1.66	0.29	0.63	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת - בסיס

- * הוצג מחדש לצורך הכללה של השלכות הפחתת מס החברות כחלק מהרווח מנוטרל חריגים בשנת 2016. במסגרת הדוח התקופתי לשנת 2017 (ומצגת לשנת 2017 שפורסמה בעקבותיו) הוצג הרווח הנקי והתשואה להון לשנים 2016 ו-2017, בנטרול הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והפסקת הפעילות בשוויץ בלבד. בשנת 2016, הוצג הרווח הנקי והתשואה להון לשנת 2016 גם בנטרול של השלכות הפחתת מס החברות (בנוסף לנטרול עדכון ההפרשות בגין החקירה כאמור). במסגרת תהליך היערכות להגשת תשקיף מדף של הפועלים הנפקות בע"מ (זרוע ההנפקות של הבנק שהינה חברה בבעלות מלאה), התבקש הבנק על-ידי רשות ניירות-ערך להציג נתונים אלה לשנת 2016 באופן המיישם בעקביות את הרכיבים המנוטרלים האמורים.
- ** סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ג.3](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- *** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
- (1) מספרי ההשוואה, לרבות האשראי של קבוצת ישראל, הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) מחושב על בסיס שנתי.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ועלויות בגין הפסקת הפעילות בשוויץ.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן⁽¹⁾ (המשך)

ליום 31 בדצמבר		ליום			
2016	2017	30.09.2017	30.09.2018		
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מהמאזן					
448,105	454,424	449,815	447,921	סך-כל הנכסים	
80,367	86,093	85,596	77,622	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים	
71,429	65,416	64,173	57,943	ניירות-ערך	
258,691	265,853	262,356	275,806	אשראי לציבור, נטו	
7,358	6,822	7,180	7,026	סיכון אשראי בעייתי, נטו	
3,094	2,097	2,261	2,238	חובות פגומים מאזניים, נטו	
413,880	418,420	414,070	410,203	סך-כל ההתחייבויות	
338,494	347,344	342,740	341,775	מזה - פיקדונות הציבור	
4,077	3,649	3,044	4,357	פיקדונות מבנקים	
33,560	29,058	29,411	28,647	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	
34,047	35,863	35,591	37,613	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
3,480	2,073	2,179	2,218	אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)	
נתונים נוספים					
22.9	25.6	24.7	26.6	מחיר מניה לסוף תקופה (בש"ח)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
2016	2017	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018
51.44	64.53	26.08	37.17	24.37	-
1.18%	1.14%	0.58%	0.57%	0.28%	0.19%
סך-הכל דיבידנד למניה (באגרות)*					
יחס עמלות לנכסים ממוצעים					

* על-פי מועד ההכרזה.

(1) מספרי השוואה, לרבות האשראי של קבוצת ישראל, הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בתקופת הדוח:

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-2,498 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,048 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נבע מעלייה ברווח המימוני כתוצאה מגידול בהיקפי הפעילות, מרווחים ממכירת הלוואות וממכירת מניות וכן מהשפעת המדד. עלייה זו קוזזה מירידה בהכנסות מעמלות והכנסות אחרות וגידול בהוצאות התפעוליות ובהוצאות להפסדי אשראי.

יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם לשיעור של 11.32%, בהשוואה לשיעור של 11.26% ביום 31 בדצמבר 2017. יחס זה, גבוה מעדי ההון הנדרשים על-ידי בנק ישראל. לפרטים נוספים ראה [סעיף 2 להלן](#).

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון הנזילות. סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכון התפעולי לרבות סיכוני טכנולוגיה ומחשוב וסיכוני סייבר. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון אסטרטגי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

להרחבה ראה [סעיף 1.4 בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

למידע על הסיכונים ראה [פרק סקירת הסיכונים להלן, פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) וכן [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2018](#).

1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2017 אישרו הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית (לשנים 2018-2020). מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם ובישראל ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות של הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים והן מחייבות את הבנק להיערך לעתיד במטרה להעניק ללקוחותיו חוויית שירות איכותית ומתקדמת ולייצר ערך ללקוחותיו וליתר מחזיקי העניין.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי הלימות ההון, והן היוו שיקול בגיבוש התוכנית האסטרטגית. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. מטרת התוכנית האסטרטגית היא לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאית בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל מחזיקי העניין. תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, והיא מתמקדת בחמש תימות מרכזיות אשר עודכנו ואושרו בסוף שנת 2016:

- 1. מובילות יוצרת ערך בישראל בפלחי לקוחות ופעילויות במיקוד** – העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, יצירת פתרונות מותאמים לצורכי הלקוחות השונים וחיזוק המיקוד העסקי בפעילויות בעלות פוטנציאל.
- 2. העצמת הערך ללקוח תוך שילוב קשר אישי, אנושי וטכנולוגי** – שירות בנקאי מותאם, נגיש ואינטואיטיבי המשלב שירותים דיגיטליים מתקדמים עם שירות וייעוץ אנושי בפעילויות מורכבות ובצמתי החלטה.
- 3. בונים את המחר: בניית תשתיות, חדשנות וצמיחה בינלאומית ממוקדת** – חיזוק התשתיות לצמיחה עתידית, פיתוח יכולות טכנולוגיות מתקדמות תוך שיתופי פעולה עם הסביבה העסקית ופיתוח הפעילות המסחרית בארצות-הברית.
- 4. ערך משותף בר קיימא עם מחזיקי העניין** – קידום מהלכים עסקיים המייצרים ערך משותף לציבור ולבנק תוך הגברת השקיפות וקידום השיח עם כלל מחזיקי העניין.
- 5. פישוט ומצוינות תפעולית מתמשכת** – אופטימיזציה של כלל המשאבים, תוך פישוט ועיצוב מחדש של תהליכים מקצה לקצה להעצמת הערך ללקוח ויישום תוכנית התייעלות רב שנתית.

בנוסף לחמש התימות האסטרטגיות המרכזיות לעיל, פועל הבנק בהתאם לשלוש תימות משאבים ותשתיות אשר עודכנו ואושרו אף הן בסוף 2016:

- הבנק ימשיך לשים דגש על טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה (Agile).
 - הבנק יפעל לקידום מצוינות בניהול פיננסי וניהול הון דינמי ומתקדם.
 - הפעילות תתבצע תוך ניהול סיכונים קפדני, ההולם את מתווה פעילות הבנק.
- הבנק ימשיך לפעול בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

להרחבה נוספת בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוססת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שהנחות השונות העומדות בסיסן וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכנית לעתיד לא יתממשן, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הכלכלה העולמית המשיכה להציג תמונה חיובית ברבעון השלישי של השנה, אם כי הולכים ומתרבים גורמי סיכון שעשויים להעיב על הצמיחה בהמשך. בין גורמים אלו ניתן לציין את החרפת מאבק הסחר בין ארצות-הברית לבין סין, שהביאה זה מכבר הן להאטה בהתרחבות הסחר העולמי והן להתמתנות של הצמיחה בסין; באירופה, טרם הושג הסכם בין בריטניה לאיחוד האירופי באשר לתנאי הפרישה מהאיחוד, וחילוקי דעות בין האיחוד האירופי לממשלה באיטליה העלו אף הן את חששות המשקיעים; עליית הריבית בארצות-הברית הגבירה את הלחץ על השווקים המתעוררים שסבלו מבריחת הון. הצטברות גורמים אלו, הביאה לירידות שערים חדות יחסית בשוקי המניות בעולם במהלך חודש אוקטובר. כפי שצוין, חרף גורמי הסיכון, הנתונים בפועל הם עדיין טובים בעיקרם, בארצות-הברית הצמיחה הסתכמה ברבעון השלישי בשיעור שנתי של 3.5%, ובאירופה הצמיחה האטה לשיעור שנתי של 0.6%, אך שיעור האבטלה המשיך לרדת. האינפלציה נותרה יציבה הן בארצות-הברית והן באירופה ברמה שנתי של 2.2% ו-0.9% בהתאמה (נתוני ספטמבר, אינפלציה לביה). הבנקים המרכזיים נמצאים בתהליך של נסיגה הדרגתית מהמדיניות המרחיבה, אך הפערים בין המדינות הם גדולים: הפד בארצות-הברית העלה בחודש ספטמבר את הריבית לרמה של 2.25%, וחברי הפד מעריכים שהריבית תחצה את רמת ה-3% בשנה הבאה. מנגד, באירופה הריבית טרם עלתה, והבנק המרכזי מעריך כי מדיניות ההרחבה הכמותית תגיע השנה לסיימה. בין שני קצוות אלו נמצאת שורה של מדינות מפותחות בהן הריבית עלתה באופן מתון כמו אנגליה, קנדה וצ'כיה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית ברבעון השלישי שהתפרסמו עד כה מצביעים על צמיחה נאה, אם כי מסתמן שאולי מעט איטית מזו של אשתקד. ההאטה בולטת בעיקר בנתוני היצוא התעשייתי שירד בשיעור דולרי של 3% לעומת הרבעון השני. חלק מהאינדיקטורים לצריכה הפרטית מצביעים אף הם על האטה בקצב ההתרחבות. מנגד, יצוא השירותים המשיך לגדול, וגם רוב רכיבי יבוא הסחורות נמצאים במגמת עלייה. נתוני שוק העבודה מצביעים על מצב של תעסוקה מלאה - שיעור האבטלה התייצב בשני הרבעונים האחרונים ברמה של 4%, תוך עלייה בשיעור שנתי של כ-4% בשכר הממוצע במשק.

הנדל"ן למגורים

ענף הנדל"ן למגורים נמצא בתהליך של שינוי שמקורו במדיניות הממשלתית. הכבדת המיסוי על המשקיעים בנדל"ן, ושיווקי קרקעות שברובם מיועדים לפרויקטים של מחיר למשתכן, הגבירו את אי-הוודאות בענף. מכירת הדירות החדשות בחודשים יולי ואוגוסט הייתה דומה בהיקפה לזו של ממוצע הרבעון השני של השנה, אולם רמה זו נמוכה בכ-12% מזו של הרבעון המקביל אשתקד. הנתונים עד כה מצביעים על האטה בהתחלות הבנייה לרמה שנתי של כ-42 אלף יחידות במחצית הראשונה של השנה, זאת לעומת התחלות בנייה של כ-50 אלף יחידות בשנת 2017. ההאטה בהתחלות הבנייה משקפת עלייה באי-הוודאות בענף, וכן היא הושפעה מכך שהקרקעות ששווקו במסגרת מחיר למשתכן הן ברובן ללא היתרי בנייה. ייתכן על כן, שככל שיבשילו פרויקטים אלו נראה עלייה בהתחלות הבנייה וברכישת דירות חדשות. סקר מחירי הדירות של הלמ"ס מצביע על ירידת מחירים בשיעור של 1.1% ב-12 החודשים האחרונים.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי ברמה של 0.1%. חברי המועצה המוניטרית ציינו כי הריבית נותרה ללא שינוי בשל האפשרות שהאינפלציה תרד מתחת לגבול התחתון של היעד במהלך הרבעון האחרון של השנה. יחד עם זאת גוברת ההערכות שהריבית תעלה באחת מהחלטות הקרובות, זאת לאור המגמות בעולם, בלימה של ייסוף השקל וצפי להתבססות של האינפלציה ביעד. שוק ההון החל לתמוך העלאות ריבית מתונות בשנה הקרובה. הגירעון התקציבי הסתכם בחודשים ינואר-ספטמבר 2018 ב-24.1 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון של 4.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות הממשלה גדלו בשיעור גבוה של 7%, וההכנסות ממסים קטנו ב-2.4%, זאת בעיקר על רקע גבייה חריגה בשנה שעברה שמקורה במבצע המס על דיבידנדים ותקבולי מס ממכירת חברת מובילאי. בנטרול השפעות חד-פעמיות גביית המס גבוהה בכ-3% מזו של אשתקד, שיעור שדומה לצמיחת המשק בתקופה זו. הגירעון התקציבי ב-12 החודשים האחרונים עלה לשיעור גבוה של 3.4% מהתוצר. שיעור זה חורג מיעד הגירעון לשנה זו, אם כי נתון זה הושפע מגביית מס נמוכה בחודש ספטמבר בשל עיתוי החגים.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השלישי של שנת 2018 בשיעור של 0.2%. המדד לחודש ספטמבר 2018 רשם עלייה של 0.1%. האינפלציה בשנה האחרונה עמדה על שיעור של 1.2% (בהתייחס למדד בגין), והמדד ללא אנרגיה עלה ב-0.9%. האינפלציה התמקמה בגבול התחתון של היעד, זאת בהשפעה של הוזלות במחירים של מוצרים מיובאים: ריהוט וציוד לבית והלבשה והנעלה. יתר סעיפי המדד מושפעים יותר מעלויות השכר בארץ, ואלו מתייקרים בקצב מהיר יותר. סעיף הדיור עלה בשנה האחרונה בשיעור של 1.8%, והוא היה בעל התרומה הבולטת לעליית המדד בשנה האחרונה. ניתן להעריך שחזרת האינפלציה לתחום היעד הושפעה מהתייצבות שער החליפין של השקל, עליית מחירי האנרגיה, ועלויות השכר במשק. כמו-כן השפעת המדיניות הממשלתית להפחתת יוקר המחיה על המחירים הייתה מצומצמת ביחס לשנים האחרונות.

השקל התחזק ברבעון השלישי של שנת 2018 בשיעור של 0.6% מול הדולר האמריקאי. מול סל המטבעות האפקטיבי התחזק השקל ב-2.7%, זאת בעיקר על רקע היחלשות במטבעותיהם של השווקים המתעוררים. בחודש אוקטובר נרשם פחות בשיעור של 2.6% מול הדולר. ירידה חדה בעודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, ופער הריביות שנפתח בין השקל לדולר, פועלים להחלשת הלחצים לייסוף השקל, ובנק ישראל צמצם מאוד את רכישות מטבע-החוץ. ברבעון השלישי של שנת 2018 בנק ישראל רכש מטבע-חוץ בהיקף נמוך של 189 מיליון דולר בלבד, כולם כחלק מהתוכנית לקיזוז השפעות הגז הטבעי על שער החליפין.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

שוקי הכספים והון

ברבעון השלישי של השנה נרשמו עליות שערים במרבית מדדי המניות בעולם. מדד ה-S&P500 עלה בשיעור של 7.2%, מדד המניות האירופי ה-EUROPESTOXX50 עלה ב-0.9% ומדד ת"א 125 עלה ב-0.9%. מדד השווקים המתעוררים (EEM) ירד ברבעון זה בשיעור של 2%. בחודש אוקטובר התהפכה כאמור המגמה וירידות שערים חדות פקדו את מרבית השווקים: מדד ה-S&P500 ירד בשיעור של 6.9%, ומדד ת"א 125 ירד ב-3.2%. אחד הגורמים שעשויים להסביר את ירידות השערים בשוקי המניות, הוא התגברות הציפיות לעליית ריבית שבאו לידי ביטוי בעליית התשואות לפדיון באגרות-חוב הממשלתיות לטווחים השונים. בארצות-הברית העלייה הייתה בולטת - תשואות האיגרת לטווח 10 שנים עלתה לרמה של 3.06% לעומת 2.86% בסוף חודש יוני. באירופה ובישראל עליית התשואות הייתה מתונה יותר, ועמדה על כ-10 נקודות בסיס. התשואה לעשר שנים הגיעה בישראל בסוף חודש ספטמבר לרמה של 2.2%. מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים בתל-אביב עלו ברבעון השלישי של שנת 2018 לרמה של 1,368 מיליון ש"ח לעומת 1,308 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2017	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	
0.3%	0.2%	1.1%	(0.5%)	0.2%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע
(9.8%)	(8.2%)	4.6%	0.9%	(0.6%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
(0.9%)	0.2%	1.2%	4.3%	(1.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
(5.6%)	(3.7%)	4.6%	(0.5%)	1.1%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השווייצרי
2.7%	2.8%	1.5%	4.3%	(0.9%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(15.4%)	(9.2%)	(34.1%)	(0.5%)	(24.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.17	30.09.17	31.12.17	30.06.18	30.09.18	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017. הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- **סיכון הציות:** המשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים על בנקים ברחבי העולם בהקשר להפרות של הנחיות רגולטוריות, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. קבוצת הבנק נתונה למספר חקירות של רשויות אמריקאיות. הבנק מעריך כי היקף הקנסות שיוטלו על קבוצת הבנק בקשר לחקירות המתקיימות גדולים משמעותית מסכום ההפרשה הקיים בדוחות הכספיים. קנסות משמעותיים מאד עלולים לפגוע בתוצאות הבנק. לפרטים בדבר תביעות משפטיות וחקירות ראה [ביאור 110 ו-110D](#). בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 - בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים והחקירה בנושא FIFA. הסדר או הסדרים מוסכמים עם הרשויות האמריקאיות יכול שיהיו מסוג של Non-Prosecution Agreement, Deferred Prosecution Agreement או Plea Agreement. סוג ההסדר, אם יושג, עשוי גם הוא להשפיע על הבנק באופן שהסדר חמור עלול לפגוע בעסקי הבנק.
- **סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.
- **הסביבה הרגולטורית בארץ:** בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות ובפרט החובה של הבנק להיפרד מחברות כרטיסי האשראי שלו והשינויים המשמעותיים בתחום פעילות זה, כמו גם נידוד חשבונות בנק ו-Open API עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך ולאמוד השפעתן על הבנק. לפרטים אודות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל התשע"ז-2017 ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018.
- **הסביבה הרגולטורית בחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם.
- **סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים והפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקרות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית.
- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מגופים טכנולוגיים, טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי יש בכוחם ליצור השפעה משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם, זאת במקביל לשינויים רגולטוריים ותחרותיים אחרים בתחום. הבנק פועל לעדכון התוכנית האסטרטגית תוך ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד כדי לתת מענה למכלול האיומים.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [סעיף 3.13 להלן](#).

2.1.3. גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא רואי החשבון המבקר לנכון לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פיסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב(ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 10.ג בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 10.ד בדבר החקירה בנושא FIFA.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-2,498 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,048 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמה בכ-9.2% בהשוואה לשיעור של כ-7.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18		30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
10.6%	7,862	8,697	17.3%	2,467	2,895	הכנסות ריבית
30.1%	(1,599)	(2,081)	77.4%	(376)	(667)	הוצאות ריבית
5.6%	6,263	6,616	6.6%	2,091	2,228	הכנסות ריבית, נטו
107.3%	480	995	160.3%	156	406	הכנסות מימון שאינן מריבית
12.9%	6,743	7,611	17.2%	2,247	2,634	רווח מימוני, נטו*
99.1%	213	424	(1,575.0%)	(8)	118	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
10.1%	6,530	7,187	11.6%	2,255	2,516	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.5%)	2,751	2,655	(4.0%)	905	869	עמלות והכנסות אחרות*
1.0%	6,028	6,086	(11.3%)	2,275	2,018	הוצאות תפעוליות ואחרות
15.5%	3,253	3,756	54.5%	885	1,367	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
4.9%	1,511	1,585	3.8%	528	548	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
24.6%	1,742	2,171	129.4%	357	819	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
(38.5%)	13	8	(100.0%)	5	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
24.2%	1,755	2,179	126.2%	362	819	רווח נקי מפעילות נמשכת
4.5%	267	279	21.1%	90	109	רווח נקי מפעילות מופסקת ⁽¹⁾
						רווח נקי:
21.6%	2,022	2,458	105.3%	452	928	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה מפעילות נמשכת
53.8%	26	40	29.4%	17	22	המיוחס לבעלי מניות הבנק
22.0%	2,048	2,498	102.6%	469	950	תשואת הרווח הנקי
18.0%	7.8%	9.2%	100.9%	5.3%	10.7%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.
 (1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	*30.09.17	30.09.18		*30.09.17	30.09.18	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
10.63%	8,070	8,928	17.21%	2,539	2,976	הכנסות ריבית
30.17%	(1,601)	(2,084)	77.66%	(376)	(668)	הוצאות ריבית
5.80%	6,469	6,844	6.70%	2,163	2,308	הכנסות ריבית, נטו
107.29%	480	995	160.26%	156	406	הכנסות מימון שאינן מריבית
10.68%	(206)	(228)	11.11%	(72)	(80)	בניכוי רווח מימוני מפעילות מופסקת
12.87%	6,743	7,611	17.22%	2,247	2,634	סך הרווח המימוני המדווח
						בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
(13.71%)	124	107	(65.38%)	26	9	הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
78.68%	136	243	328.21%	39	167	רווח מהשקעות במניות
1,350.00%	4	58	-	-	-	רווחים בגין הלוואות שנמכרו
(232.00%)	(75)	99	(484.00%)	(25)	96	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
	-	56	(400.00%)	(2)	6	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾
197.88%	189	563	631.58%	38	278	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
7.54%	6,554	7,048	6.65%	2,209	2,356	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

* מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

- (1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 - (2) השפעת חיסוי האימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו. כמו-כן, נכללו בסעיף זה השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.
 - (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
- מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 19 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018 בהשוואה להוצאה של 67 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017. הכנסה של 123 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים בשנת 2018, בהשוואה להכנסה של 23 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים בשנת 2017.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו בסך של 7,048 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 6,554 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה ברובה בשל גידול בהיקף פעילות האשראי הקמעונאי והאשראי לדיור וכן מעלייה בפעילות העסקית. כמו-כן, חל גידול בהכנסות מהצמדה למדד כתוצאה משיעור עליית המדד הידוע לעומת התקופה המקבילה אשתקד ובמרווחים הפיננסיים בפיקדונות מטבע-חוץ בשל עליית הריבית.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של 7,611 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 6,743 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית הרווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל וכן מגידול ברווח מהשקעה במניות. בנוסף, חל גידול ברווח מהלוואות שנמכרו, בעיקר בשל מכירת חוב שסווג כפגום. כמו-כן, חלה עלייה משינוי בפרטים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. בנוסף, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית*

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.09.17		30.09.18		30.09.17		30.09.18		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.75%	8,070	3.01%	8,928	2.61%	2,539	3.02%	2,976	הכנסות ריבית
0.85%	(1,601)	1.13%	(2,084)	0.59%	(376)	1.09%	(668)	הוצאות ריבית
1.90%	6,469	1.88%	6,844	2.02%	2,163	1.93%	2,308	הכנסות ריבית, נטו
2.20%		2.31%		2.22%		2.33%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בשיעור הריבית הדולרית וכן בשל גידול בשיעור עליית המדד הידוע בין התקופות. בנוסף, בהכנסות ריבית חלה עלייה שנבעה מגידול בהיקפי האשראי. מנייתו השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין תשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 לבין התקופה המקבילה אשתקד עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-364 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לגידול בסך של כ-11 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של 424 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 213 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בהפרשה הפרטנית, נטו נרשמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הכנסה בסך של 231 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 366 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בסעיף זה נבעה מקיטון בהכנסות מגביית חובות שנמחקו בעבר, בעוד שבהוצאה הפרטנית לא חל שינוי. ההוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה לסך של 655 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018, בהשוואה להוצאה בסך של 579 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול במחיקות האוטומטיות.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק "המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון"](#) בדוח הדירקטוריון. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 5-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	
במיליוני ש"ח				
548	542	176	167	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(914)	(773)	(409)	(289)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבוניות
(366)	(231)	(233)	(122)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
579	655	225	240	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבוניות, נטו
213	424	(8)	118	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:				
(157)	33	(125)	(37)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(9)	31	(4)	20	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
378	362	120	135	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	(2)	1	-	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
213	424	(8)	118	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור:				
0.28%	0.26%	0.27%	0.24%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.57%	0.58%	0.61%	0.59%	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.11%	0.21%	(0.01%)	0.17%	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.25%	0.17%	0.03%	0.15%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
17.81%	12.44%	2.06%	10.94%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבוניות.

(1) לא כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-2,655 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,751 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הירידה בסעיף הכנסות אחרות נבעה מרישום הכנסה בסך של-48 מיליון ש"ח ממכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של סניף מיאמי בתקופה המקבילה אשתקד, וכן מירידה מפעילות בשוק ההון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18		30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
						עמלות
(2.3%)	705	689	(1.3%)	233	230	דמי ניהול חשבונות
(5.2%)	575	545	(7.9%)	189	174	פעילות בניירות-ערך
7.9%	202	218	8.0%	75	81	כרטיסי אשראי, נטו
(5.8%)	189	178	(14.5%)	55	47	טיפול באשראי
3.3%	425	439	4.9%	142	149	עמלות מעסקי מימון
1.0%	521	526	0.0%	175	175	עמלות אחרות
(0.8%)	2,617	2,595	(1.5%)	869	856	סך-הכל עמלות תפעוליות
(55.2%)	134	60	(63.9%)	36	13	סך-הכל אחרות
(3.5%)	2,751	2,655	(4.0%)	905	869	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-6,086 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,028 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-1.0%.

טבלה 7-2: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18		30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
						הוצאות שכר
(3.0%)	*2,890	2,802	(5.3%)	*940	890	שכר
10.2%	294	324	34.0%	97	130	מענקים ותגמול מבוסס מניית
(1.8%)	*3,184	3,126	(1.6%)	*1,037	1,020	סך-הכל שכר
2.2%	1,005	1,027	3.3%	330	341	אחזקה ופחת בניינים וציוד
5.1%	*1,839	1,933	(27.6%)	*908	657	הוצאות אחרות
1.0%	6,028	6,086	(11.3%)	2,275	2,018	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

* סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3.ג.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
 (1) הרבעון השלישי של שנת 2018 כולל סך של 30 מיליון ש"ח בגין הפסקת הפעילות בבנק הפועלים שיוץ (הוצאה בסך 110 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017 והוצאה בסך 21 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

הוצאות השכר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-3,126 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,184 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 1.8%.

הירידה בהוצאות השכר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-1,027 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,005 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול בהוצאות הפחת של נכסי היוון תוכנה ומחשבים, כתוצאה מגידול בהיקף הפיתוח הטכנולוגי.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-1,933 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,839 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול בהוצאות המשפטיות הקשורות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים וכן מעלייה בהוצאות מחשב, עמלות ושיווק ופירסום. מנגד, חלה ירידה בהוצאות תקשורת ובהוצאות בגין תביעות משפטיות.

ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של 1,585 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,511 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס האפקטיבי של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הגיע ל-42.2% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.19% וזאת בשל הוצאות לא מוכרות, הפסדים שלא נכלל בגינם מס נדחה ומסים בגין שנים קודמות עקב גביית חובות שנמחקו בעבר.

הרווח הנקי מפעילות מופסקת הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של 279 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 267 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בחלקם בהפסד בסך של 40 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של 2,498 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,048 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-1.87 ש"ח, בהשוואה ל-1.54 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	30.09.17 ⁽¹⁾	30.09.18	
במיליוני ש"ח				
2,022	2,458	452	928	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
26	40	17	22	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,048	2,498	469	950	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
315	(577)	84	24	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
2	(1)	2	3	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
(3)	194	(96)	(59)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
1	-	-	-	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
315	(384)	(10)	(32)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(106)	147	-	39	השפעת המס המתייחס
209	(237)	(10)	7	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	1	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
209	(237)	(9)	7	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,231	2,221	442	935	הרווח (הפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
26	40	18	22	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,257	2,261	460	957	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הרווח הכולל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בסך של 2,261 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,257 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה. הרווח הכולל הושפע בעיקר מגידול ברווח הנקי וכן מהשפעות עליית הריבית שהביאו להקטנת ההתחייבויות האקטואריות מחד, ומאידך מירידה ביתרת התאמות ניירות-ערך זמינים למכירה, כתוצאה מירידה במחירי ניירות-ערך בבורסות בישראל ובחו"ל (בעיקר אגרות-חוב ממשלתיות) ומימוש ניירות-ערך בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם ב-447.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-454.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.

טבלה 9-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

שינוי מיום		יתרה ליום			
31.12.17 ⁽¹⁾	30.06.18	31.12.17 ⁽¹⁾	30.06.18	30.09.18	
במיליוני ש"ח					
(1.4%)	(0.8%)	454,424	451,366	447,921	סך-כל הנכסים
3.7%	1.2%	265,853	272,458	275,806	אשראי לציבור, נטו
(9.8%)	(6.8%)	86,093	83,261	77,622	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(11.4%)	(2.8%)	65,416	59,616	57,943	ניירות-ערך
9.2%	5.8%	13,429	13,866	14,665	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
(1.6%)	(1.1%)	347,344	345,717	341,775	פיקדונות הציבור
(1.4%)	(4.3%)	29,058	29,949	28,647	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
2.5%	2.8%	14,434	14,394	14,794	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
4.9%	2.6%	35,863	36,654	37,613	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

2.3.1 מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 10-2: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים

השינוי	ליום		
	31.12.17	30.09.18	
במיליוני ש"ח			
5.6%	64,843	68,457	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
(1.4%)	54,072	53,290	אנשים פרטיים - אחר
8.8%	46,144	50,197	בינוי ונדל"ן
9.8%	26,741	29,364	מסחר
1.6%	17,439	17,721	תעשייה
(2.8%)	17,864	17,355	שירותים פיננסיים
3.5%	51,560	53,349	אחר
8.8%	(12,810)	(13,938)	בניכי יתרות ששווה כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
3.7%	265,853	275,795	סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.2](#). "מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

חבויות בעייתיות טבלה 11-2: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.17		30.09.18			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני
במיליוני ש"ח					
3,286	620	2,666	3,403	606	2,797
סיכון אשראי פגום					
1,663	200	1,463	1,633	193	1,440
סיכון אשראי נחות ⁽²⁾					
3,385	825	2,560	3,526	635	2,891
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת					
(289)	-	(289)	(298)	-	(298)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾					
8,045	1,645	6,400	8,264	1,434	6,830
סך סיכון אשראי בעייתי*					
6,822	1,495	5,327	7,026	1,309	5,717
סיכון אשראי בעייתי נטו					
913	-	913	878	-	878
* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾					

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (3) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 חלה עלייה בסך החבויות הבעייתיות בשיעור של 3%. למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.1](#). "חבויות בעייתיות" בסקירת הסיכונים להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 12-2: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום	
	*31.12.17	30.09.18
במיליוני ש"ח		
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים		
(48.8%)	1,825	934
אשראי תעודות		
(1.4%)	52,983	52,255
ערבויות והתחייבויות אחרות**		
6.8%	13,799	14,741
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק		
6.3%	37,604	39,990
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו		
11.6%	44,093	49,198
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות***		
5.7%	23,104	24,429
יתרות חוזי מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים המיוחסים לפעילות מופסקת		

- * מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
 ** כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-11,098 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.17: 13,705 מיליוני ש"ח).
 *** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 225 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.17: 311 מיליוני ש"ח).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות ושיאין סחירות בפיזור נרחב. ניירות הערך הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2018 בכ-57.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-65.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017, ירידה בשיעור של כ-11.4% שנבעה בעיקר ממכירה ופדיון, נטו, של אגרות-חוב סחירות של ממשלת ישראל בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר ואגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית בתיק הזמין למכירה, שקוזזה בחלקה על-ידי רכישה של אגרות-חוב קונצרני בתיק הזמין למכירה.

הסכום כולל, בין היתר, החזקה בכ-9.47% ממניות כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (שהינה תאגיד מדווח). החזקה זו נמכרה במלואה בחודש נובמבר 2018 בתמורה לכ-326 מיליון ש"ח, המשקפת רווח לפני מס של כ-119 מיליון ש"ח, אשר ייכלל בדוחות הכספיים של הבנק לרבעון הרביעי לשנת 2018. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסם הבנק ביום 16 באוקטובר 2018 וביום 8 בנובמבר 2018 (מס' אסמכתא: 093325-01-2018 ו-101698-01-2018, בהתאמה).

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 13-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר		
% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 בספטמבר 2018								
58.6%	33,958	-	-	52.0%	30,155	6.6%	3,803	אגרות-חוב ממשלת ישראל
17.2%	9,988	-	-	17.1%	9,925	0.1%	63	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.5%	865	-	-	1.5%	862	0.0%	3	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
77.3%	44,811	-	-	70.7%	40,942	6.7%	3,869	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1.0%	585	0.7%	396	0.3%	189	-	-	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
18.1%	10,481	-	-	18.1%	10,479	0.0%	2	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
19.1%	11,066	0.7%	396	18.4%	10,668	0.0%	2	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
3.6%	2,066	-	-	3.5%	2,024	0.1%	42	מניות ⁽¹⁾
100.0%	57,943	0.7%	396	92.6%	53,634	6.8%	3,913	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2017								
62.1%	40,597	-	-	54.3%	35,528	7.7%	5,069	אגרות-חוב ממשלת ישראל
18.4%	12,039	-	-	18.3%	11,973	0.1%	66	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.7%	1,129	-	-	1.7%	1,124	0.0%	5	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
82.2%	53,765	-	-	74.3%	48,625	7.9%	5,140	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1.4%	898	0.6%	423	0.7%	475	-	-	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
13.1%	8,553	-	-	13.1%	8,550	0.0%	3	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
14.4%	9,451	0.6%	423	13.8%	9,025	0.0%	3	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
3.4%	2,200	-	-	3.3%	2,133	0.1%	67	מניות ⁽¹⁾
100.0%	65,416	0.6%	423	91.4%	59,783	8.0%	5,210	סך-הכל ניירות-ערך

(1) מספרי השוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 1.ב.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.17		30.09.18		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
5.0%	470	4.7%	519	כרייה וחציבה
10.9%	1,026	3.8%	415	תעשייה
3.0%	279	4.1%	455	חשמל ומים
2.6%	246	2.8%	310	מידע ותקשורת
72.2%	6,821	77.7%	8,595	בנקים ומוסדות פיננסיים
6.3%	609	7.0%	772	אחרים
100.0%	9,451	100.0%	11,066	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות

טבלה 15-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.17	30.09.18	
	במיליוני ש"ח		
(1.60%)	347,344	341,775	פיקדונות הציבור
19.40%	3,649	4,357	פיקדונות מבנקים
(8.75%)	320	292	פיקדונות הממשלה
(1.39%)	351,313	346,424	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמה בסך של כ-346 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-351 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017. הקיטון נובע מירידה בפיקדונות של גופים מוסדיים שקוזז בגידול מפיקדונות מאנשים פרטיים.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 16-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.17	30.09.18	
	במיליוני ש"ח		
5.01%	863,842	907,085	ניירות-ערך ⁽¹⁾
(10.11%)	98,568	88,602	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול ⁽²⁾
(3.69%)	84,627	81,502	נכסי קרנות נאמנות ⁽³⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
- (2) הבנק החליט להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות המנהלות להן הוא מעמיד שירותי תפעול. הפסקת הפעילות לא תבצע באופן מיידי אלא בתהליך הדרגתי מול כל הגורמים הרלוונטיים. לפרטים נוספים ראה [מגזר ניהול פיננסי, בפרק "מגזר פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגידי.
- (3) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו ב-28.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-29.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017, קיטון בשיעור של כ-1.4%, שנבע מפירעון כתבי התחייבות נדחים בסכום קרן כולל של כ-0.5 מיליארד ש"ח.

טבלה 17-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018		
הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	
במיליוני ש"ח				
11,538	14,820	12,079	15,382	כתבי התחייבות נדחים
13,847	14,238	13,010	13,265	אגרות-חוב
25,385	29,058	25,089	28,647	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

גיוס אגרות-חוב ומכשירי הון בכירים מתבצע בהתאם לצרכי הבנק ולשם תמיכה בתוכנית העבודה של הבנק (לרבות בצמיחת הפעילות) וניהול המקורות ההוניים, תוך עמידה ביעדי הלימות הון עם שולי ביטחון, ובהתחשב גם בצרכי מיחזור והחלפת מכשירים הוניים ומכשירי חוב ישנים בחדשים. הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הנפקות של הבנק) ביצעה בחודש אפריל 2018 הנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים כמפורט להלן: (א) אגרות-חוב צמודות מדד (סדרה 35) ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 0.6% ממועד רישומם למסחר בבורסה בסכום קרן כולל של כ-2.2 מיליארד ש"ח לפירעון בשנת 2028; ו-(ב) כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יח'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.42% ממועד רישומם למסחר בבורסה בסכום קרן כולל של כ-1.1 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2023). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס ההון העצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. בנוסף, בחודש יוני 2018 השלימה הפועלים הנפקות הנפקה לציבור של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יט') הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.59% בסכום קרן כולל של כ-0.7 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בתום שנת 2023). כתבי התחייבות אלה כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בדומה לכתבי התחייבות הנדחים (סדרה יח') כאמור לעיל והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. בחודש נובמבר 2018 עדכן דירקטוריון הבנק את מסגרת הגיוסים של מכשירי חוב והון משני ליתרת שנת 2018. הבנק נערך לגיוס של חוב והון משני בשבועות הקרובים.

טבלה 18-2: מכשירים נגזרים

31.12.17			30.09.18			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
697,737	7,071	6,739	786,600	4,932	5,125	חוזי ריבית
231,527	4,088	4,348	242,761	3,053	3,599	חוזי מטבע
45,470	904	914	43,655	1,170	1,172	חוזים בגין מניות
697	11	12	824	32	32	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
975,431	12,074	12,013	1,073,840	9,187	9,928	סך-הכל

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2018 הינו 1,333,703,474 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 3,673,637 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר"). מחזיקת היתר השליטה בבנק למועד זה הינה גבי שרי אריסון, המחזיקה באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות") כ-20.01% ממניות הבנק (וכ-20.06% מזכויות ההצבעה, בשל ניכוי המניות באוצר). ביום 4 בספטמבר 2018 נמסרה לבנק הודעת אריסון החזקות לפיה, בין היתר, גבי אריסון קיבלה מבנק ישראל היתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק, שיאפשר את ביזור גרעין השליטה בבנק ויחליף את היתר הקיים לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, שניתן לגבי אריסון בעבר, וזאת במועד המוקדם מבין 31 בדצמבר 2018 או מועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק שכתוצאה ממנה תפחת ההחזקה של גבי אריסון בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק מ-20%. בהתאם, במועד האמור צפוי הבנק להפוך לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר ההחזקה נדרשת גבי אריסון למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר ההחזקה, השינוי הצפוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים"](#) להלן.

דיבידנדים

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה. בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23 לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

על-פי תנאי שטר הון נדחה היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור. בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן הפיקוח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב. יתרת העודפים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמה ב-30,468 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד כאמור.

סמוך לפני מועד אישור הדוחות הכספיים, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הוודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד על-ידי הבנק. בהתאם, ובהמשך לכך שמטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחי הרבעון השני 2018, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד גם מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2018, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה גם [ביאור 9](#) לתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
23.05.2018	12.06.2018	18.825	251
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245
27.11.2017	14.12.2017	14.08	188
14.08.2017	31.08.2017	24.365	325
23.05.2017	13.06.2017	22.980	307
29.03.2017	18.04.2017	3.105	41

2. הלימות הון

גישה הבנק להערכת הלימות הון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכוני נזילות, סיכוני סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 50%. בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5% וזאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 30 בספטמבר 2018, הינם 10.24%-13.74%, בהתאמה.

תכנון הון ויעדי הלימות הון שנקבעו על-ידי הבנק

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). בנוסף, במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

בהמשך לאמור ועל פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

למידע נוסף בדבר תהליך ה-ICAAP ויעדי הלימות ההון, ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת התייעלות"). בהתאם להוראת התייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.17% ליום 30 בספטמבר 2018, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

בהמשך להוראת התייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה והנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן).

במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון.

הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית התייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא חובות בביטחון נכס למגורים, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על-ידי משכנתאות על נכס למגורים בשיעור מימון הגבוה מ-60%, תשוכללנה בשיעור של 60%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה וחלה על הלוואות בביטחון נכס למגורים אשר ניתנו מיום 15 במרץ 2018.

הנפקה של כתבי התחייבות נדחים מחיקים

בחודשים אפריל ויוני 2018 הבנק הנפיק שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים מחיקים המהווים חלק מהון רוברד 2 של הבנק. לפרטים אודות הנפקות של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שביצעה הפועלים הנפקות, ראה [סעיף אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים לעיל](#).

רכישה עצמית של ניירות-ערך

בחודש יוני 2018 השלים הבנק את ביצועה של תוכנית רכישה עצמית של מניות במסגרתה נרכשו 1 מיליון מניות רגילות של הבנק לצורך יישום תוכניות תגמול הוניות שאימץ הבנק. תוכנית הרכישה בוצעה בהתאם לכללים שבהנחיית רשות ניירות-ערך בעניין הגנת "נמל מבטחים" ברכישה עצמית, לאחר שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק ובהתאם לאישור שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של הבנק מיום 24 במאי 2018. בחודש יולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 332 בנושא "רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים", לפיה בנקים יוכלו לבצע רכישה עצמית של ניירות-ערך שהונפקו על ידם, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים. עד כה, ההוראה הקיימת אוסרת על בנקים לבצע רכישה עצמית למעט במקרים חריגים, בשעה שחוק החברות מתיר פעולה זו בכפוף לעמידה בתנאים לביצוע חלוקה. טיוטת ההוראה קובעת את התנאים בהתקיימם יוכלו תאגידים בנקאיים לבצע רכישה עצמית של מניות וניירות-ערך המירים למניות שהונפקו על ידם, ובכללם בין היתר נקבע כי:

- נדרש אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע הרכישה, בהתבסס על תוכנית רכישה שהציג הבנק.
- היקף הרכישה בכל תוכנית לא יעלה על 5% מהון המניות המונפק והנפרע של התאגיד הבנקאי.
- התאגיד הבנקאי יפעל על-פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות-ערך או מנגנון שקול אחר שיבטיח לו הגנה משפטית מפני טענת שימוש במידע פנים.
- ההצעה לרכישה לא תופנה לקבוצה מסוימת של בעלי מניות (למעט אם מדובר בבעל מניות שהוא לקוח כשיר, כהגדרתו בהוראה).
- תוכנית הרכישה תאושר על-ידי דירקטוריון הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
36,582	36,347	38,112	הון עצמי רוברד ⁽¹⁾
1,221	1,221	977	הון רוברד 1 נוסף
37,803	37,568	39,089	סך-הכל הון רוברד ⁽¹⁾
9,728	10,359	10,634	הון רוברד 2
47,531	47,927	49,723	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
295,986	294,278	308,582	סיכון אשראי ⁽²⁾
5,114	4,785	3,913	סיכוי שוק
23,672	23,626	24,183	סיכון תפעולי
324,772	322,689	336,678	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.26%	11.26%	11.32%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון
11.64%	11.64%	11.61%	יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	14.85%	14.77%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.23%	10.24%	יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾⁽⁴⁾
13.73%	13.73%	13.74%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾⁽⁴⁾

- (1) נתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 693 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018, 853 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 ו-905 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- (3) עם השלמת ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, נכסי הסיכון של הבנק צפויים לרדת בכ-12 מיליארד ש"ח בגין חשיפות שאינן באחריות הבנק. למהלך זה צפויות להיות גם השפעות על ההון הפיקוחי שתלויות באופן ההיפרדות.
- (4) יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018	
			במיליוני ש"ח
			הון רובד 1
8,124	8,124	8,134	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
28,465	28,041	30,468	עודפים
70	75	40	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
510	578	135	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(531)	(425)	(629)	מכשירים הוניים אחרים
(56)	(46)	(36)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
36,582	36,347	38,112	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,221	1,221	977	מכשירים מורכבים חדשניים
37,803	37,568	39,089	סך-הכל הון רובד 1
			הון רובד 2
148	185	84	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,700	3,678	3,857	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
5,880	6,496	6,693	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
9,728	10,359	10,634	סך-הכל הון רובד 2
47,531	47,927	49,723	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 2-2: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2017		30 בספטמבר 2018		
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
198	1,440	192	1,401	188	1,368	חובות של ריבוניות
435	3,171	419	3,049	417	3,038	חובות של ישויות סקטור ציבורי
893	6,505	918	6,687	811	5,906	חובות של תאגידים בנקאיים
15,508	112,952	15,878	115,644	16,200	117,902	חובות של תאגידים
6,764	49,263	6,475	47,163	7,672	55,838	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
6,833	49,767	6,718	48,928	6,729	48,977	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,113	8,107	1,094	7,966	1,072	7,800	הלוואות לעסקים קטנים
5,703	41,536	5,551	40,428	6,078	44,233	הלוואות לדיור
12	87	12	88	13	91	איגוח
2,673	19,466	2,618	19,065	2,678	19,487	נכסים אחרים
507	3,692	530	3,859	542	3,942	סיכון CVA
40,639	295,986	40,405	294,278	42,400	308,582	סך-הכל בגין סיכון אשראי
702	5,114	657	4,785	538	3,913	סיכונים שוק
3,250	23,672	3,244	23,626	3,323	24,183	סיכון תפעולי
44,591	324,772	44,306	322,689	46,261	336,678	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	36,582		36,347		38,112	הון עצמי רובד 1
	37,803		37,568		39,089	הון רובד 1
	47,531		47,927		49,723	הון כולל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.74% ליום 30 בספטמבר 2018 ו-13.73% ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 30 בספטמבר 2017. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגדרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה 2-3: יחס מינוף

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
37,803	37,568	39,089	הון רובד *1
513,037	510,009	512,146	סך החשיפות*
באחוזים			
7.37%	7.37%	7.63%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2018, המוערכת בכ-0.1% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרת המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2017](#). בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 הבנק נדרש להיפרד מהחזקותיו בקבוצת ישראלכרט. הבנק נערך להפרדה של קבוצת ישראלכרט מהבנק תוך בחינה של מספר חלופות.

לנוכח התקדמות תהליכי ההיפרדות, ולנוכח הצפי להפסקת השליטה של הבנק בקבוצת ישראלכרט בתוך שנה, מסווגת פעילות קבוצת ישראלכרט החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, הדוחות מוצגים מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "אחר". מספרי השוואה מוצגים מחדש, לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
2,634	100	2,534	-	627	43	274	188	576	41	785	סך-הכל רווח מימוני, נטו
869	23	846	35	32	29	96	76	203	38	337	עמלות והכנסות אחרות
3,503	123	3,380	35	659	72	370	264	779	79	1,122	סך הכנסות
118	33	85	-	-	(4)	(187)	(20)	148	-	148	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,018	287	1,731	48	97	39	93	88	438	46	882	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,367	(197)	1,564	(13)	562	37	464	196	193	33	92	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
548	(4)	552	(85)	186	16	206	83	87	13	46	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
819	(193)	1,012	72	376	21	258	113	106	20	46	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
109	-	109	109	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
950	(177)	1,127	181	382	21	258	113	106	20	46	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,678	16,457	277,221	(1)14,142	-	1,448	58,571	28,745	62,224	1,667	110,424	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	22,252	319,614	(1)91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	127,622	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) היתרה מיוחסת לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
2,247	106	2,141	1	365	26	266	170	549	33	731	סך-הכל רווח מימוני, נטו
905	30	875	69	23	32	96	74	206	38	337	עמלות והכנסות אחרות
3,152	136	3,016	70	388	58	362	244	755	71	1,068	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
(8)	11	(19)	-	1	4	(229)	(112)	198	-	119	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,275	429	1,846	169	104	40	120	98	438	45	832	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
885	(304)	1,189	(99)	283	14	471	258	119	26	117	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
528	1	527	38	94	4	181	106	46	12	46	רווח (הפסד) נקי מפעילות מופסקת
362	(305)	667	(137)	194	10	290	152	73	14	71	רווח נקי מפעילות מופסקת
90	-	90	90	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
469	(287)	756	(47)	193	10	290	152	73	14	71	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
279,378	15,711	263,667	(1)13,332	-	2,043	53,325	28,019	56,250	1,465	109,233	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
342,747	23,419	319,328	(1)7	-	55,557	38,092	20,205	48,633	32,115	124,719	

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשיוך לקוחות למגזרים שונים.
 (1) היתרה מיוחסת לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 24-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
7,611	356	7,255	-	1,675	104	773	534	1,728	114	2,327	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,655	73	2,582	119	117	94	282	224	632	117	997	עמלות והכנסות אחרות
10,266	429	9,837	119	1,792	198	1,055	758	2,360	231	3,324	סך הכנסות
424	53	371	-	(2)	(6)	(300)	(25)	310	-	394	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,086	796	5,290	227	355	118	279	260	1,301	135	2,615	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,756	(420)	4,176	(108)	1,439	86	1,076	523	749	96	315	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,585	4	1,581	(48)	489	33	430	209	295	38	135	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,179	(424)	2,603	(60)	958	53	646	314	454	58	180	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
279	-	279	279	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,498	(390)	2,888	219	964	53	646	314	454	58	180	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
293,678	16,457	277,221	(1)14,142	-	1,448	58,571	28,745	62,224	1,667	110,424	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	22,252	319,614	(1)91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	127,622	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) היתרה מיוחסת לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח											
6,743	357	6,386	2	1,189	77	775	489	1,603	91	2,160	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,751	179	2,572	153	89	99	301	216	610	113	991	עמלות והכנסות אחרות
9,494	536	8,958	155	1,278	176	1,076	705	2,213	204	3,151	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
213	14	199	-	1	-	(298)	(288)	414	-	370	
6,028	805	5,223	210	328	124	314	275	1,288	137	2,547	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
3,253	(283)	3,536	(55)	949	52	1,060	718	511	67	234	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת											
1,511	15	1,496	64	351	22	417	307	214	29	92	
1,755	(298)	2,053	(119)	611	30	643	411	297	38	142	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
267	-	267	267	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
2,048	(280)	2,328	148	619	30	643	411	297	38	142	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
279,378	15,711	263,667	(1)13,332	-	2,043	53,325	28,019	56,250	1,465	109,233	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
342,747	23,419	319,328	(1)7	-	55,557	38,092	20,205	48,633	32,115	124,719	

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשיוך לקוחות למגזרים שונים.
 (1) היתרה מיוחסת לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-180 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 142 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, שקוזזה בחלקה על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות ואחרות, ובהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-2,327 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,160 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי לדיוור, לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי לדיוור.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-394 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-370 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית, עקב גידול בהיקף החובות הבעייתיים ובמחיקות האוטומטיות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-2,615 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,547 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב, עמלות, שיווק ופרסום, לצד עלייה בהוצאות הפחת של נכסי היוון תוכנה ומחשבים.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-110.4 מיליארד ש"ח (מזה: אשראי צרכני בסך של כ-37.1 מיליארד ש"ח ואשראי לדיוור - 67.9 מיליארד ש"ח), בהשוואה לכ-109.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (מזה: אשראי צרכני בסך של 38.7 מיליארד ש"ח ואשראי לדיוור - 64.3 מיליארד ש"ח).

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-127.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-123.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-58 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 38 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-114 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-91 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-1.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-32.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-454 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-297 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, ומקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי, לצד עלייה בהכנסות מעמלות.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-1,728 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,603 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות, ומעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-632 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-610 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות ניירות-ערך והפרשי המרה.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-310 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-414 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר עקב ירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני, בשל גביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-62.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-60.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-59.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-57.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-314 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-411 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות בגין הפסדי אשראי, שקוזזה בחלקה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-534 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-489 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-25 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 288 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מקיטון בהכנסות מגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. כמו-כן נרשם גידול בהוצאות שנרשמו על בסיס קבוצתי -

הן בגין חובות נחותים והן בגין אשראי תקין.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-28.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-28.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-19.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-646 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-643 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-773 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-282 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-301 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות ניירות-ערך ובעמלות טיפול באשראי.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-58.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-53.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-33.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-36.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-53 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-104 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי המוסדי.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-1.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-47.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הקיטון נבע מירידה בהפקדות של משקיעים מוסדיים גדולים.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-964 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-619 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו, שקוזה בחלקה על-ידי עלייה בהוצאות תפעוליות ואחרות.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-1,675 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,189 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מגידול בשיעור עליית המדד הידוע ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, וכן מגידול ברווח מהשקעה במניות, וברוח מהלוואות שנמכרו, בעיקר בשל מכירת חוב שסווג כפגום. כמו-כן, חלה עלייה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של גזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. בנוסף, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-117 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-89 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מפעילות סינדיקציה.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

מגזר אחר כולל, בין היתר, את פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר מסווגת כפעילות מופסקת החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2018. לפיכך, היתרות המאזניות של פעילות כרטיסי האשראי, אשר מהוות חלק מהפעילות המופסקת, מוצגות תחת מגזר זה. היתרות כוללות, בין היתר, אשראי לציבור בסך של כ-14.1 מיליארד ש"ח וכ-13.0 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017, בהתאמה. הרווח הנקי המיוחס לפעילות המופסקת, בסך של 279 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ו-267 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, מוצג בנפרד תחת מגזר זה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בפעילות ישראל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם בסך של 219 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 148 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מקיטון בהפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בעמלות והכנסות אחרות אשר משייכות למגזר זה, וכן מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, שקוזה בחלקה עקב רישום מס נדחה על חלק מההוצאות הנ"ל בסך של 70 מיליון ש"ח.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-390 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 280 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקרו מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ, וכן מעלויות הנובעות מהחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של פעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-83 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בהשוואה לרווח נקי בסך של 68 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה ביתרות האשראי ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ בשל עליית הריבית.
- ההפסד של בנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-396 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בהשוואה להפסד בסך של כ-233 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ, וכן מעלויות הנובעות מהחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ במהלך המחצית השנייה של שנת 2017.
- ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-75 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בהשוואה להפסד בסך 45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקר מקיטון ברווח המימוני, נטו וכן מגידול בהוצאות בגין הפסדי האשראי.

- סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-16.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-15.2 ביום 31 בדצמבר 2017.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-10.9 מיליארד ש"ח (כ-3.0 מיליארד דולר) בהשוואה לכ-10.0 מיליארד ש"ח (כ-2.8 מיליארד דולר) ביום 31 בדצמבר 2017.
 - האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בתחום הסינדיקציות בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-1.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.
 - האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-1.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
 - האשראי לציבור בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.5 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 בהשוואה לכ-0.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
- סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-22.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-6.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.
 - יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 מסוג Brokered CD's בסניף ניו-יורק הסתכמו בכ-9.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
 - יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכמה בכ-3.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-4.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
 - פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב הסתכמו בכ-2.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-2.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת הנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת הנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שייך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שייך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2017](#). כאמור בביאור 1.ה. בתמצית הדוחות הכספיים, פעילות קבוצת ישראל כרטס סווגה החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, הדוחות הוצגו מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המימון לפעילות מופסקת שהוצגו טרם הסיווג במגזר פעילות נפרד - "קבוצת ישראל כרטס", מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "התאמות". מספרי ההשוואה הוצגו מחדש, לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			סך-הכל
				עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	עסקים קטנים ⁽²⁾	הלוואות כדור	
במיליוני ש"ח									
2,634	21	627	90	364	256	178	411	687	סך-הכל רווח מימוני, נטו
869	33	35	27	124	105	15	146	384	עמלות והכנסות אחרות
3,503	54	662	117	488	361	193	557	1,071	סך ההכנסות
118	-	-	33	(212)	18	18	130	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,018	66	107	289	177	135	61	282	901	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,367	(12)	555	(205)	523	208	114	145	39	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
548	(73)	179	(4)	221	90	48	62	25	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
819	61	376	(201)	302	118	66	83	14	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
109	109	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
950	171	381	(185)	302	118	66	83	14	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
289,733	13,927 ⁽³⁾	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91 ⁽³⁾	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) המגזר כולל גם את היתרות המימון לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.

(2) המגזר כולל גם את היתרות המימון לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.

(3) יתרות המימון לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

(4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המימון לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

[1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים ⁽¹⁾
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לוקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
2,247	17	353	98	350	235	140	393	661	סך-הכל רווח מימוני, נטו
905	52	46	42	123	105	16	138	383	עמלות והכנסות אחרות
3,152	69	399	140	473	340	156	531	1,044	סך ההכנסות
(8)	-	-	11	(278)	24	4	157	74	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,275	259	96	430	172	129	50	274	865	הוצאות תפעוליות ואחרות
885	(190)	303	(301)	579	187	102	100	105	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
528	4	94	2	233	74	39	40	42	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
362	(194)	214	(303)	346	113	63	60	63	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
90	90	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
469	(104)	213	(285)	346	113	63	60	63	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
275,505	⁽³⁾ 13,149	808	13,278	65,517	33,853	72,483	31,531	44,886	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
342,747	⁽³⁾ 7	48,520	23,419	36,683	24,076	-	37,546	172,496	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

(1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,567 מיליוני ש"ח.

(2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,167 מיליוני ש"ח.

(3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

(4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
7,611	43	1,603	322	1,117	749	507	1,211	2,059	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,655	116	117	85	403	316	46	433	1,139	עמלות והכנסות אחרות
10,266	159	1,720	407	1,520	1,065	553	1,644	3,198	סך ההכנסות
424	-	(2)	53	(317)	(6)	24	313	359	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,086	245	349	804	527	417	181	898	2,665	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,756	(86)	1,373	(450)	1,310	654	348	433	174	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,585	(38)	459	4	518	263	137	173	69	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,179	(48)	922	(454)	792	391	211	260	105	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
279	279	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,498	231	928	(420)	792	391	211	260	105	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
289,733	13,927 ⁽³⁾	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91 ⁽³⁾	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.
- (3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.
- (4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים ⁽¹⁾
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לוקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
6,743	61	1,122	318	1,071	688	395	1,152	1,936	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,751	157	112	200	392	310	47	416	1,117	עמלות והכנסות אחרות
9,494	218	1,234	518	1,463	998	442	1,568	3,053	סך ההכנסות
213	-	-	14	(548)	48	(1)	414	286	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,028	284	357	815	529	408	173	861	2,601	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,253	(66)	877	(311)	1,482	542	270	293	166	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,511	53	326	5	610	222	108	120	67	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,755	(119)	564	(316)	872	320	162	173	99	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
267	267	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,048	147	573	(298)	872	320	162	173	99	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
275,505	⁽³⁾ 13,149	808	13,278	65,517	33,853	72,483	31,531	44,886	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
342,747	⁽³⁾ 7	48,520	23,419	36,683	24,076	-	37,546	172,496	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

(1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,567 מיליוני ש"ח.

(2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,167 מיליוני ש"ח.

(3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

(4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [פרק 6.1 בדוח ממשל תאגידי](#).

2.6. חברות מוחזקות עיקריות

2.6.1. חברות בת בישראל

קבוצת ישראל

הקבוצה כוללת את החברות: ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראל מימון בע"מ, ישראל (כספים) 1994 בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ.

פעילות הליבה של קבוצת ישראל הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיסי אשראי, הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת קבוצת ישראל לרווח הנקי של הבנק, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמה ב-279 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-267 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בקבוצת ישראל הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2018 ב-3,346 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,064 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, בדבר מסים על הכנסה, לנוכח הצפי להפרדות מקבוצת ישראל, נרשמה בדוחות הכספיים התחייבות למסים נדחים על בסיס הנחת מימוש של החזקות הבנק בקבוצת ישראל בתמורה לשווי המאזני. יצוין שמאחר והשווי המאזני של ישראל מורכב בעיקר מרווחים ראויים לחלוקה, ההפרשה למסים נדחים הכלולה בדוחות מסתכמת לסך של כ-22 מיליון ש"ח. בנוסף, כלל הבנק התחייבות מסים נדחים בסך של כ-112 מיליון ש"ח בגין מס שיכול שיתחייב אם יחולקו חלק מיתרות העודפים כדיבדנד לבנק ערב ההפרדות. מימוש במחיר העולה על השווי המאזני של קבוצת ישראל יחויב בשיעור המס המשולב החל על הבנק. ככל שתתקבל עמדת פקיד השומה (כפי שמובאת בביאור ג.8.3) לדוחות הכספיים לשנת 2017) לפיה יש לחייב במס רווח גם רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות לפי הוראת פקודת מס הכנסה, יביא הדבר לגידול בחבות המס שתוטל על הבנק בהקשר זה. לפרטים נוספים הנוגעים לקבוצת ישראל ראה [מגזר קבוצת ישראל בפרק "מגזר פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי של שנת 2017 ולהלן](#).

לפרטים בנוגע לתביעות משפטיות בקשר עם קבוצת ישראל, ראה [ביאור 10.ב](#).

הבנק ממשיך להיערך להפרדה של קבוצת ישראל מהבנק כנדרש בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017. במסגרת זו בוחן הבנק מספר חלופות להעברת החזקות הבנק בקבוצת ישראל לרבות: מכירת החזקות בקבוצת ישראל למשקיע או קבוצת משקיעים; הצעת מכר לציבור של החזקות בקבוצת ישראל; חלוקת דיבידנד בעין של החזקות בקבוצת ישראל לבעלי המניות של הבנק; או שילוב של איזו מהחלופות שלעיל.

בהתחשב בחלופות הנשקלות כאמור, הבנק שכר את שירותי בנק ההשקעות Citi לסייע ולליווי הבנק בבחירת החלופה המועדפת להפרדות מקבוצת ישראל ובקידומה.

ביום 28 ביוני 2018 הגישו הבנק וישראל לרשות ניירות-ערך טיוטה ראשונה של תשקיף הנפקה ראשונה לציבור אשר יאפשר ביצוע של חלופות הצעת מכר ו/או חלוקת דיבידנד בעין אם יוחלט על מימושן והם נערכים להגשת טיוטת תשקיף שניה. במקביל ממשיך הבנק לבחון את חלופת המכירה הפרטית.

כחלק מההיערכות להפרדות מנהלים הבנק וישראל משא ומתן לרכישת פועלים אקספרס על-ידי ישראל מהבנק.

במסגרת בחינת החלופות על-ידי הבנק הודיעה לבנק בעלת השליטה, אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון") בחודש אפריל 2017, כי אם וככל שהבנק יחליט לנקוט במתווה של חלוקה בעין של מניות ישראל ("המתווה"), תתחייב אריסון לפעול בהתאם לכללים ומגבלות שיחולו בקשר להחזקת המניות ישראל כמפורט להלן: א. אריסון תפעל למכירתן של המניות שיתקבלו בידה במסגרת המתווה בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב או מחוצה לה, כך שעם השלמת המכירות כאמור לא יותרו בידה מניות של ישראל בשיעור של למעלה מ-5% ("תקופת המעבר"). ב. במהלך תקופת המעבר, אריסון לא תרכוש מניות נוספות של ישראל, למעט קבלתן בדרך של חלוקה בעין מהבנק. ג. החל ממועד קבלת מניות ישראל בידי אריסון במסגרת המתווה, בכל מקרה, אריסון לא תצביע במניות ישראל בשיעור של למעלה מ-5% מזכויות ההצבעה בישראל. ד. אריסון לא תציע ולא תמנה דירקטור מטעמה לכהונה בדירקטוריון ישראל. כל עוד ישראל תישלט על-ידי הבנק, הרי שכל החלטות בקשר לאופן הפעלת השליטה בישראל ומינוי דירקטורים בישראל מטעם הבנק ייעשו רק על-ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. ה. במקרה שבו אריסון תבצע עסקת מכירה (מחוץ לבורסה) במחיר למניה המהווה פרמיה על מחיר המניה בבורסה במועד הרלוונטי ובאופן שלא יתאפשר ליתר בעלי המניות בבנק ליהנות מפרמיה כאמור, אזי אריסון תנקוט בצעדים שיבטיחו כי גם יתר בעלי המניות מן הציבור בישראל ייהנו מפרמיה. הודעה כאמור נמסרה גם לפיקוח על הבנקים ולרשות ניירות-ערך. למועד זה, טרם ניתן אישור הפיקוח על הבנקים להיתר אריסון להחזיק במניות ישראל בשיעור של למעלה מ-5%.

הבנק פנה לרשות ניירות-ערך בבקשה להנחיה מקדמית, שלפיה אין לייחס לבעלת השליטה בבנק ולנציגיה בדירקטוריון עניין אישי בחלוקתן של מניות ישראל כדיבידנד בעין לבעלי המניות של הבנק. רשות ניירות-ערך הודיעה כי לא תתערב בעמדה זו וזאת בעיקר לאור התחייבות בעלת השליטה ליטול על עצמה את הכללים והמגבלות שפורטו לעיל. צפוי כי לכל המאוחר ביום 31 בדצמבר 2018 תחדל אריסון להחזיק בגרעין השליטה בבנק והבנק יתאגד ללא בנקאי ללא גרעין שליטה ובהקשר זה התפטרו בחודש ספטמבר 2018 הדירקטורים נציגי אריסון בדירקטוריון הבנק. לפרטים נוספים אודות השינוי הצפוי במבנה השליטה בבנק, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" להלן](#).

חברי הנהלה, נושאי משרה בבנק ועובדי הבנק הקשורים לאסטרטגיה או לניהול פעילות עסקית בבנק אינם מכהנים עוד בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראל, עובדי הבנק לא יהיו רוב בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראל וישנן מגבלות על הדירקטורים עובדי הבנק המכהנים בדירקטוריון ישראל בהעברת מידע מדירקטוריון ישראל להנהלת הבנק.

השינויים האמורים נעשו בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים בקשר עם החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, תהליך ההפרדות מקבוצת ישראל המתחייב ממנו ועל-מנת לצמצם פוטנציאל לניגודי עניינים.

2.6.2. פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) [בדוח ממשל תאגידי של שנת 2017](#) ולהלן.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שווייץ")

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשווייץ העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. כמו-כן, פועלת באמצעות חברה ליעוץ השקעות בישראל ונציגות בישראל.

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שווייץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ההחלטה התקבלה לנוכח מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, הפועל למזער את סיכוני הציות בקבוצת הבנק, בין היתר, כפי שעלו בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, לצד שינויים בסביבה הרגולטורית העולמית והשפעתם על סיכונים אלה. כחלק ממימוש ההחלטה להפסקת פעילותה של הפועלים שווייץ ובהמשך לאמור בביאור 3.6. ב. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 בדבר חתימה על מזכר הבנות מחייב למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שווייץ, ביום 11 באפריל 2018 חתמו הבנק ובנק הפועלים שווייץ על הסכם מפורט עם Bank J. Safra Sarasin AG (Luxembourg) SA-I Bank J. Safra Sarasin (Luxembourg) SA (ביחד, "ספרא סאראסין") למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שווייץ בסניפיו בשווייץ ובלוקסמבורג לבנק ספרא סאראסין. במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שווייץ ישפה את ספרא סאראסין בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שווייץ כלפי הרוכש. התמורה הצפויה בגין העסקה הינה כ-20 מיליון פרנק שווייצרי המותנה בקיומם של מספר תרחישים בקשר עם הלקוחות המועברים. העסקה מתוכננת להתבצע ברבעון הרביעי של שנת 2018. הרווח שייכלל בדוחות השנתיים של שנת 2018, בגין חלק התמורה הניתן להכרה עומד על כ-8-7 מיליון פרנק שווייצרי.

ההפסד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בבנק הפועלים שווייץ הסתכם בסך של 102 מיליון פרנק שווייצרי בהשוואה להפסד בסך של 59.6 מיליון פרנק שווייצרי בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר ההפסד נבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים וכן מהוצאות משפטיות בקשר לחקירה כאמור. יתר ההפסד נובע מירידה בפעילות ומהפרשות נוספות הקשורות לסגירת הפעילות, בחודש יולי 2018, השקיע הבנק 50 מיליון פרנק שווייצרי בהון של הפועלים שווייץ וזאת בשל החשש שהפועלים שווייץ עלול להימצא בהפרה של יחס הלימות ההון הרגולטורי הכולל הנדרש בשווייץ.

לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 11](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה.

כלכלת תורכיה חוותה בתשעת החודשים הראשונים של השנה משבר פיננסי שהתבטא בפיחות חד בשער הלירה התורכית. תורכיה מאופיינת בגירעון גבוה בחשבון השוץ של מאזן התשלומים והישענות על מקורות מימון מחו"ל. התחממות יתר של הכלכלה, שנבעה מעודפי ביקוש במשק, החרפה את בעיית מאזן התשלומים, כשברקע גם עלייה במתיחות הפוליטית בין ארצות-הברית לבין תורכיה. חוסר תגובה הולמת מצד קובעי המדיניות בצד הפיסקלי והמוניטרי הביאו לאובדן אמון של המשקיעים בכלכלה התורכית, ולפיחות חד בשער הלירה התורכית. בתשעת החודשים הראשונים של השנה הלירה פוחתה בשיעור של כ-59% מול הדולר האמריקאי. דירוג האשראי של תורכיה הופחת חדות לרמה של BB- על-ידי חברת S&P. בחודשים ספטמבר ואוקטובר ביצעה תורכיה מספר צעדים שהצליחו להגביר את אמון המשקיעים בלירה התורכית. ריבית הריפו עלתה בחדות לרמה של 24%, ובוצעו התאמות בצד הפיסקאלי על מנת לצמצם את הגירעון ולייצב את האינפלציה. הלירה התורכית התחזקה במהלך אוקטובר בשיעור חד של כ-8% מול הדולר האמריקאי. אותות המשבר ניכרים כבר גם הפעילות הכלכלית, שיעור האבטלה החל לעלות, וקרן המטבע הבינלאומית צופה קיפאון בצמיחה בשנה הבאה.

הבנק בוחן אפשרויות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף וזאת בהמשך לתוכנית האסטרטגית של הבנק, לפיה הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי בבנק פוזיטיף.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמה 837 מיליון לירות תורכיות (כ-508 מיליון ש"ח), בהשוואה לסך יתרה בסך של 929 מיליון לירות תורכיות (כ-856 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2017.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו בהפסד של 73 מיליון לירות תורכיות לעומת רווח של כ-58 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נבע מגידול בהפרשה להפסדי אשראי בגובה של כ-55 מיליון לירות תורכיות.

תרומת קבוצת בנק פוזיטיף, לתוצאות הפעילות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-92 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה שלילית של כ-64 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף (בהון והלוואות) ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמה ב-304 מיליון ש"ח (122 מיליון ש"ח בהון ו-182 מיליון ש"ח בהלוואות), בהשוואה לכ-215 מיליון ש"ח (בהון) בסוף שנת 2017.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק "דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 30 בספטמבר 2018 להלן "הדוח על הסיכונים". יש לעיין בסקירה זו ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 ועם הדוחות הכספיים לשנת 2017.

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכונים אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכונים שוק (לרבות סיכון שער חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון רגולציה וחקיקה.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים החל מיום 29 במאי 2018 הינו ד"ר א. בכר. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית ומנהל החטיבה הקמעונאית. מנהל החטיבה העסקית החל מחודש מרץ 2018 הינו מר צ. כהן. מנהל החטיבה הקמעונאית הינו מר ר. שטיין.

חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות החל מחודש מאי 2018 הינו מר י. ענתבי. מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. הסיכון המשפטי מנוהל מחודש מרץ 2018 על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית. הסיכון הטכנולוגי מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

להרחבה על סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), הדוחות הכספיים לשנת 2017 וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2018](#).

3.2.1 חבויות בעייתיות

טבלה 1-3: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.17			30.09.18			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
3,286	620	2,666	3,403	606	2,797	סיכון אשראי פגום
1,663	200	1,463	1,633	193	1,440	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
3,385	825	2,560	3,526	635	2,891	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
(289)	-	(289)	(298)	-	(298)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
8,045	1,645	6,400	8,264	1,434	6,830	סך סיכון אשראי בעייתי*
6,822	1,495	5,327	7,026	1,309	5,717	סיכון אשראי בעייתי נטו
913	-	913	878	-	878	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (3) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

טבלה 2-3: נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.17	30.09.18	
במיליוני ש"ח		
2,110	2,259	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
91	82	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
(37)	(41)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
2,164	2,300	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים
0.77%	0.79%	שיעור NPL מסך האשראי לציבור

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-Non Performing Assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
1,878	749	2,627
682	220	902
(146)	(12)	(158)
(286)	(145)	(431)
(70)	(118)	(188)
2,058	694	2,752
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
672	636	1,308
224	232	456
(70)	(120)	(190)
(197)	(151)	(348)
629	597	1,226
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
306	226	532
369	184	553
(55)	(84)	(139)
(548)	(86)	(634)
(234)	14	(220)
(286)	(145)	(431)
549	85	634
-	1	1
335	181	516

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017**			
	פרטי	מסחרי	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור			
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה	731	3,217	3,948
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה	317	520	837
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום	(15)	(66)	(81)
חובות פגומים שנמחקו	(167)	(646)	(813)
חובות פגומים שנפרעו	(121)	(1,039)	(1,160)
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה	745	1,986	2,731
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש			
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה	612	1,333	1,945
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה	*343	*229	*572
חובות בארגון מחדש שנמחקו	(130)	(79)	(209)
חובות בארגון מחדש שנפרעו	*(189)	*(750)	*(939)
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה	636	733	1,369
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה	142	741	883
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה	216	327	543
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה	(37)	(101)	(138)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	(85)	(691)	(776)
נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי	94	(465)	(371)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה	(167)	(646)	(813)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית	85	691	776
אחר	(2)	-	(2)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה	152	321	473

* סווג מחדש.

** מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 4-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
**31.12.17	30.09.18	
0.97%	0.98%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.34%	0.31%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.36%	1.33%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.20%	1.19%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
139.02%	135.54%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
103.16%	102.75%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
1.96%	1.94%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.08%	0.21%	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.21%	0.17%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
15.42%	12.44%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

** מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ניתוח איכות התיק

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 קיימים אינדיקטורים מעורבים לשינויים באיכות התיק כמפורט להלן. במספר מדדים לסיכון האשראי ישנה ירידה:

- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.
- שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
- שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור.

במספר מדדים נרשמה יציבות (שינויים קלים):

- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור.

ובמספר מדדים נרשמה עלייה:

- שיעור NPL מסך האשראי לציבור.
- שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
- לגבי מדדים נוספים המתייחסים לתיק האנשים הפרטיים בלבד ראו טבלה 3.17 להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 5-3: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
	לפי עומק פיגור	אחר*	
במיליוני ש"ח			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 30 בספטמבר 2018:			
3,945	3,000	414	531
בגין אשראי לציבור			
4	4	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
629	537	-	92
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
(235)	(220)	-	(15)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽¹⁾			
4,343	3,321	414	608
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2017:			
3,844	2,902	397	545
בגין אשראי לציבור			
6	6	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
627	524	-	103
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
(211)	(198)	-	(13)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת			
4,266	3,234	397	635
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017			

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.
(1) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

מדי רבעון מבוצע תהליך איתור של לקוחות בעלי פוטנציאל לבעייתיות לפי קריטריונים מוגדרים ונסקרים כל הלוחים הכלולים ברשימת הפיקוח ו/או עם סיווג בעייתי. לגבי לקוחות אלו נבחנים נאותות הסיווג וההפרשה בגינם. במקרים בהם חל שינוי במצב הלקוח, חלו שינויים בביטחונות ו/או בוצעה גביה, מעודכן הסיווג בהתאם וללקוחות פגומים מעודכנת יתרת הסכום הניתן לגביה וההפרשה.
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי עלתה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-77 מיליון ש"ח, בעיקר בגין הפרשה קבוצתית. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור ירד ב-0.03% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018.

אופן קביעת שיעורי הפרשה קבוצתית

לגבי אשראי תקין או בעייתי שאינו פגום (נחות או השגחה מיוחדת), מחושבת "הפרשה קבוצתית" בהתאם לענף המשק אליו משויך הלקוח. לצורך חישוב ההפרשה הקבוצתית, הבנק קובע אחת לרבעון, לכל ענף משק שני שיעורי הפרשה (לסיכון אשראי בעייתי ולסיכון אשראי תקין), על-פי ניתוח של היסטוריית הפסדי האשראי, מחיקות חשבונאיות נטו, איכות תיק האשראי בענף וניתוח מגמות השוק, בהתאם להנחיות בנק ישראל.
להרחבה ראה [פרק האשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.2.2. מיון וניתוח סיכון אשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2018									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2018 ⁽⁴⁾			פגום	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתיות ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	סך-הכל
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזרים בישראל									
ציבור - מסחרי									
23	(9)	(3)	13	106	2,196	2,848	106	2,776	2,852
חקלאות									
24	1	1	16	16	2,065	2,582	16	2,740	2,766
כרייה וחציבה									
315	(7)	(12)	392	1,074	15,578	32,062	1,074	31,612	32,709
תעשייה									
593	(141)	(62)	617	1,222	25,854	64,439	1,224	62,945	64,564
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾									
296	(88)	(100)	299	661	18,757	22,806	665	22,446	22,918
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן									
73	3	(19)	5	724	5,195	8,748	735	10,137	10,196
אספקת חשמל ומים									
837	90	3	255	844	27,693	38,593	845	37,294	38,818
מסחר									
104	24	32	198	481	9,552	11,122	481	10,541	11,226
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל									
64	24	37	91	124	7,076	9,609	124	9,346	9,742
תחבורה ואחסנה									
231	60	90	285	344	4,610	7,137	344	6,860	7,207
מידע ותקשורת									
163	-	1	32	93	14,441	26,993	93	31,969	32,086
שירותים פיננסיים									
140	42	49	68	126	11,767	16,133	126	15,682	16,166
שירותים עסקיים אחרים									
56	(7)	(6)	22	50	6,631	8,219	50	7,828	8,229
שירותים ציבוריים וקהילתיים									
2,919	(8)	11	2,293	5,865	151,415	251,291	5,883	252,176	259,479
סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾									
359	3	31	-	518	68,361	71,234	518	70,293	71,234
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור									
1,083	441	452	686	1,115	53,985	85,818	1,115	82,696	85,828
אנשים פרטיים - אחר									
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת* - ציבור									
(235)	(82)	(106)	(43)	(298)	(14,142)	(27,001)	(298)	(26,351)	(27,001)
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל									
4,126	354	388	2,936	7,200	259,619	381,342	7,218	378,814	389,540
בנקים בישראל ⁽⁹⁾									
-	-	-	-	-	19	1,122	-	3,520	3,520
ממשלת ישראל									
-	-	-	-	-	928	928	-	35,834	35,834
סך-הכל פעילות בישראל									
4,126	354	388	2,936	7,200	260,566	383,392	7,218	418,168	428,894 ⁽¹⁾

* לפרטים נוספים ראה **ביאור 1.ה**, בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 127,994-14,897,887,34,550,260,566 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-11,570 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-425 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-407 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-11,098 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.

(8) יתרת החבות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-10,549 מיליוני ש"ח, של לזוים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽³⁾ (למעט נגזרים) ⁽⁴⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2018 ⁽⁴⁾			פגום	בעיית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעיית ⁽⁶⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור - מסחרי										
										ציבור - מסחרי
										חקלאות
										כרייה וחציבה
										תעשייה
										בינוי ונדל"ן
										אספקת חשמל ומים
										מסחר
										בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
										תחבורה ואחסנה
										מידע ותקשורת
										שירותים פיננסיים
										שירותים עסקיים אחרים
										שירותים ציבוריים וקהילתיים
										סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
										אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
										אנשים פרטיים - אחר
										סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
										בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
										ממשלות חו"ל
										סך-הכל פעילות בחו"ל
										סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,819,029,021,327,36,352 ש"ח מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-58 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2017 ⁽⁴⁾			פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לזרים בישראל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
										ציבור - מסחרי
17	(3)	(2)	13	23	2,151	2,834	23	2,611	2,846	חקלאות
23	(42)	(102)	30	33	2,063	2,609	33	2,812	2,869	כרייה וחציבה
362	(56)	(63)	263	999	15,268	32,637	1,010	31,911	33,429	תעשייה
533	(18)	(84)	699	1,258	21,165	58,913	1,258	56,824	58,957	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
344	(98)	(153)	378	538	18,550	22,288	538	21,452	22,366	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
117	2	72	5	720	5,313	8,004	736	9,655	9,750	אספקת שחמל ומים
911	419	202	292	1,596	26,432	37,788	1,618	35,027	38,159	מסחר
96	39	52	214	400	9,517	10,944	400	10,027	11,040	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
48	13	22	70	115	6,788	8,835	115	8,249	8,974	תחבורה ואחסנה
217	29	71	374	440	3,349	5,550	440	4,836	5,617	מידע ותקשורת
196	(201)	(179)	41	260	14,276	27,002	260	31,481	32,033	שירותים פיננסיים
124	44	52	91	142	10,570	14,435	142	13,311	14,484	שירותים עסקיים אחרים
52	(4)	(8)	23	44	6,000	7,777	44	7,492	7,784	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3,040	124	(120)	2,493	6,568	141,442	239,616	6,617	235,688	248,308	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
339	16	(9)	-	564	63,966	66,469	564	65,430	66,469	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
992	363	450	740	1,049	55,109	86,104	1,049	80,763	86,133	אנשים פרטיים - אחר
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת* - ציבור										
(202)	(68)	(86)	(30)	(264)	(13,332)	(25,581)	(264)	(22,950)	(25,581)	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
4,169	435	235	3,203	7,917	247,185	366,608	7,966	358,931	375,329	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	24	376	-	3,931	3,931	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת* - בנקים
-	-	-	-	-	(10)	(10)	-	(10)	(10)	סך-הכל בנקים בישראל
-	-	-	-	-	14	366	-	3,921	3,921	מחשלת ישראל
-	-	-	-	-	986	1,119	-	42,481	42,481	סך-הכל פעילות בישראל ⁽¹⁾
4,169	435	235	3,203	7,917	248,185	368,093	7,966	405,333	421,731	

* לפרטים נוספים ראה **באור 1.ה**, בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 124,863 ו-5,928,629, 42,126,248,185 של לווה בסך של 124,863 ו-5,928,629 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,669 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-620 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-308 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,591 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.

(8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-8,373 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽³⁾ (למעט נגזרים) ⁽⁴⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.09.2017 ⁽⁴⁾			פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
	2	1	-	-	-	128	316	-	315	316
חקלאות										
	-	-	-	-	88	62	207	88	387	505
כרייה וחציבה										
	12	1	-	1	69	2,353	3,897	69	4,652	4,768
תעשייה										
	58	(6)	(22)	16	20	4,844	7,402	20	7,456	7,630
בינוי ונדל"ן										
	2	-	-	-	-	413	763	-	1,039	1,040
אספקת חשמל ומים										
	15	(4)	1	4	79	1,839	2,267	79	1,870	2,406
מסחר										
	12	1	3	35	36	1,928	2,065	36	1,949	2,065
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל										
	2	5	5	41	57	352	375	57	420	509
תחבורה ואחסנה										
	3	-	-	-	45	540	989	45	1,175	1,197
מידע ותקשורת										
	16	64	-	26	26	3,834	5,217	26	9,614	9,641
שירותים פיננסיים										
	3	(5)	(7)	1	1	630	818	1	937	938
שירותים עסקיים אחרים										
	11	-	(2)	10	10	799	1,032	10	1,137	1,164
שירותים ציבוריים וקהילתיים										
	136	57	(22)	134	431	17,722	25,348	431	30,951	32,179
סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾										
	2	-	-	-	8	500	510	8	489	510
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור										
	30	1	(1)	29	33	639	1,654	33	1,485	1,654
אנשים פרטיים - אחר										
	168	58	(23)	163	472	18,861	27,512	472	32,925	34,343
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל										
	5	-	1	-	-	27,955	28,571	-	42,027	42,027
בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾										
	3	-	-	-	-	1,354	1,354	-	12,265	12,265
ממשלות חו"ל										
	176	58	(22)	163	472	48,170	57,437	472	87,217	88,635 ⁽¹⁾
סך-הכל פעילות בחו"ל										
	4,345	493	213	3,366	8,389	296,355	425,530	8,438	492,550	510,366
סך-הכל בישראל ובחו"ל										

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,084-ו-6,528,0,19,853,48,170 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-45 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽³⁾ (למעט נגזרים) ⁽⁴⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2017 ⁽⁴⁾			פגום	בעיית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזרים בישראל (המשך)									
ציבור - מסחרי									
17	(9)	(9)	13	26	2,235	2,841	26	2,609	2,853
23	(42)	(101)	26	27	2,176	2,450	27	2,655	2,709
319	(71)	(123)	267	1,012	15,163	31,372	1,012	30,465	32,175
535	(111)	(172)	678	1,104	22,866	60,309	1,104	58,145	60,347
293	(99)	(209)	313	461	18,904	22,420	466	21,629	22,497
91	2	48	41	765	4,646	7,396	793	9,316	9,479
919	466	253	297	1,563	25,516	36,870	1,576	33,835	37,127
93	48	58	208	395	9,800	11,131	395	10,192	11,225
50	17	29	42	82	7,242	8,989	82	8,445	9,117
202	104	133	301	361	4,050	6,241	361	5,553	6,307
167	(260)	(264)	31	88	14,343	26,026	88	30,911	31,192
135	54	72	73	126	11,194	15,157	126	13,939	15,185
55	(3)	(2)	24	45	6,346	7,931	45	7,646	7,938
2,899	96	(287)	2,314	6,055	144,481	239,133	6,101	235,340	248,151
333	19	(14)	-	595	64,703	67,586	595	66,466	67,586
1,071	479	645	738	1,073	54,655	85,697	1,073	80,207	85,718
בניכוי יתרות שסוגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת* - ציבור									
(211)	(92)	(121)	(37)	(289)	(13,002)	(25,344)	(289)	(22,622)	(25,344)
4,092	502	223	3,015	7,434	250,837	367,072	7,480	359,391	376,111
-	-	-	-	-	193	535	-	3,400	3,400
בניכוי יתרות שסוגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת* - בנקים									
-	-	-	-	-	(21)	(21)	-	(21)	(21)
-	-	-	-	-	172	514	-	3,379	3,379
-	-	-	-	-	998	1,109	-	42,554	42,554
4,092	502	223	3,015	7,434	252,007	368,695	7,480	405,324	422,044 ⁽¹⁾

* לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

** הוצג מחדש.

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 252,007, 41,495, 684, 5,935 ו-121,923 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,762 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-243 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-506 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,705 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-9,285 מיליוני ש"ח, של לזרים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2017 (4)			פגום	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
1	1	-	-	2	171	406	2	406	406	חקלאות
-	-	-	-	62	51	148	62	379	439	כרייה וחציבה
19	2	6	68	68	2,535	4,008	68	4,594	4,838	תעשייה
52	(22)	(43)	16	142	4,978	7,381	142	7,416	7,567	בינוי ונדל"ן
2	-	-	-	9	384	775	9	1,018	1,027	אספקת חשמל ומים
16	(5)	-	19	88	2,044	2,535	88	2,161	2,634	מסחר
11	1	2	31	32	1,766	2,029	32	1,740	2,029	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
2	16	16	26	41	332	365	41	366	437	תחבורה ואחסנה
3	-	-	-	28	563	994	28	1,132	1,240	מידע ותקשורת
16	70	4	21	21	3,674	5,373	21	9,697	9,734	שירותים פיננסיים
2	(4)	(7)	-	-	580	788	-	884	884	שירותים עסקיים אחרים
9	-	(3)	9	34	658	835	34	928	963	שירותים ציבוריים וקהילתיים
133	59	(25)	190	527	17,736	25,637	527	30,721	32,198	סך-הכל מסחרי (7)
-	-	-	-	2	473	486	2	469	486	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
34	2	4	36	36	459	1,320	36	1,217	1,320	אנשים פרטיים - אחר
167	61	(21)	226	565	18,668	27,443	565	32,407	34,004	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	-	-	-	23,915	24,536	-	37,337	37,337	בנקים בחו"ל (8)
3	-	-	-	-	1,297	1,297	-	14,465	14,465	ממשלות חו"ל
174	61	(21)	226	565	43,880	53,276	565	84,209	85,806 (1)	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,266	563	202	3,241	7,999	295,887	421,971	8,045	489,533	507,850	סך-הכל בישראל ובחו"ל

* הוצג מחדש.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 43,880, 0, 21,721, 6,078 ו-14,127 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-60 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.2.3. בינוי ונדל"ן

ליום 30 בספטמבר 2018 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-96 מיליארד ש"ח.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים**

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			יתרה ליום 30 בספטמבר 2018			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
2,598	917	1,681	2,880	841	2,039	בנייה למסחר ושירותים
436	134	302	428	127	301	בנייה לתעשייה
44,016	*29,954	14,062	47,311	*30,981	16,330	בנייה לדירור
26,630	5,262	21,368	27,507	5,612	21,895	נכסים מניבים
16,731	7,360	9,371	18,365	8,002	10,363	אחר
90,411	43,627	46,784	96,491	45,563	50,928	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-11,098 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מבר (ליום 31.12.17: 13,705 מיליוני ש"ח).
 ** כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

3.2.4. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 8-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

31 בדצמבר 2017				30 בספטמבר 2018				
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
4,735	3,877	858	2	5,418	4,497	921	3	ענף משק תעשייה
1,333	902	431	1	1,440	1,039	401	1	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,304	752	552	1	1,470	782	688	1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3,217	1,677	1,540	1	3,526	1,960	1,566	1	אספקת חשמל ומים
7,147	3,771	3,376	4	6,298	2,667	3,631	4	שירותים פיננסיים
17,736	10,979	6,757	9	18,152	10,945	7,207	10	סך-הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.2.5. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. הגדרת ההון בהקשר זה כוללת את ההון רוברד 1 בתוספת הון רוברד 2 כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015. תוספת זו מופחתת בשיעורים שווים, על פני 12 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018.

טבלה 9-3: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 בספטמבר 2018

שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽⁵⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח							
17.56%	6,912	149	7,061	272	3,354	3,696	קבוצת לווים א'
15.31%	6,027	8	6,035	375	3,189	2,845	קבוצת לווים ב'

- (1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
- (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
- (5) הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

3.2.6. חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסוגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk). ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P, Fitch, Moody's.

סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:
טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 30 בספטמבר 2018															
		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾									
		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	מזה: סיכון חוץ-מאזנית ⁽⁴⁾	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה						חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ⁽³⁾	לממשלות ⁽³⁾			
במיליוני ש"ח															
המדינה															
		12,628	614	243	7,808	285	475	23,606	10,364	10,961	21,325	2,267	1,524	9,451	ארצות-הברית
		661	49	-	3,158	-	-	5,126	4,416	-	4,416	143	567	-	שוויץ
		5,459	1,437	-	3,846	-	-	6,896	-	-	-	3,034	3,797	65	אנגליה
		589	115	-	3,437	-	-	704	-	-	-	496	108	100	גרמניה
		1,861	180	-	3,480	5	7	2,041	-	-	-	272	1,754	15	צרפת
		8,929	3,463	-	2,739	106	307	12,955	563	88	651	6,282	4,830	1,280	אחרות
															סך-כל החשיפות למדינות זרות
		30,127	5,858	243	24,468	396	789	51,328	15,343	11,049	26,392	12,494	12,580	10,911	
															מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד
		196	126	-	405	-	-	322	-	-	-	199	123	-	
															מזה: סך החשיפות למדינות LDC
		966	184	-	276	75	275	1,694	544	88	632	746	333	71	

כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים. שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(5) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 11,098 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערביות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017														
חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים		לאחרים	
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה		מזה: סיכון חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾				חשיפה ניכוי בגין התחייבויות מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות					
במיליוני ש"ח														
המדינה														
12,670	1,597	116	7,427	51	227	27,110	12,843	11,968	24,811	2,534	2,425	9,308	ארצות-הברית	
446	791	-	3,863	-	-	7,193	5,956	-	5,956	22	1,215	-	שוויץ	
6,655	2,155	-	3,810	-	-	8,856	46	1	47	3,566	5,145	99	אנגליה	
807	1,273	-	4,119	-	1	2,080	-	-	-	614	1,313	153	גרמניה	
1,835	761	-	4,058	-	4	2,596	-	-	-	369	2,178	49	צרפת	
7,334	4,112	-	2,093	129	135	11,968	523	637	1,160	4,806	5,444	1,195	אחרות	
סך-כל החשיפות למדינות זרות														
29,747	10,689	116	25,370	180	367	59,803	19,368	12,606	31,974	11,911	17,720	10,804		
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד														
194	52	-	139	-	-	245	-	-	-	102	143	-		
מזה: סך החשיפות למדינות LDC														
928	229	-	777	57	60	1,647	490	637	1,127	671	419	67		

כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים. שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטוחנות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטוחנות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(5) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 13,591 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017													
חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעיית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	חוץ-מאזני בעיית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים		
במיליוני ש"ח													
המדינה													
14,200	1,630	188	7,610	123	254	30,809	14,979	11,562	26,541	2,223	2,500	11,107	ארצות-הברית
487	129	-	3,897	-	-	4,233	3,617	-	3,617	41	575	-	שוויץ
6,296	1,621	-	3,679	-	-	7,961	44	1	45	3,269	4,568	80	אנגליה
527	493	-	4,155	-	-	1,020	-	-	-	396	493	131	גרמניה
1,734	311	-	4,062	5	7	2,045	-	-	-	305	1,691	49	צרפת
7,439	4,435	-	2,342	88	105	12,379	505	617	1,122	5,566	5,085	1,223	אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
30,683	8,619	188	25,745	216	366	58,447	19,145	12,180	31,325	11,800	14,912	12,590	
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד													
127	75	-	134	-	-	202	-	-	-	104	98	-	
מזה: סך החשיפות למדינות LDC													
986	396	-	757	53	70	1,871	489	617	1,106	721	608	53	

כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים. שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(5) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 13,705 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 11-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2018				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
237	124	45	2	66
81	(9)	91	-	(1)
23	21	-	1	1
1	1	-	-	-
(20)	(9)	(8)	-	(3)
322	128	128	3	63

לתקופה של תשעה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2018				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
202	112	55	2	33
51	(23)	80	-	(6)
197	124	5	1	67
2	2	-	-	-
(130)	(87)	(12)	-	(31)
322	128	128	3	63

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2017				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
256	160	38	2	56
(7)	6	4	-	(17)
5	5	-	-	-
(9)	(4)	(2)	-	(3)
245	167	40	2	36

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 11-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾ (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים המסתיימת ביום 30.09.2017				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
350	226	39	-	85
(55)	(6)	-	-	(49)
18	6	6	2	4
3	3	-	-	-
(71)	(62)	(5)	-	(4)
245	167	40	2	36
לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2017				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
350	226	39	-	85
(32)	(2)	20	-	(50)
47	35	6	2	4
5	5	-	-	-
(168)	(152)	(10)	-	(6)
202	112	55	2	33

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

3.2.7. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת, הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד, והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דרוג השקעה ומעלה. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 12-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2018			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾						
14,694	10,939	3,755	11,958	8,796	3,162	AAA עד AA-
18,374	3,834	14,540	14,538	3,476	11,062	A+ עד A-
1,764	288	1,476	1,257	387	870	BBB+ עד BBB-
149	69	80	37	14	23	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
350	65	285	835	128	707	ללא דירוג**
35,331	15,195	20,136	28,625	12,801	15,824	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
35,331	15,195	20,136	28,625	12,801	15,824	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
8	1	7	8	1	7	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-132 מיליון ש"ח, מזה סך של 122 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 9 מיליון ש"ח בדירוג BBB-. (סך חשיפה בסוף שנת 2017 הייתה כ-98 מיליון ש"ח, מזה סך של 65 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 11 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ סך של 22 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
 אירלנד - החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח. (בסוף שנת 2017 החשיפה למוסדות פיננסיים הייתה מזערית והסתכמה בפחות ממיליון ש"ח).
 איטליה - סך חשיפה של כ-142 מיליון ש"ח, מזה סך של 135 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 6 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2017 הייתה כ-102 מיליון ש"ח, מזה סך של 85 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 16 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
 ביוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.
 ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 5% מהיתרה. הסכום הנותר מפורז בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.17: 71% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות לתת אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P ו-Fitch.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2018 בכ-28.6 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017. ירידה זו נבעה מקיטון בחשיפה המאזנית בסך כ-4.3 מיליארד ש"ח ומירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-2.4 מיליארד ש"ח. כ-92.56% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-58.51% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 41.02% בחברות ביטוח ו-0.47% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (15.6%), ובמדינות מערב אירופה (68.8%).

ענף "בנקים בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוף-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוף-מאזניות בגין נגזרים.

סך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

3.2.8. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיוור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת ההחזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל. לפרטים והרחבה ראה [סעיף 3.2.9. בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

טבלה 13-3: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

	השינוי	יתרה ליום	
		31.12.17	30.09.18
		במיליוני ש"ח	
מאזני			
עו"ש חובה	10.41%	367	3,892
הלוואות ⁽¹⁾	(3.55%)	(1,116)	30,354
מזה: הלוואות בולט ובלון	(14.29%)	(21)	126
אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾	(3.00%)	(138)	4,455
חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	(10.75%)	(600)	4,982
סיכון אשראי מאזני המיוחס לפעילות מופסקת	8.61%	817	10,302
סך-הכל סיכון אשראי מאזני	(1.23%)	(670)	53,985
חוף-מאזני			
סיכון אשראי חוף-מאזני	2.17%	433	20,386
סיכון אשראי חוף-מאזני המיוחס לפעילות מופסקת	3.12%	347	11,457
סך-הכל סיכון אשראי כולל	0.13%	110	85,828

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 14-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 30 בספטמבר 2018				סך-הכל
סך-הכל		הכנסה לחשבון		סך-הכל		הכנסה לחשבון		
מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח		
במיליוני ש"ח								
אשראי ללווה באלפי ש"ח								
1,869	277	378	1,214	4,841	1,827	1,170	1,844	עד 20
3,239	555	716	1,968	3,557	777	855	1,925	מ-20 עד 40
8,230	1,683	2,206	4,341	8,730	2,072	2,458	4,200	מ-40 עד 80
13,175	3,912	4,670	4,593	13,626	4,303	4,895	4,428	מ-80 עד 150
10,653	5,950	3,328	1,375	10,656	6,124	3,323	1,209	מ-150 עד 300
2,486	2,031	253	202	2,347	1,915	243	189	מעל 300
39,652	14,408	11,551	13,693	43,757	17,018	12,944	13,795	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

טבלה 15-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2018	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
26,768	25,080	עד 10
5,392	7,668	מ-10 עד 50
3,968	5,679	מ-50 עד 200
1,716	2,508	מ-200 עד 500
1,808	2,822	מעל 500
39,652	43,757	סך-הכל

טבלה 16-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2018			סך-הכל
סך-הכל		הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל		
סך-הכל		הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל		
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
5,896	453	5,443	10,646	5,424	5,222	עד שנה
7,961	94	7,867	8,016	88	7,928	משנה עד 3 שנים
15,823	116	15,707	15,636	117	15,519	מ-3 עד 5 שנים
9,972	92	9,880	9,459	99	9,360	מעל 5 שנים
39,652	755	38,897	43,757	5,728	38,029	סך-הכל

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 17-3: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני		השינוי	יתרה ליום		
ליום			במיליוני ש"ח		
31.12.17	30.09.18		31.12.17	30.09.18	
1.96%	2.07%	3.91%	1,073	1,115	סיכון אשראי בעייתי
1.35%	1.27%	(7.05%)	738	686	מזה: סיכון אשראי פגום
0.18%	0.20%	10.31%	97	107	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.88%	(1) 1.09%	(1)22.76%	479	441	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה
1.96%	2.01%	1.12%	1,071	1,083	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 נרשם קיטון ביתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של 3.5%. סך סיכון האשראי המאזני ירד ב-1.2% (ללא יתרה בגין פעילות מופסקת).

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 שיעור סיכון האשראי הבעייתי עלה, זאת בין היתר בעקבות יישום לראשונה של סיווג אוטומטי בהשגחה מיוחדת לחובות הקטנים מ-1 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2018, על-פי קריטריונים קבועים, אשר הביא לגידול ביתרת החוב הבעייתי בגין אנשים פרטיים. ברבעון השני והשלישי נרשמה יציבות יחסית.

סיכון האשראי הפגום ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ובכל אחד מהרבעונים במהלך תקופה זו. שיעור החובות בפיגור מעל 90 יום עלה מ-0.18% בדצמבר 2017 ל-0.20% בספטמבר 2018, יציב לעומת הרבעון הקודם. שיעור המחיקות החשבונאיות נטו גבוה מאשר בדצמבר 2017, ומצביע על פגיעה באיכות תיק זה אשר ניכרה גם בשנת 2017 ובשנת 2016. הבנק נקט מספר צעדים לשיפור איכות החיתום באשראי לאנשים פרטיים ומנטר באופן שוטף את המגמות בתיק.

3.2.9. סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 18-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.17	30.09.17	30.09.18	במיליוני ש"ח
			יתרות אשראי
74,521	72,884	79,425	הלוואות מכספי הבנק
1,480	1,530	1,341	הלוואות מכספי האוצר*
76	77	81	מענקים מכספי האוצר*
76,077	74,491	80,847	סך-הכל

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 18-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	
31.12.17	30.09.17	30.09.18
במיליוני ש"ח		

ביצוע

הלוואות מכספי האוצר

הלוואות			
הלוואות	50	28	59
מענקים	10	3	19
סך-הכל מכספי האוצר	60	31	78
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק	13,437	9,828	11,185
סך-הכל הלוואות חדשות	13,497	9,859	11,263
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק	709	499	797
סך-הכל הלוואות שניתנו	14,206	10,358	12,060

היקף החוב הבעייתי

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 נמשכה מגמת הירידה בשיעור הסכומים בפיגור מתוך יתרות האשראי וירידה מתונה בשיעור הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור.

טבלה 19-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	סכום בפיגור שיעור מעל 90 יום הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (כולל להפרשה קבוצתית) אשראי במיליוני ש"ח לפי עומק הפיגור	שיעור חוב בעייתי במיליוני ש"ח	חוב בעייתי בשיעור חוב בעייתי	שיעור חוב בעייתי
79,425	119	414	0.15%	1,177	1.48%
31.12.17	140	397	0.19%	1,055	1.42%

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 20-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

שיעור שינוי בתקופה	סך-הכל יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		יתרה ב-שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	יתרה ב-שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	יתרה ב-שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	יתרה ב-שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	יתרה ב-שיעור	יתרה במיליוני ש"ח	
6.6%	79,425	0.5%	384	27.1%	21,560	16.8%	13,316	38.1%	30,265	17.5%	13,900	30.09.18
7.6%	74,521	0.6%	437	27.7%	20,619	17.4%	12,988	37.6%	28,022	16.7%	12,455	31.12.17

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק. גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 21-3: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

2017		2018			
רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח					
72,884	74,521	76,005	77,875	79,425	יתרות לסוף תקופה
2.0%	2.2%	2.0%	2.5%	2.0%	שינוי ביתרות
3,667	3,609	3,761	3,728	3,696	ביצוע הלוואות חדשות

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 נמשכת העלייה ביתרות בדומה לשנת 2017. אישור הלוואות לדיור מתבצע בהתאם למדרג סמכויות המגלם את מהות בקשת האשראי והסיכון הגלום בה. כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 22-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.17	31.12.17	31.03.18	30.06.18	30.09.18	
					מאפיינים
28.2%	28.5%	29.6%	31.2%	34.2%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
32.2%	31.2%	31.5%	32.6%	32.5%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
57.5%	56.5%	58.1%	60.1%	59.5%	שיעור בריבית משתנה
6.3%	7.7%	6.2%	5.7%	6.2%	שיעור הלוואות לכל מטרה
11.5%	10.3%	10.8%	9.3%	9.0%	שיעור הלוואות להשקעה מרכישה
6.6%	7.0%	7.1%	7.0%	7.3%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
720	732	734	755	770	מסגרת חדשה ממוצעת לרכישה באלפי ש"ח
23.7	23.6	23.9	24.5	24.6	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

ברבעון השלישי של שנת 2018 נמשכת מגמת העלייה בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%. ישנה ירידה בשיעור הלוואות בריבית משתנה לאחר מגמת עלייה ברבעונים קודמים. שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% נותר יציב וברמה נמוכה. נמשכת הירידה בשיעור הלוואות להשקעה מרכישה. בהלוואות לכל מטרה ובשיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה) נרשמה עלייה. נמשכת התארכות תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.2.10 מימון ממונף

מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות). להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה 23-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ביום 30 בספטמבר 2018			
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
257	-	257	1
1,262	718	544	2
1,404	5	1,399	2
296	-	296	1
997	143	854	3
218	-	218	1
4,434	866	3,568	10

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
כרייה וחציבה			
מידע ותקשורת			
מסחר			
תעשייה			
סך-הכל			

ביום 31 בדצמבר 2017			
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
387	-	387	1
1,018	467	551	1
200	200	-	1
1,500	19	1,481	2
942	340	602	2
208	-	208	1
4,255	1,026	3,229	8

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל			
כרייה וחציבה			
מסחר			
תעשייה			
סך-הכל			

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשוקים.

להרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), הדוחות הכספיים לשנת 2017 וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2018](#).

3.3.1 סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.

ניתוח רגישות השווי ההוגן

טבלה 24-3: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה

ליום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	מטבע-חוץ***			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
426,487	6,576	6,708	59,393	47,662	306,148	נכסים פיננסיים**
852,610	23,409	29,882	391,045	20,783	387,491	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים****
394,734	3,969	12,601	81,073	41,497	255,594	התחייבויות פיננסיות*
851,874	23,460	24,511	371,436	20,531	411,936	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים****
32,489	2,556	(522)	(2,071)	6,417	26,109	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	מטבע-חוץ***			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
431,895	5,293	5,943	67,783	46,143	306,733	נכסים פיננסיים**
846,195	15,333	27,430	411,674	24,985	366,773	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים****
400,526	4,405	12,329	79,494	41,180	263,118	התחייבויות פיננסיות*
846,237	14,627	21,245	401,466	24,865	384,034	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים****
31,327	1,594	(201)	(1,503)	5,083	26,354	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

** כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.

*** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

**** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 25-3: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018*									
שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית***								
	סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי			לא-צמוד	צמוד למדד
		סך-הכל	אחר	אירו	דולר	לא-צמוד	צמוד למדד		
במיליוני ש"ח									
									השינוי בשיעורי הריבית
	(5.2%)	(1,692)	30,797	2,499	(569)	(2,376)	6,151	25,092	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
	(0.5%)	(162)	32,327	2,550	(525)	(2,104)	6,389	26,017	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
	5.6%	1,826	34,315	2,611	(474)	(1,758)	6,721	27,215	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד
ליום 31 בדצמבר 2017*									
שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית***								
	סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי			לא-צמוד	צמוד למדד
		סך-הכל	אחר	אירו	דולר	לא-צמוד	צמוד למדד		
במיליוני ש"ח									
									השינוי בשיעורי הריבית
	(5.3%)	(1,663)	29,664	1,533	(243)	(1,818)	4,828	25,364	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
	(0.4%)	(137)	31,190	1,589	(203)	(1,536)	5,054	26,286	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
	6.0%	1,886	33,213	1,659	(156)	(1,165)	5,373	27,502	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

*** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר הצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי הצמדה.

לפרטים נוספים בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

טבלה 26-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית לא-צמוד*

31 בדצמבר 2017			30 בספטמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2018						ליום 30 בספטמבר 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח									

מטבע ישראלי לא-צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין

מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים

חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾ ⁽³⁾	236,040	12,115	21,063	13,347	10,476	6,614	2,626	300	3,567	306,148	3.31	0.56	297,193	3.14	0.51	306,733	2.85	0.55
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	65,301	116,688	71,151	70,266	33,264	25,322	321	-	-	382,313	1.18	1.18	384,416	1.20	1.20	362,128		1.26
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	991	1,603	1,117	248	655	564	-	-	-	5,178	1.25	1.25	5,445	1.45	1.45	4,645		1.62
סך-הכל שווי הוגן	302,332	130,406	93,331	83,861	44,395	32,500	2,947	300	3,567	693,639	0.91 ⁽²⁾	0.91 ⁽²⁾	687,054	0.90 ⁽²⁾	0.90 ⁽²⁾	673,506		0.94 ⁽²⁾

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין

מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים

חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	220,704	8,553	13,494	7,692	3,416	1,228	427	1	79	255,594	1.30	0.20	256,809	0.98	0.21	263,118	0.99	0.20
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	78,708	118,343	80,850	69,490	33,768	27,803	158	-	-	409,120	1.15	1.15	401,652	1.17	1.17	381,785		1.23
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	687	1,173	863	93	-	-	-	-	-	2,816	0.30	0.30	3,033	0.25	0.25	2,249		0.27
סך-הכל שווי הוגן	300,099	128,069	95,207	77,275	37,184	29,031	585	1	79	667,530	0.78 ⁽²⁾	0.78 ⁽²⁾	661,494	0.79 ⁽²⁾	0.79 ⁽²⁾	647,152		0.81 ⁽²⁾

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	2,233	2,337	(1,876)	6,586	7,211	3,469	2,362	299	3,488	26,109			25,560			26,354		
החשיפה המצטברת במגזר	2,233	4,570	2,694	9,280	16,491	19,960	22,322	22,621	26,109									

* כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת. למידע נוסף ראה **ביאור 1.ה**, בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-46 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.02 שנה.

הערות כלליות:

א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.

ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.

ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

טבלה 27-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית צמוד למדד*

31 בדצמבר 2017			30 בספטמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2018						ליום 30 בספטמבר 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח									
		בשנים			בשנים			בשנים									
מטבע ישראלי צמוד למדד																	
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים																	
3.36	2.57	46,143	3.32	2.92	45,717	3.57	2.74	47,662	114	505	2,995	5,682	12,442	14,795	6,829	2,039	2,261
2.06		24,985	2.65		24,143	2.48		20,783	–	–	187	4,456	1,967	6,889	5,607	659	1,018
(2)2.90		71,128	(2)3.09		69,860	(2)3.24		68,445	114	505	3,182	10,138	14,409	21,684	12,436	2,698	3,279
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות																	
2.90	0.73	41,180	3.03	0.66	40,109	3.15	0.52	41,497	–	–	1,553	4,991	11,471	13,622	6,352	614	2,894
2.25		24,865	2.72		24,659	3.09		20,531	–	–	237	5,269	2,131	7,426	4,001	896	571
(2)2.66		66,045	(2)2.91		64,768	(2)3.13		62,028	–	–	1,790	10,260	13,602	21,048	10,353	1,510	3,465
מכשירים פיננסיים, נטו																	
		5,083			5,092			6,417	114	505	1,392	(122)	807	636	2,083	1,188	(186)
								6,417	6,303	5,798		4,406	4,528	3,721	3,085	1,002	(186)

* כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת. למידע נוסף ראה **ביאור 1.ה**. בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-10 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.11 שנה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1% בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

טבלה 28-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית מטבע-חוץ*

31 בדצמבר 2017			30 בספטמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2018						ליום 30 בספטמבר 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח								
מטבע-חוץ⁽³⁾																	
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים																	
1.28	2.83	79,019	1.21	2.56	83,169	1.35	3.92	72,677	1,345	89	223	4,855	8,854	9,134	6,908	7,740	33,529
0.78		447,910	0.83		446,082	0.73		436,506	-	57	802	32,800	13,686	102,711	112,790	110,689	62,971
0.25		6,527	0.18		10,076	0.25		7,830	-	-	-	-	5	143	2,394	2,689	2,599
⁽²⁾ 0.85		533,456	⁽²⁾ 0.88		539,327	⁽²⁾0.81		517,013	1,345	146	1,025	37,655	22,545	111,988	122,092	121,118	99,099
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות																	
0.20	1.86	96,228	0.20	1.61	99,141	0.22	2.70	97,646	14	-	17	133	736	1,779	18,355	12,077	64,535
0.86		428,713	0.92		428,538	0.82		409,353	-	201	994	37,483	14,949	103,015	95,815	103,549	53,347
0.90		8,625	0.69		12,257	0.73		10,051	-	-	-	522	617	301	2,659	3,106	2,846
⁽²⁾ 0.74		533,566	⁽²⁾ 0.78		539,936	⁽²⁾0.70		517,050	14	201	1,011	38,138	16,302	105,095	116,829	118,732	120,728
מכשירים פיננסיים, נטו																	
		(110)			(609)			(37)	1,331	(55)	14	(483)	6,243	6,893	5,263	2,386	(21,629)
								(37)	(1,368)	(1,313)		(1,327)	(844)	(7,087)	(13,980)	(19,243)	(21,629)

* כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת. למידע נוסף ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

(4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.

ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.

ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גדול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

טבלה 29-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית*

31 בדצמבר 2017			30 בספטמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2018						ליום 30 בספטמבר 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח									

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין

מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים

חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾	271,830	21,894	34,800	37,276	31,772	17,151	5,844	894	9,045	430,506	3.23	1.02	429,722	2.93	0.93	435,598	2.74	0.98
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	129,290	228,036	189,548	179,866	48,917	62,578	1,310	57	974	840,576	0.95	0.95	855,412	1.05	1.05	835,839		0.99
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,590	4,292	3,511	391	660	564	-	-	-	13,008	0.65	0.65	15,521	0.63	0.63	11,172		0.82
סך-הכל שווי הוגן	404,710	254,222	227,859	217,533	81,349	80,293	7,154	951	10,019	1,284,090	0.99⁽²⁾	0.99⁽²⁾	1,300,655	1.01 ⁽²⁾	1.01 ⁽²⁾	1,282,609		1.01 ⁽²⁾

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין

מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים

חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	288,133	21,244	38,201	23,093	15,623	6,352	1,997	1	1,964	396,608	0.94	0.51	397,480	0.85	0.50	402,005	0.92	0.48
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	132,626	222,788	180,666	179,931	50,848	70,555	1,389	201	978	839,982	1.01	1.01	855,618	1.04	1.04	836,175		1.04
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,533	4,279	3,522	394	617	522	-	-	-	12,867	0.64	0.64	15,290	0.60	0.60	10,874		0.77
סך-הכל שווי הוגן	424,292	248,311	222,389	203,418	67,088	77,429	3,386	202	2,942	1,249,457	0.87⁽²⁾	0.87⁽²⁾	1,268,388	0.90 ⁽²⁾	0.90 ⁽²⁾	1,249,054		0.88 ⁽²⁾

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(19,582)	5,911	5,470	14,115	14,261	2,864	3,768	749	7,077	34,633			32,267			33,555		
החשיפה המצטברת במגזר	(19,582)	(13,671)	(8,201)	5,914	20,175	23,039	26,807	27,556	34,633									

* כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת. למידע נוסף ראה **ביאור 1.ה**, בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".

(4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. במגזר הלא-צמוד והצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-46 וב-10 מיליוני ש"ח, בהתאמה, והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.02 ו-0.11 שנה, בהתאמה. במגזר מטבע-החוץ השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1% בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2018

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

בניהול סיכון הריבית הבנק מתמקד בניהול רגישות הערך, אשר מתבססת על שינויי הערך המהוון של כלל הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק עם שינוי הריבית (תוך שימוש במודלים פנימיים לצרכי החישוב), ומנטר את רגישות ההכנסה באמצעות מגבלות. רגישות ההכנסה שונה מרגישות הערך, שכן בניגוד אליה, רגישות ההכנסה אינה מביאה בחשבון שינויי ערך מהוון של נכסים והתחייבויות לזמן ארוך אשר אינם נמדדים בדוח רווח והפסד על בסיס שווי הוגן, אך כן מביאה בחשבון באופן מלא שינויים במרווחי פיקדונות ועו"ש. הבנק מודד את רגישות הערך הכלכלי למגוון תרחישים מדי חודש, תדירות התואמת לאופי התיק הבנקאי, עם מדידות בתדירות גבוהה יותר לצרכי ניהול החשיפה. רגישויות התיק למסחר נמדדות מספר פעמים ביום.

טבלה 3-30: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)

מינימום בשנת 2018		מקסימום בשנת 2018		30 בספטמבר 2018		
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש:						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
בבנק	(377)	453	(535)	629	(57)	(535)
מזה: בתיק הבנקאי	(345)	417	(521)	613	(55)	(521)
בתיק למסחר	(8)	10	(32)	16	(2)	(14)
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
בבנק	(50)	78	(219)	218	(19)	(181)
מזה: בתיק הבנקאי	(38)	81	(208)	243	(21)	(188)
בתיק למסחר	2	(9)	(44)	(25)	2	7
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
בבנק	8	(7)	110	(117)	11	110
מזה: בתיק הבנקאי	8	(7)	117	(123)	12	117
בתיק למסחר	-	-	(25)	(1)	6	(7)
מינימום בשנת 2017		מקסימום בשנת 2017		31 בדצמבר 2017		
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש:						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
בבנק	(257)	315	(422)	493	(45)	(422)
מזה: בתיק הבנקאי	(257)	315	(406)	477	(43)	(406)
בתיק למסחר	-	-	(22)	16	(2)	(16)
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
בבנק	(68)	88	(269)	322	(29)	(269)
מזה: בתיק הבנקאי	(54)	92	(260)	311	(28)	(260)
בתיק למסחר	-	3	(43)	11	(1)	(9)
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
בבנק	(1)	6	(45)	-	7	(3)
מזה: בתיק הבנקאי	-	2	(38)	-	3	-
בתיק למסחר	2	(2)	31	-	4	(3)

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוני המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 3-31: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי בבנק ולמדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2018		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
(68.2)	100.4	2.8	80.4	דולר ארצות-הברית
(26.8)	(1.8)	11.6	11.1	אירו
31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2018		
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
*(590.12)	*238.76	(462.6)	227.6	מדד המחירים לצרכן

* סווג מחדש.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתידי, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדרב 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), והדוחות הכספיים לשנת 2017 וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדרב 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2018](#).

טבלה 3-32: יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד⁽¹⁾			
122%	123%	122%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾			
120%	120%	119%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

כולל יתרות המימון לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

- (1) החל מיום 1 בינואר 2017 היחס במאוחד מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.
- (2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. בהתאם לפרסום בנק ישראל בקובץ שאלות ותשובות מיום 29 בספטמבר 2016 בנושא הכללה בדיווח סולו של תאגיד בנקאי, החל מיום 1 ביולי 2017 חישוב יחס כיסוי נזילות סולו כולל חברות בת המחזיקות נכסים נזילים עבור התאגיד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2018

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, מודלי טווח קצר כדוגמת LCR ומודל פנימי ל-30 יום, מודלי טווח בינוני כדוגמת מודל פנימי דמוי NSFR (מקורות מימון יציבים למעל שנה חלקי צרכי מימון יציבים למעל שנה כהגדרתם בבנק ברוח המלצות ועדת באזל) ומגבלות המתייחסות לטווח הארוך. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 30 בספטמבר 2018 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר רזרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים בערבות ריבוניות ובנקים מרכזיים, וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 102,028 מיליון ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים. הנכסים הנזילים מוחזקים בחלקם בבנק ובחלקם בחברות הבנות, כאשר הבנק מתחשב במגבלות אפשריות להעברת נזילות בין חלק מהחברות הבנות לבנק עצמו, בדגש על חברות בנות בנקאיות בחו"ל. בהתאם, חלק מהחברות הבנות מחזיק נכסים נזילים לזמן משבר (או קו אשראי מהחברה האם - הבנק) בהתאם לצורך, והבנק אינו מסתמך על נכסים אלו. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

טבלה 3-33: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**

ליום	ליום
31 בדצמבר	30 בספטמבר
2017	2018
במיליוני ש"ח	
16,828	13,832
7,229	6,195
4,031	3,072

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידי) וצד הנשלט על-ידי.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותו מועד דיווח.

3.5 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקרות תהליכים, פעילות בחירום ועוד. למידע נוסף בנושא הסיכון התפעולי ואופן ניהולו ובכללו סיכון טכנולוגיה ומחשוב, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.

3.6 סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, Conduct risk, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן יעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע) והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות. בסיכון הציות כלולים גם הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאורים 10 ו-11 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018. למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.

3.7 סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני לצורך התמודדות עם הסיכון. למידע נוסף בנושא הסיכון המשפטי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017 וכן ביאור 26 בדוחות הכספיים לשנת 2017 [וביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018.

3.8. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתיד לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקאות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים.
למידע נוסף בנושא סיכון המוניטין ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.

3.9. סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטוטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.
למידע נוסף בנושא סיכון הרגולציה והחקיקה ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.
לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 [וסעיף 3.14 להלן](#).

3.10. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעות והנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדוחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים.
למידע נוסף בנושא הסיכון הכלכלי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.
לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 בספטמבר 2018.

3.11. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתיד לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום.
למידע נוסף בנושא הסיכון האסטרטגי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.

3.12. סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.
למידע נוסף בנושא הסיכון הסביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוחות הכספיים לשנת 2017.

3.13. הליכים משפטיים ואחרים

א. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעה נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו.
לפירוט בדבר התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים אשר קבוצת הבנק צד להם - ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018.
לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים. כאמור בבאור זה הבנק מעריך כי היקף הקנסות שיוטלו על קבוצת הבנק בקשר לחקירות המתקיימות גדולים משמעותית מסכום הפרשה הקיים בדוחות הכספיים.

ב. הליכים משפטיים אחרים

לפרטים בדבר הליכים משפטיים אחרים, ראה סעיף 3.13.ב. בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017 ("סעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017"). למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים בהליכים הנזכרים בסעיף האמור, למעט כמפורט להלן:

1. ביום 24 ביולי 2018, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, על-ידי המבקש בהליך שפורט בפסקה 8 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017 ושעניינו באשראים שניתנו לחברת טומהוק השקעות בע"מ ("טומהוק", חברה בשליטת נוחי דנקנר), בקשה נוספת לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונגד נושאי משרה (בהווה ובעבר) בבנק. עניינה של הבקשה הנוספת, באשראים שניתנו למר נוחי דנקנר (אישית), בהיקף נטען של 95 מיליון ש"ח, לטענת המבקש, תוך הפרת חובת זהירות של נושאי המשרה בבנק באישורם את האשראי האמור ללא ביטחונות ובהיעדר פעולות מספקות לגביית החוב. המבקש מעריך שמר דנקנר יפרע לבנק 35 מיליון ש"ח מתוך האשראי ולפיכך העמיד את סכום התביעה הנגזרת על 60 מיליון ש"ח. בבקשה צויין כי ההלוואות שנתן הבנק לטומהוק מסתכמות ב-50 מיליון ש"ח בלבד, וכי חובו המצטבר של נוחי דנקנר (אישית ובאמצעות טומהוק) מסתכם בכ-150 מיליון ש"ח. באשר להליך בעניין טומהוק, שפורט בפסקה 8 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017, הליך הגישור שהתקיים בין הצדדים הסתיים ללא תוצאות והוגשה בקשה לחידוש ההליכים בתיק.
2. באשר להליך שפורט בפסקה 1 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017 (בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת בקשר עם אופן אישורו של הסכם פרישה של עובדת הבנק לשעבר על רקע תלונה שהגישה נגד מנכ"ל הבנק לשעבר בנושא של הטרדה מינית), ביום 24 באפריל 2018 התקיים דיון בבקשה, ובמסגרתו הסכים המבקש להמלצת בית המשפט למחוק את הבקשה.
3. באשר להליך שפורט בפסקה 2 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017 בעניין בקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד נושאי משרה בבנק בעבר ובהווה בנוגע לאשראים לחברות מקבוצת מר אליעזר פישמן, בין הצדדים מתקיים הליך גישור.
4. באשר להליך שפורט בפסקה 3 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017 שעניינו בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות תשנ"ט-1999, בקשר עם חקירה המתנהלת בארצות-הברית בחשד כי קבוצת הבנק שימשה צינור להחזקה ולהעברת כספי שוחד ששולמו לבכירי ארגון הכדורגל FIFA, ביום 3 באוקטובר 2018 קבע בית המשפט כי עיכוב ההליכים ימשך ועדכון נוסף על התפתחות החקירה יימסר על-ידי הצדדים עד ליום 3 בפברואר 2019.
5. באשר להליך שפורט בפסקה 5 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017, עתירה שהוגשה על-ידי בני משפחותיהם של קורבנות טרור ועוסקת במדיניות משרד האוצר למנוע התנתקות של בנקים ישראליים מקשריהם עם בנקים בשטחי הרשות הפלסטינית על דרך של מתן התחייבות לשיפוי לבנקים בישראל, ביום 5 ביולי 2018 העתירה נמחקה תוך שמירת זכויות וטענות לעתיד לבוא.
6. באשר להליך שפורט בפסקה 6 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017, ערעור בעתירה שעסקה בבקשה להורות לבנק ישראל למסור דוחות ביקורת בנוגע למתן אשראי לקבוצת אי.די.בי, ביום 30 במאי 2018 ניתן פסק דין שדחה את הערעור. בעקבות דחיית הערעור הגישה התנועה לאיכות השלטון בקשה למחיקת העתירה, המפורטת גם היא בפסקה 6 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017.
7. באשר להליכים שפורטו בפסקה 7 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017, בעניין חקירת הרשויות בארצות-הברית, קבע בית המשפט כי עיכוב ההליכים ימשך ועדכון נוסף על התפתחות החקירה יימסר על-ידי הצדדים עד ליום 1 בפברואר 2019.
8. באשר לתביעה שפורטה בפסקה 8 בסעיף 3.13.ב. בדוח לשנת 2017, שעניינה באשראים שניתנו לחברת טומהוק השקעות בע"מ, הליך הגישור שהתקיים בין הצדדים הסתיים ללא תוצאות ובהתאם לכך חודשו ההליכים בתיק.

3.14. יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק

בהמשך למתואר בסעיף 3.14 בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017. להלן נושאים רגולטוריים נוספים שהיו על הפרק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018:

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ).

- בתוך שלוש שנים מחודש ינואר 2017 חברות כרטיסי האשראי יופרדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). תקופת המכירה תתארך לארבע שנים במידה והבנק ינפיק תוך 3 שנים לפחות 25% מחברות כרטיסי אשראי בבעלותו וגם ירד לשיעור אחזקה של 40%.
- החל מחודש יולי 2018 הבנקים נדרשים להעביר לגופים פיננסיים שיואשו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות. הבנק ערוך למימוש ההוראה.
- הבנק יחוייב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API. טיוטת תקנות בעניין זה טרם פורסמה.
- הבנק ידרש להציג באתר שלו, עבור לקוחותיו, פירוט מידע על השימוש בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. טיוטת תקנות שנייה באשר לאופן העברת המידע מצדדים שלישיים לבנק התפרסמה בחודש אוקטובר 2018.
- כחלק מהגנות היונקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק ידרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק לצמוח בהיקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות.

- הבנק יידרש למכור החזקות בחברת שב"א (שירותי בנק אוטומטיים בע"מ) - המפעילה מערכות טכנולוגיות המאפשרות, בין היתר, העברת אישורים לעסקות בכרטיסי חיוב והעברת אישורים לעסקות משיכת מזומן). כיום הבנק מחזיק 34.5% משב"א (שערכה בדוחות הכספיים הינו כ-41 מיליון ש"ח), ויידרש למכור את החזקות העולות על 10% בתוך 4 שנים, כאשר זכויות ההצבעה בגין החזקות מעל השיעור האמור מורדמות החל מיום 1 ביוני 2017.
 - החל מיום 31 בינואר 2019 נתח של תפעול כרטיסי אשראי חדשים בידי חברת כרטיסי אשראי, לא יעלה על 52% מכרטיסי האשראי החדשים המונפקים על-ידי הבנק.
- הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע. לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק להפרדות מקבוצת ישראל ראה [פרק 2.6.1 לעיל](#).

ועדת החקירה הפרלמנטרית להקצאת האשראי ללווים גדולים

בחודש יולי 2017 החליטה הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב בראשות ח"כ איתן כבל. הוועדה תבחן את התנהלות בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, גופים מוסדיים, חברות ביטוח ונותני אשראי למיניהם, תקבע מסקנות ותגיש המלצות בנושא זה. מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון הופיעו בפני הוועדה ביום 21 באוקטובר 2018. בדיון העביר הבנק לועדה נתונים הנוגעים לביצועי תיק האשראי של הבנק, לתמהיל התיק לאורך השנים ולהתמודדות הבנק עם לקוחות בקשיים. כמו-כן, ראשי הבנק ענו על שאלות חברי הכנסת. ראשי הבנק הביעו נכונות לשתף פעולה עם הוועדה ולהעביר לועדה מסמכים נוספים הנוגעים לנתונים מצרפיים וכן למדיניות ונוהלי הבנק, באופן שאינו פוגע בנכסים המסחריים של הבנק, בחובות הסודיות הבנקאית כלפי לקוחות ובחיסיון הקבוע בחוק וכל על האמור בדוחות הפיקוח על הבנקים.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת נידוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח. בחודש פברואר 2021 יכנס החוק לתוקף עם אפשרות להארכה נוספת בשנה. מאז פרסום הצעת החוק מתקיימות בבנק ישראל פגישות צוות ליישום החוק. הוחלט כי חברת מס"ב תנהל את הפרויקט והחברה העבירה לוחות זמנים לביצוע לפיקוח על הבנקים ולכלל הבנקים החברים. בחודש אוקטובר 2018 פרסמה נגידת בנק ישראל טיוטה לכללים ראשוניים מכוח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את נידודם במסגרת המערכת. בהתאם לטיוטה, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.

הוראות ויזמות מהותיות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018

- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים את טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב ושל עסקות חיוב מיידיות) אשר מביא לידי ביטוי את המתווה שפרסם בנק ישראל בחודש פברואר 2018 להפחתת שיעור העמלה הצולבת - על-פי המתווה תופחת העמלה בכרטיסי אשראי מ-0.7% ל-0.5% בחמש פעימות מדורגות, הפעימה הראשונה תחול בחודש ינואר 2019 והאחרונה בחודש ינואר 2023. בנוסף, המפקחת קבעה כי העמלה הצולבת בעסקות חיוב מיידיות (דביט) תופחת מ-0.3% ל-0.25% בשתי פעימות שיחלו בחודש ינואר 2021 ויסיימו בחודש ינואר 2023.
- שירותי תשלום - בחודש אוקטובר 2018 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק ממשלתית לאסדרת שירותי התשלום והתאמתם להתקדמות הטכנולוגית (שימוש באפליקציות תשלומים) בשם חוק שירותי תשלום. דיונים בחוק לקראת קריאה שנייה ושלישית החלו בוועדת הרפורמות. ההצעה, המסתמכת על עקרונות דירקטיבת PSD2 וצפויה להחליף את חוק כרטיסי חיוב, מסדירה את מערכת היחסים החוזית בין נותן שירותי תשלום למשלם ולמוטב וכן קובעת את הסדרי האחריות במקרה של שימוש לרעה. למעשה ההצעה מסדירה את הפעילות של אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלומים, ארנק אלקטרוני, העברות תשלום, אחסון כספים ותשלום מהם, זאת במקביל לעיסוקה גם באמצעי תשלום מסורתיים במערכת הבנקאית ובכרטיסי אשראי. תזכיר חוק נוסף בנושא, הקובע את החובות החלות על מי שמבקש לקבל רישיון ולשמש כנותן שירותי תשלום, התפרסם בחודש אוגוסט 2018 להערות הציבור והוא צפוי להגיע לדיון בכנסת בחודשים הקרובים.
- בחודש אוקטובר 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה הראשונה את ההצעה לדחיית כניסתו לתוקף של חוק אשראי הוגן, אשר אמור להיכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2018. על-פי הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 5) (דחיית מועד התחילה) - תידחה כניסתו לתוקף של החוק בתשעה חודשים (לחודש אוגוסט 2019).
- במסגרת חוק שינוי מבנה הבורסה, אשר אושר בכנסת בחודש אפריל 2017, נקבעו חובות לדווח לבורסה החל מחודש יולי 2018 על העמלות שחברי בורסה וחברי מסלקה גובים מלקוחותיהם, בכלל זה עמלות מסחר ועמלות סליקה, וכל שינוי בהן. בחודש אוגוסט 2018 עלה לאוויר מחשבון העמלות באתר הבורסה וכעת ניתן להשוות מחירי עמלות פעילות בניירות-ערך בין השחקנים השונים בשוק.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה מתקדמת המתקנת את נוהל בנקאי תקין 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי. ההוראה הקיימת חלה עד כה על מסגרות אשראי בחשבון עו"ש בלבד. מוצע להחיל את ההוראה גם על מסגרות האשראי הניתנות ללקוחות באמצעות כרטיסי האשראי. כמו-כן, נקבעה דרישה לקבוע מנגנוני התראות ללקוחות אודות ניצול המסגרות, וכן להודיע ללקוח אודות ניצול של מעל 90% ממסגרת האשראי.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון לכללי העמלות המחייב את הבנקים לאתר את העסקים הקטנים שיכולים לחסוך ממעבר למסלול עמלות עו"ש במחיר קבוע, ולצרף אותם באופן יזום למסלול. צעד זה מבוצע לאחר הוראת הפיקוח מחודש נובמבר 2017, שדרשה מהבנקים לשלוח לכל עסק קטן מכתב המיידע אותו לגבי גובה החיסכון שיווצר לו אם יעבור למסלול העמלות המתאים לו, התיקון צפוי להיכנס לתוקף בתחילת שנת 2019.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון לנהל בנקאי תקין 451 בנושא הלוואות לדיור - על-פי התיקון, הפנית הלקוח לביצוע שמאות תתבצע כבר בשלב האישור העקרוני. כמו-כן, הבנקים יחויבו לקבל הערכת שמאי שהוכנה עבור בנק אחר, זאת בתנאי שלא חלפו 90 ימים מאז הכנתה, וכן נותרת לבנק אפשרות לסרב סירוב סביר במקרים חריגים.

לעניין פירעון מוקדם: בנק יידרש להציג באתר האינטרנט שלו או באפליקציה, מידע מעודכן הנדרש ללווה על מנת לבחון את הכדאיות של פירעון מוקדם של המשכנתא. כמו-כן, בנק יידרש למסור ללווה אישור עבור חברת הביטוח בו הוא מאשר להקטין את סכום השיעבוד לטובת הבנק בהתאם לפירעון ההלוואה (או לבטל את השיעבוד כליל במקרה של פירעון מלא).

- בחודש יולי 2018 הכנסת אישרה תיקון לחוק הגנת הצרכן שיחייב את הבנקים, במסגרת שירותי המענה הטלפוני במערכת אוטומטית לניחוח שיחות, לאפשר לצרכן מענה אנושי מקצועי בתוך זמן שלא יעלה על שש דקות המתנה. על-פי החוק, האפשרות למענה אנושי מקצועי על-ידי נציגי שירות תינתן עבור שירותים מסוג טיפול בתקלה, בירור חשבון וסיום התקשרות. החוק מאפשר זמן הערכות של שנה ויכנס לתוקף בחודש יולי 2019. המפקח על הבנקים רשאי לקבוע לבנקים הוראות ספציפיות בנושא כולל לגבי שיעור העמידה במשך זמן ההמתנה המירבי. הבנק נערך ליישום החוק.
- בחודש ספטמבר 2018, פרסם משרד האוצר כללים למתן מענקים להקמת לשכת מחשוב מרכזית - האוצר יעניק מענקים לספק שירותי המחשוב שייחבר בגין הקמת תשתית מחשוב ואספקת שירותי מחשוב בבנקים כוללים לגופים פיננסיים. על-פי הכללים, הסכום המקסימלי למענק לגוף מקים לשכת המחשוב הוא 200 מיליון ש"ח (תלוי בזהות ומספר המצטרפים לשירות) והתנאי לקבלת מענק הוא הסכם התקשרות בין הגוף המציע לבנק או אגודת האשראי. הסכום עבור בנק קיים שיצטרף לשירות הוא 30 מיליון ש"ח והסכום עבור הבנק החדש הראשון שיצטרף לשירות הוא 90 מיליון ש"ח. תנאי הכרחי לקבלת המענק הוא הסכם התקשרות חתום בין ספק שירותי המחשוב לבין בנק קיים או בנק חדש, אחד לפחות. בנוסף, הוצבו אבני דרך לקבלת המענק אשר תלויות לא רק בנותן שירותי המחשוב אלא גם בפעולות הגוף הפיננסי הנהנה מהשירות.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התנהלות הבנק במיקור חוץ. החוזר מסדיר את העקרונות שבנקים נדרשים לפעול לפיהם כאשר הם מעבירים פעולות למיקור חוץ, במטרה לצמצם את חשיפתם לסיכונים הנובעים מכך. ההוראה מפרטת מיהו נותן שירות מיקור חוץ, אחריות הבנק והביקורת ונאותות החוזה עם הספק. ההוראה מטילה נטל פיקוחי על הבנק בנוגע לספקים שלו. בתוך כך, בנוגע להפניית לקוחות לנטילת אשראי, נקבע כי תחילת הפעילות תותר רק לאחר הפעלת מאגר נתוני אשראי ובכפוף להבהרה פיקוחית יעודית לנושא.
- בחודש אפריל 2018 פרסמה רשות הגבלים העסקיים, במסגרת התנאים לאישור ההסדר הכולל לסליקה צולבת בין חברות כרטיסי האשראי, כי יידרש מעבר של החברות לסליקה יומית של בתי עסק החל מחודש יולי 2021.
- בחודש יולי 2018 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק פרטית שמטרתה ביטול עמלת הפירעון המוקדם. על-פי הנוסח שאושר, הבנקים יחויבו להציע ללקוחות שני מסלולים בעת לקיחת המשכנתא, אחד המאפשר פירעון מוקדם ללא עמלה, והשני עם העמלה.
- חוק נתוני אשראי צפוי היה להכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2018. לאור עיכובים בהפעלת המאגר ביקש בנק ישראל את דחיית כניסת החוק לתוקף לחודש אפריל 2019, ואז יתחיל לפעול מאגר נתוני אשראי.
- בחודש מרץ 2018 אושר בכנסת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי המסדיר באופן מקיף את דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידים במסגרת חוק חדש וכולל שהחליף שורה של דברי חקיקה שהסדירו את הנושא טרם חקיקת החוק. הוראות החוק צפויות לפגוע ביכולתו של הבנק לגבות את חובותיו, הן בהקשר של לקוחות עסקיים והן פרטיים. החוק יכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2019. כך למשל, במסגרת החוק, הועברה חלק מהעדיפות הניתנת לבעלי שעבוד צף (לרוב, הבנקים) לטובת הנושים הכלליים הלא מובטחים (שהם לרוב ספקים או לקוחות): בהקשר זה נקבע כי זכאותם של הנושים המובטחים בשעבוד צף לגבות את מלוא חובם תוגבל, כך ששיעור החוב שניתן יהיה לפרוע באמצעות השעבוד הצף לטובתם יעמוד על 75% מהחוב המובטח בלבד, ואילו יתרת חובם תיפרע כחוב כללי בלתי מובטח. בנוסף, החוק מצמצם את יכולתם של הבנקים להיפרע מהשיעבוד עבור מרכיב ריבית הפיגוריים. כלפי יחידים, החוק מקל ומפשט את תהליכי פשיטת הרגל וההפטר - קובע שבמקום הליכים נפרדים של הפטר ופשיטת רגל, הפטר יהפוך להיות חלק מובנה מהתהליך וכך חייבים יקבלו במצב רגיל הפטר תוך ארבע שנים וחלק מהחייבים יקבלו הפטר גם תוך שנה; הערכאה המוסמכת לניהול התהליך תעבור מבית המשפט המחוזי לשלום, כאשר חלק ניכר מהליכי חדלות הפירעון של יחידים יועבר לניהול יחידה מנהלית - כונס הנכסים הרשמי. הבנק נערך ליישום החוק.
- בחודש יולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 470 בנושא כרטיסי חיוב. במסגרת העדכון, נקבע כי החל מחודש פברואר 2019 על הבנקים להעביר לחברות כרטיסי האשראי (מתפעלות ההנפקה) את הכספים בגין עסקות כרטיסים בנקאיים, במועד שבו נדרש המתפעל להעביר את הכספים לסולק, ללא תלות במועד חיוב הלקוחות וללא תלות בזהות הסולק. בהתאם, האחריות על גישור בפערי הזמנים בין מועד החיוב של הלקוח לבין המועד שבו המתפעל נדרש לשלם לסולק, היא של הבנק.

כמו-כן, במסגרת העדכון, נקבע כי הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק בנקאי (בנק) למתפעל הנפקה (חברת כרטיסי אשראי), שנחתמו עד ליום 31 בינואר 2022, יומצאו למפקח. לגבי בנק בעל היקף פעילות רחב, הסכם התפעול טעון את אישורו של הפיקוח על הבנקים.

יזמות רגולטוריות אלו משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

לפרטים נוספים בנושא רפורמות מרכזיות נוספות ראה [פרק חברות מוחזקות עיקריות](#), קבוצת ישראל לטובת לטובת וכן ביאור 35 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017.

4.2 בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Oxley Sarbanes" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), ובינוי 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הוראות, בחינה של אפקטיביות נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקרות העיקריות.

הבנק מבצע עבור שנת 2018, כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נוהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, מבוצע במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

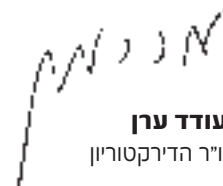
הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 בספטמבר 2018 את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 בנובמבר 2018

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

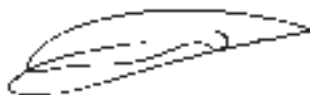
ליום 30 בספטמבר 2018

הצהרת המנכ"ל

אני, ארי פינטו, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ארי פינטו
המנהל הכללי

תל-אביב, 14 בנובמבר 2018

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

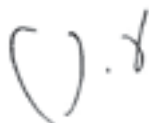
ליום 30 בספטמבר 2018

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)

אני, עופר קורן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר קורן

משנה למנכ"ל,

ממונה על החטיבה הפיננסית

תל-אביב, 14 בנובמבר 2018

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

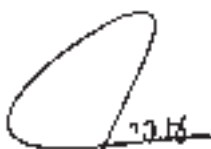
ליום 30 בספטמבר 2018

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמציגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 14 בנובמבר 2018

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים
ליום 30 בספטמבר 2018

Q3

תוכן העניינים

101	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
102	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
103	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
104	תמצית מאזן מאוחד
105	תמצית דוח על השינויים בהון
108	תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
111	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
111	ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית
116	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
117	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
119	ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
123	ביאור 5 ניירות-ערך
130	ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
135	ביאור 7 פיקדונות הציבור
136	ביאור 8 זכויות עובדים
141	ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
149	ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
154	ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
164	ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים
184	ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
189	ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
213	ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
216	ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
230	ביאור 16 יוזמות רגולטוריות
232	ביאור 17 צמצום פעילות בנק הפועלים שוויץ
232	ביאור 18 מסים על הכנסה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2018 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור ב.10 (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור ג.10. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור ד.10 בדבר החקירה בנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 14 בנובמבר 2018

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

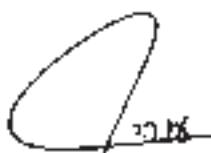
במיליוני ש"ח

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור	
	2017 ⁽¹⁾	2018	2017 ⁽¹⁾	2018		
מבוקר	בלתי מבוקר					
10,613	7,862	8,697	2,467	2,895	2	הכנסות ריבית
(2,189)	(1,599)	(2,081)	(376)	(667)	2	הוצאות ריבית
8,424	6,263	6,616	2,091	2,228		הכנסות ריבית, נטו
202	213	424	(8)	118	(2)6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,222	6,050	6,192	2,099	2,110		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
652	480	995	156	406	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,477	2,617	2,595	869	856		עמלות
163	134	60	36	13		הכנסות אחרות
4,292	3,231	3,650	1,061	1,275		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
*4,209	*3,184	3,126	*1,037	1,020		משכורות והוצאות נלוות
1,350	1,005	1,027	330	341		אחזקה ופחת בניינים וציוד
*2,701	*1,839	1,933	*908	657		הוצאות אחרות
8,260	6,028	6,086	2,275	2,018		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,254	3,253	3,756	885	1,367		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,959	1,511	1,585	528	548		הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,295	1,742	2,171	357	819		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
17	13	8	5	-		חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,312	1,755	2,179	362	819		רווח נקי מפעילות נמשכת
314	267	279	90	109		רווח נקי מפעילות מופסקת ⁽¹⁾
רווח נקי:						
2,626	2,022	2,458	452	928		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
34	26	40	17	22		הפסד המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה מפעילות נמשכת
2,660	2,048	2,498	469	950		המיחוס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים						
רווח בסיסי						
2.00	1.54	1.87	0.36	0.71		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.76	1.34	1.66	0.29	0.63		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל						
1.99	1.53	1.87	0.36	0.71		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.75	1.33	1.66	0.29	0.63		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

* סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור ג.1.3](#).
(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מפעילות נמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור ו.1.ה](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר לוי
משנה למנכ"ל,
חשבונאי ראשי

עופר קורן
משנה למנכ"ל,
מומנה על החטיבה הפיננסית

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 בנובמבר 2018

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור
	(1)2017	2018	(1)2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר				
2,626	2,022	2,458	452	928	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
34	26	40	17	22	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,660	2,048	2,498	469	950	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				4	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
212	315	(577)	84	24	התאמות בגין הצגת ניררות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
4	2	(1)	2	3	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
(122)	(3)	194	(96)	(59)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
1	1	-	-	-	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
95	315	(384)	(10)	(32)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(39)	(106)	147	-	39	השפעת המס המתייחס
					רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
56	209	(237)	(10)	7	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	-	-	1	-	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
54	209	(237)	(9)	7	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,682	2,231	2,221	442	935	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
32	26	40	18	22	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,714	2,257	2,261	460	957	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מפעילות נמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2018

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2017 ⁽³⁾	2017 ⁽³⁾	2018	ביאור
מבוקר	בלתי מבוקר		
נכסים			
86,093	85,596	77,622	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,416	64,173	57,943	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
684	629	887	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
269,505	266,046	279,536	אשראי לציבור
(3,652)	(3,690)	(3,730)	הפרשה להפסדי אשראי
265,853	262,356	275,806	אשראי לציבור, נטו
2,292	2,337	2,309	אשראי לממשלות
198	197	108	השקעות בחברות ככלולות
3,123	2,987	2,994	בניינים וציוד
12,013	12,457	9,928	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,323	5,329	5,659	נכסים אחרים ⁽¹⁾
13,429	13,754	14,665	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
454,424	449,815	447,921	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון			
347,344	342,740	341,775	פיקדונות הציבור
3,649	3,044	4,357	פיקדונות מבנקים
320	320	292	פיקדונות הממשלה
367	627	11	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,058	29,411	28,647	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	12,406	9,164	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,199	10,578	11,163	התחייבויות אחרות (מזה: 608; 647; 608 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
14,434	14,944	14,794	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽³⁾
418,420	414,070	410,203	סך-כל ההתחייבויות
35,863	35,591	37,613	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
141	154	105	זכויות שאינן מקנות שליטה
36,004	35,745	37,718	סך-כל ההון
454,424	449,815	447,921	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 1.5](#).

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ⁽¹⁾							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,135	31	8,166	(1,030)	29,518	36,654	126	36,780
-	-	-	-	950	950	(21)	929
(1)	-	(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	3	3	-	-	3	-	3
-	-	-	7	-	7	-	7
8,134	34	8,168	(1,023)	**30,468	37,613	105	37,718

* בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר.

** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ⁽¹⁾							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,129	53	8,182	(622)	27,898	35,458	171	35,629
-	-	-	-	469	469	(17)	452
-	-	-	-	(325)	(325)	-	(325)
(5)	-	(5)	-	-	(5)	-	(5)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	3	3	-	-	3	-	3
-	-	-	(9)	-	(9)	(1)	(10)
-	-	-	-	-	-	1	1
8,124	56	8,180	(631)	28,042	35,591	154	35,745

* בניכוי 4,311,952 יתרת מניות באוצר.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ⁽¹⁾							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,124	59	8,183	(786)	28,466	35,863	141	36,004
-	-	-	-	2,498	2,498	(36)	2,462
-	-	-	-	(496)	(496)	-	(496)
(25)	-	(25)	-	-	(25)	-	(25)
-	10	10	-	-	10	-	10
35	(35)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(237)	-	(237)	-	(237)
8,134	34	8,168	(1,023)	30,468	37,613	105	37,718

* בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר.

** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ⁽¹⁾							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,146	74	8,220	(840)	26,667	34,047	178	34,225
-	-	-	-	2,048	2,048	(22)	2,026
-	-	-	-	(673)	(673)	-	(673)
(39)	-	(39)	-	-	(39)	-	(39)
-	(1)	(1)	-	-	(1)	-	(1)
17	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	209	-	209	-	209
-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	(4)	(4)
8,124	56	8,180	(631)	28,042	35,591	154	35,745

* בניכוי 4,311,952 יתרת מניות באוצר.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ⁽¹⁾							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות משלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,146	74	8,220	(840)	26,667	34,047	178	34,225
-	-	-	-	2,660	2,660	(29)	2,631
-	-	-	-	(861)	(861)	-	(861)
(39)	-	(39)	-	-	(39)	-	(39)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	2	2	-	-	2	-	2
17	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	54	-	54	2	56
-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	(12)	(12)
8,124	59	8,183	(786)	28,466	35,863	141	36,004

* בניכוי 4,311,952 יתרת מניות באוצר.
(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים⁽¹⁾ לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	*2017	2018	*2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר			
	2,631	2,026	2,462	452	929
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת					
					רווח נקי לתקופה
					התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
	(17)	(13)	(8)	(5)	חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) של חברות כלולות
	602	454	452	158	125
	21	16	15	5	5
	323	299	530	25	160
	(255)	(207)	(320)	(50)	(169)
	(24)	(27)	(8)	(4)	1
	(51)	(49)	(22)	(23)	-
	(2)	(41)	(32)	(68)	33
	(65)	12	(92)	5	(38)
	22	79	85	(33)	(44)
	(4)	(4)	(58)	-	-
	1,930	(50)	(376)	(626)	89
	968	741	(1,211)	(410)	98
שינוי נטו בכספים שוטפים					
	(103)	(547)	2,086	309	806
	3,375	3,062	1,304	2,424	4,462
	211	115	(220)	(140)	(222)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות					
	(468)	(132)	(2,921)	(963)	(782)
	1,188	1,058	483	1,132	1,079
	10,282	6,792	2,149	2,188	6,532

* הוצג מחדש לאור יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בדבר דוח על תזרימי מזומנים, כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. ראה גם [ביאור 1.ג.2](#) להלן.
(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים⁽¹⁾ לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום בדצמבר 31	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	*2017	2018	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר				
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה					
(1,248)	(179)	1,015	2,334	550	פיקדונות בבנקים
1,677	**1,240	(3,935)	**606	(599)	אשראי לציבור
267	222	(17)	(94)	20	אשראי לממשלות
(309)	(254)	(203)	(200)	(259)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(130)	(130)	-	(130)	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
131	131	37	125	30	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(38,829)	(28,408)	(24,083)	(11,057)	(8,523)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
12,559	10,307	21,854	6,336	4,647	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
27,795	21,541	9,256	8,952	1,127	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
(9,110)	**5,407	(7,698)	**3,208	(3,651)	רכישת תיקי אשראי
190	190	159	-	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי
10	7	23	3	1	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(3)	(1)	(7)	-	(2)	השקעה בחברות כלולות
(662)	(369)	(389)	(158)	(118)	רכישת בניינים וציוד
80	76	34	37	6	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(7,582)	(1,034)	(3,954)	3,546	(6,771)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון					
(174)	(806)	655	(772)	498	פיקדונות מבנקים
9,367	4,629	(5,676)	2,016	(3,993)	פיקדונות מהציבור
(25)	(25)	(28)	(91)	(5)	פיקדונות מהממשלה
(89)	158	(369)	11	1	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
316	267	4,281	143	61	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(4,399)	(4,026)	(4,523)	(1,312)	(1,332)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(861)	(673)	(496)	(325)	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(39)	(39)	(25)	(5)	(1)	רכישת עצמית של מניות
(12)	4	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
4,084	(511)	(6,181)	(335)	(4,771)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
6,784	5,247	(7,986)	5,399	(5,010)	גידול (קיטון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
10	(1)	27	(1)	35	בניכוי גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
6,774	5,248	(8,013)	5,400	(5,045)	גידול (קיטון) במזומנים
78,317	78,317	82,856	77,419	80,478	יתרת מזומנים לתחילת התקופה מפעילות נמשכת
(2,235)	(158)	534	588	(56)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
82,856	83,407	75,377	83,407	75,377	יתרת מזומנים לסוף התקופה מפעילות נמשכת

* הוצג מחדש לאור יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בדבר דוח על תזרימי מזומנים, כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. ראה גם [ביאור 1.ג.2](#) להלן.
** סווג מחדש.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים⁽¹⁾ לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	*2017	2018	2017	2018	
	בלתי מבוקר				
	ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו				
11,391	8,399	8,598	2,859	3,233	ריבית שהתקבלה
(2,525)	(1,929)	(2,172)	(568)	(741)	ריבית ששולמה
42	33	45	16	9	דיבידנדים שהתקבלו
(1,533)	(1,193)	(2,074)	(331)	(605)	מסים על הכנסה ששולמו
178	263	169	191	27	מסים על הכנסה שהתקבלו

* הוצג מחדש לאור יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בדבר דוח על תזרימי מזומנים, כאמור בהוראות נושא 230 בקודיפיקציה. ראה גם [ביאור 1.ג.2](#) להלן.
(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 נערכה לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ולפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כללי החשבונאות שלפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלה יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2017, למעט המפורט בסעיף ג' להלן.

תמצית הדוחות הכספיים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים לעיל ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017 והביאורים הנלווים להם.

תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 14 בנובמבר 2018.

ב. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על יישום המדיניות, על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

שיקול הדעת והאומדנים של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הבנק וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי ודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מיום 1 בינואר 2018.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר כי ככלל, הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. באשר להכנסות אשר בתחולת התקן החדש, בעיקר הכנסות מעמלות, לא חל שינוי מהותי בעיתוי או במדידה של הכנסות אילו.

לאור האמור, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על תמצית הדוחות הכספיים ביניים אינה מהותית.

(2) חוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושאים: נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו; רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה; רווח למניה; דוח על תזרימי המזומנים; דיווח לתקופות ביניים; היוון ריבית; וערבויות

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בדבר דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 205-20 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו"
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע"
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה"
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי המזומנים"
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים"
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית"
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות"

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלות מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות-הברית, בשינויים המתחייבים.

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. מתכונת הדיווח בדבר דוח על תזרימי מזומנים, לרבות מספרי ההשוואה בתקופות קודמות, הותאמה למתכונת הדיווח הנדרשת.

(3) תיקון בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה – ASU 2017-07

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

התיקון מבחיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.

נדרש ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות-הברית, בשינויים המתחייבים.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי. השפעת הסיווג מחדש לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, לשלושה חודשים ולתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 הינה 288,73 ו-210 מיליון ש"ח, בהתאמה, שסווגו מסעיף משכורות והוצאות נלוות לסעיף הוצאות אחרות.

(4) עדכון סף מהותיות להיוון עלויות תוכנה

בהמשך לאמור בביאור 1.ה.11 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017, החל מיום 1 בינואר 2018 עדכן הבנק את סף המהותיות להיוון עלויות תוכנה ל-750 אלפי ש"ח (חלף 1 מיליון ש"ח).

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
מכשירים פיננסיים - הצגה ומדידה - ASU 2016-01	בהמשך למכתב שפרסם בנק ישראל ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 באוגוסט 2018, חוזר בנושא "מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים". החוזר מאמץ, בין היתר, את התיקון בדבר מכשירים פיננסיים - הצגה ומדידה. עיקרי השינויים הצפויים בעקבות יישום התיקון, הינם: השקעות במכשירים הוניים, ככלל, תימדדה לפי שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, חלף המדידה הקיימת כיום אשר ככלל דורשת רישום של התאמות שטרם מומשו לשווי הוגן ברווח כולל אחר. עם זאת, ניתן למדוד השקעות בניירות-ערך הוניים שהשווי הוגן שלהן אינו ניתן לקביעה בנקל לפי עלות בניכוי ירידת-ערך, תוך התאמות לשינויים במחירים נצפים בעסקות רגילות עבור השקעה זהה או דומה של אותו מנפיק. כל ההתאמות לעלות ההשקעה נזקפות לרווח והפסד. כמו-כן יעודכן אופן ההצגה במאזן של מכשירים פיננסיים.	1 בינואר 2019. במועד היישום לראשונה, הרווחים שטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה שנכללים בקרן הון יסווגו מחדש לעודפים.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית
מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור - ASU 2017-12	בהמשך למכתב שפרסם בנק ישראל ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 באוגוסט 2018, חוזר בנושא "מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים". החוזר מאמץ, בין היתר, את התיקון בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. התיקון מקל ומפשט את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור, בעיקר באמצעות הקלה בדרישות בחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד הגידור. כמו-כן, התיקון מרחיב את היכולת של בנקים לגדר רכיבי סיכון מסוימים, ובכך ליצור התאמה בין אופן הרישום של המכשירים המגדירים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים.	1 בינואר 2019.	להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית
חכירות - ASU 2016-02 ASC 842	ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא חכירות, אשר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח. עיקרי השינויים בעקבות יישום כללים אלה, הינם: בנקים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית. בגין עסקות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות להשתמש בנכס החכור, ומגד תירשם התחייבות לשלם בגין חכירה.	1 בינואר 2020.	הבנק נערך ליישום התקן

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - ASU 2016-13	ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". המכתב מאמץ את התיקון בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי. מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יוחלו על אשראי (כרבות הלוואות לדיוור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. בנוסף, ישתנה האופן שבו נרשמות ירדות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.	1 בינואר 2021. ככלל, הכללים החדשים יישמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת.	הבנק נערך ליישום התיקון
הפרשי השער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה - ASC 830	הפיקוח על הבנקים אימץ את התיקון האמריקאי בנושא סוגיות במטבע-חוץ, החל מיום 1 בינואר 2017. על פי התיקון האמריקאי הפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה יסווגו לקרן ההון, בניגוד לטיפול כיום, בהתאם לתקינה הבינלאומית, על פיה, אותם הפרשי שער מסווגים לדוח רווח והפסד. יחד עם זאת, בחוזר שפורסם ביום 1 ביולי 2018, נכללה הוראת מעבר, שמנחה את הבנקים בישראל להמשיך לטפל בהפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי הטיפול הנהוג היום עד ליום 1 בינואר 2021.		

ה. פעילות מופסקת

לאור הוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, כמפורט בביאור 16 להלן, והצורך בהיפרדות מקבוצת ישראלכרט, הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע. במסגרת זו, בוחנים דירקטוריון והנהלת הבנק מספר חלופות להעברת החזקות הבנק בקבוצת ישראלכרט לרבות:

- מכירת ההחזקות בקבוצת ישראלכרט למשקיע או קבוצת משקיעים.
- הצעת מכר לציבור של ההחזקות בקבוצת ישראלכרט.
- חלוקת דיבידנד בעין של ההחזקות בקבוצת ישראלכרט לבעלי המניות של הבנק;
- שילוב של איזו מהחלופות שלעיל.

בהתחשב בחלופות הנשקלות כאמור, הבנק שכר את שירותי בנק ההשקעות Citi לליווי הבנק בבחירת החלופה המועדפת להיפרדות מקבוצת ישראלכרט ובקידומה. בנק ההשקעות מסייע בקידום כל אחת מהחלופות שייבחרו (מכירה, הנפקה לציבור ו/או דיבידנד בעין או שילוב של כמה מהן). ביום 28 ביוני 2018 הגישו הבנק וישראלכרט לרשות ניירות-ערך טיוטה ראשונה של תשקיף הנפקה ראשונה לציבור אשר יאפשר ביצוען של חלופות הצעת מכר ו/או חלוקת דיבידנד בעין אם יוחלט על מימושו. במקביל פועל הבנק לקידום חלופת המכירה הפרטית. כחלק מההיערכות להיפרדות מנהלים הבנק וישראלכרט משא ומתן לרכישת פועלים אקספרס על-ידי ישראלכרט מהבנק. למועד זה אין ודאות באיזו חלופה יבחר הבנק.

לנוכח התקדמות בתהליכי ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, כאמור לעיל, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים בחן הבנק את התקיימות הקריטריונים לסיווג קבוצת ישראלכרט כפעילות מוחזקת למכירה וכפעילות מופסקת בהתאם ל-ASC 360-10 ו-ASC 205-20. בהתאם לבחינה זו, קבע הבנק כי מתקיימים הקריטריונים לסיווג קבוצת ישראלכרט כקבוצת מימוש "מוחזקת למכירה". כמו-כן, על-פי התקינה האמריקאית כאמור, יש לסווג קבוצת מימוש המוחזקת למכירה כפעילות מופסקת במידה והמכירה מהווה שינוי אסטרטגי שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה. הבנק בחן וקבע כי קבוצת ישראלכרט עומדת בקריטריונים, ולאור זאת, החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2018, קבוצת ישראלכרט מוצגת כפעילות מופסקת.

- בהתאם להוראות התקינה החשבונאית האמריקאית, במועד הסיווג של פעילות מופסקת, הבנק סיווג במאזן את כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לאותה פעילות כשורות נפרדות בדוח על המצב הכספי, כולל תיקון מספרי השוואה.
- באופן דומה הציג הבנק בנפרד בדוח רווח והפסד את הרווח המיוחס לפעילות המופסקת לכל תקופות הדיווח.
- החל ממועד זה, בהתאם להוראות התקינה האמריקאית, הבנק יפסיק לצבור פחת בגין הנכסים ברי הפחת של קבוצת ישראלכרט.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. הרכב הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת

ליום	ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר	
2017	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
12,810	13,149	13,927	אשראי לציבור, נטו
269	267	323	בניינים וציוד
350	338	415	אחרים
13,429	13,754	14,665	סך-כל הנכסים של קבוצת ישראלכרט
13,927	14,437	14,203	התחייבויות אחרות
507	507	591	אחרות
14,434	14,944	14,794	סך-הכל התחייבויות של קבוצת ישראלכרט

ב. רווח והפסד המיוחס לפעילות מופסקת*

לשנה	לתשעה חודשים	לשלושה חודשים		
שהסתיימה ביום	חודשים שהסתיימו	חודשים שהסתיימו		
31 בדצמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	2017	2018
מבוקר		בלתי מבוקר		
				הכנסות
273	206	228	72	80
				הכנסות ריבית, נטו
1,634	1,223	1,296	415	457
				עמלות
7	5	(2)	1	(4)
				אחרות
				הוצאות
121	86	106	33	42
				הוצאות בגין הפסדי אשראי
346	256	239	89	75
				משכורות והוצאות נלוות
885	634	731	212	254
				הוצאות אחרות
125	91	65	31	14
				אחזקה ופחת בניינים**
437	367	381	123	148
				רווח לפני מסים
118	96	98	33	38
				הפרשה למסים על הרווח
319	271	283	90	110
				רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5	4	4	-	1
				רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
314	267	279	90	109
				רווח נקי

* ללא קיזוז עסקות בינחברתיות בין הבנק לקבוצת ישראלכרט.

** החל מהרבעון השלישי של שנת 2018, לא כלולות בדוח רווח והפסד הוצאות הפחת המשייכות לפעילות המופסקת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. תזרים מזומנים המיוחס לפעילות מופסקת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר			
828	645	644	366	437	תזרים מזומנים נטו מפעילות שוטפת
(426)	(498)	(476)	(272)	(221)	תזרים מזומנים נטו מפעילות השקעה
(392)	(148)	(141)	(95)	(181)	תזרים מזומנים נטו מפעילות מימון
10	(1)	27	(1)	35	גידול (קיטון) המזומנים ושוי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת

ד. רווח למניה רגילה בשקלים חדשים – רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק מפעילות מופסקת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר			
0.24	0.20	0.21	0.07	0.08	רווח בסיסי
0.24	0.20	0.21	0.07	0.08	רווח מדולל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
א. הכנסות ריבית*				
7,355	8,103	2,279	2,691	מאשראי לציבור
41	50	14	17	מאשראי לממשלות
184	192	75	58	מפיקדונות בבנקים
33	36	13	12	מפיקדונות בבנק ישראל וממוזמנים
457	547	158	198	מאגרות-חוב
(208)	(231)	(72)	(81)	בניכוי הכנסות ריבית שסווגו כפעילות מופסקת ⁽¹⁾
7,862	8,697	2,467	2,895	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**				
(822)	(1,174)	(251)	(399)	על פיקדונות הציבור
(5)	(5)	(1)	(2)	על פיקדונות הממשלה
(11)	(29)	(2)	(12)	על פיקדונות מבנקים
1	-	1	(1)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(759)	(867)	(122)	(251)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(5)	(9)	(1)	(3)	על התחייבויות אחרות
2	3	-	1	בניכוי הוצאות ריבית שסווגו כפעילות מופסקת ⁽¹⁾
(1,599)	(2,081)	(376)	(667)	סך-כל הוצאות ריבית
6,263	6,616	2,091	2,228	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**				
(64)	(33)	(19)	(6)	הכנסות ריבית
(9)	(6)	(2)	(3)	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב				
10	10	4	3	מוחזקות לפדיון
427	504	150	188	זמינות למכירה
20	33	4	7	למסחר
457	547	158	198	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על טעיפי משנה א ו-ב.

(1) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
1. מפעילות במכשירים נגזרים				
13	2	1	1	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג'להן) ⁽¹⁾
(918)	1,541	534	58	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
(905)	1,543	535	59	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באגרות-חוב				
111	121	23	13	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(10)	(21)	-	(2)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
101	100	23	11	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו				
1,102	(980)	(454)	161	בניכוי יתרות שסווגו כהפרשי שער מפעילות מופסקת ⁽⁵⁾
(10)	(14)	(4)	(7)	הפרשי שער, נטו מפעילות נמשכת
1,112	(966)	(450)	168	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות				
160	263	41	171	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
(54)	(43)	(14)	(13)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
26	22	11	8	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
132	242	38	166	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח				
-	-	-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו				
4	58	-	-	
444	977	146	404	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
- (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (4) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-13 וכ-43 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017: כ-13 וכ-53 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
- (5) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
9	10	6	3	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
23	7	3	(2)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
4	1	1	1	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
36	18	10	2	סך-הכל הכנסות מימון מריבית בגין פעילויות מסחר**
480	995	156	406	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:				
31	7	9	(2)	חשיפת ריבית
1	1	-	1	חשיפת מטבע-חץ
4	10	1	3	חשיפה למניות
36	18	10	2	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור-פירוט נוסף***

1. גידורי שווי הוגן				
(3)	3	(1)	1	חוסר האפקטיביות של הגידורים
2. גידורי תזרים מזומנים				
9	(6)	-	(1)	חוסר האפקטיביות של הגידורים
7	5	2	1	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
13	2	1	1	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

*** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים על הכנסות והוצאות ריבית ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-7 ו-17 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017: כ-3 ו-5 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(2) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-0 ו-0 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017: כ-0 ו-1 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2018 ובשנת 2017

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מדרגים*, נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
בלתי מבוקר						
(1,030)	3	(1,027)	(1,075)	(1)	(47)	96
7	-	7	(40)	-	5	42
(1,023)	3	(1,020)	(1,115)	(1)	(42)	138
(622)	2	(620)	(1,097)	(1)	(47)	525
(9)	(1)	(10)	(64)	-	-	54
(631)	1	(630)	(1,161)	(1)	(47)	579

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2018 ובשנת 2017

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מדרגים*, נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
בלתי מבוקר						
(786)	3	(783)	(1,242)	(1)	(53)	513
(237)	-	(237)	127	-	11	(375)
(1,023)	3	(1,020)	(1,115)	(1)	(42)	138
(840)	1	(839)	(1,160)	(2)	(33)	356
209	-	209	(1)	1	(14)	223
(631)	1	(630)	(1,161)	(1)	(47)	579

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2017

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מדרגים*, נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
מבוקר						
(840)	1	839	(1,160)	(2)	(33)	356
54	2	56	(82)	1	(20)	157
(786)	3	(783)	(1,242)	(1)	(53)	513

* התאמות מדרגים דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2018 ובשנת 2017

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2017			30 בספטמבר 2018		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן					
84	(41)	125	96	(6)	102
(30)	11	(41)	(54)	24	(78)
54	(30)	84	42	18	24
התאמות מתרגום*					
(5)	-	(5)	10	-	10
5	(2)	7	(5)	2	(7)
-	(2)	2	5	2	3
גידור תזרימי מזומנים					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
הטבות לעובדים					
(91)	46	(137)	(59)	30	(89)
27	(14)	41	19	(11)	30
(64)	32	(96)	(40)	19	(59)
(10)	-	(10)	7	39	(32)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(1)	-	(1)	-	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(9)	-	(9)	7	39	(32)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות והוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)
2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2018 ובשנת 2017

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2017			30 בספטמבר 2018		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן					
325	(136)	461	(209)	133	(342)
(102)	44	(146)	(166)	69	(235)
223	(92)	315	(375)	202	(577)
התאמות מתרגום*					
(46)	-	(46)	35	-	35
32	(16)	48	(24)	12	(36)
(14)	(16)	2	11	12	(1)
גידור תזרימי מזומנים					
1	-	1	-	-	-
1	-	1	-	-	-
הטבות לעובדים					
(72)	37	(109)	50	(32)	82
71	(35)	106	77	(35)	112
(1)	2	(3)	127	(67)	194
209	(106)	315	(237)	147	(384)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
209	(106)	315	(237)	147	(384)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות והוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן			
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	389	(107)	282
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	(177)	52	(125)
שינוי נטו במהלך השנה	212	(55)	157
התאמות מתרגום*			
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**	(65)	-	(65)
שינוי נטו במהלך השנה	69	(24)	45
שינוי נטו במהלך השנה	4	(24)	(20)
גידור תזרימי מזומנים			
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	1	-	1
שינוי נטו במהלך השנה	1	-	1
הטבות לעובדים			
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה	(268)	90	(178)
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾	146	(50)	96
שינוי נטו במהלך השנה	(122)	40	(82)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	95	(39)	56
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	2	-	2
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק			
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	93	(39)	54

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות והוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך

ליום 30 בספטמבר 2018				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן*
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
של מוסדות פיננסיים בישראל	396	3	-	399
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון	396	3	-	399
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	30,155	191	(31)	30,155
של ממשלות זרות	10,787	18	(283)	10,787
של מוסדות פיננסיים בישראל	17	-	-	17
של מוסדות פיננסיים זרים	8,182	21	(77)	8,182
של אחרים בישראל	172	3	(1)	172
של אחרים זרים	2,297	16	(9)	2,297
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	51,610	249	(401)	51,610
מניות				
של אחרים ⁽⁴⁾	2,060	1,823	(8)	2,060 ⁽¹⁾
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾	(36)	(13)	-	(36)
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	53,634	53,572	(409) ⁽²⁾	53,634 ⁽¹⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,079 מיליוני ש"ח.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

(4) הסכום כולל, בין היתר, החזקה בכ-9.47% ממניות כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (שהינה תאגיד מדווח). החזקה זו נמכרה במלואה בחודש נובמבר 2018 בתמורה לכ-326 מיליון ש"ח, המשקפת רווח לפני מס של כ-119 מיליון ש"ח, אשר יכלול בדוחות הכספיים של הבנק לרבעון הרביעי לשנת 2018.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
3,803	3,800	3	-	3,803
66	65	1	-	66
2	2	-	-	2
3,871	3,867	4	-	3,871
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל				
3,803	3,800	3	-	3,803
66	65	1	-	66
2	2	-	-	2
3,871	3,867	4	-	3,871
של אחרים זרים				
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר				
מניות				
של אחרים				
42	45	-	(3)	42
3,913	3,912	(2)4	(2)3	3,913
(1)57,946	57,880	478	(412)	57,943

ליום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים	
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	0-20%
-	-	-	-	(31)	(31)	7,355
(233)	-	(233)	7,853	(50)	(50)	2,264
(25)	-	(25)	984	(52)	(52)	5,505
(1)	-	(1)	52	-	-	-
(5)	-	(5)	314	(4)	(4)	648
(264)	-	(264)	9,203	(137)	(137)	15,772
מניות						
-	-	-	-	(8)	(8)	1,053
(264)	-	(264)	9,203	(145)	(145)	16,825

(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפודציית הפסד שטרם מומש

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,079 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו-[ביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 30 בספטמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן*	שווי הוגן*
421	6	-	-	427
421	6	-	-	427

(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון

אגרות-חוב ומלוות

421	6	-	-	427	של מוסדות פיננסיים בישראל
421	6	-	-	427	סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר (הפסדים ⁽¹⁾)	שווי הוגן*
35,825	329	-	35,825
10,839	22	(63)	10,839
72	5	-	72
6,510	53	(8)	6,510
409	7	(1)	409
2,428	32	(1)	2,428
56,083	448	(73)	56,083

(2) ניירות-ערך זמינים למכירה

אגרות-חוב ומלוות

35,825	329	-	35,825	של ממשלת ישראל
10,839	22	(63)	10,839	של ממשלות זרות
72	5	-	72	של מוסדות פיננסיים בישראל
6,510	53	(8)	6,510	של מוסדות פיננסיים זרים
409	7	(1)	409	של אחרים בישראל
2,428	32	(1)	2,428	של אחרים זרים
56,083	448	(73)	56,083	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

מניות

2,161	1,770	(6)	2,161	של אחרים
(23)	(10)	-	(23)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
58,221	57,468	(79) ⁽²⁾	58,221	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 817 מיליוני ש"ח.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	5,395	2	-	5,397
של ממשלות זרות	72	-	-	72
של אחרים בישראל	2	-	-	2
של אחרים זרים	4	-	-	4
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	5,473	2	-	5,475
מניות				
של אחרים	59	-	(3)	56
סך-כל ניירות הערך למסחר	5,532	(2)	(3)	5,531
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	63,421	840	(82)	64,179 ⁽¹⁾

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 817 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.9 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 30 בספטמבר 2017								
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן	
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	20-40%		
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%		
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש								
אגרות-חוב ומלוות								
(52)	-	(52)	3,089	(11)	-	(11)	4,227	של ממשלות זרות
(6)	-	(6)	817	(2)	-	(2)	472	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	(1)	-	(1)	140	של אחרים בישראל
-	-	-	200	(1)	-	(1)	222	של אחרים זרים
(58)	-	(58)	4,106	(15)	-	(15)	5,061	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
מניות								
(4)	-	(4)	615	(2)	-	(2)	88	של אחרים
(62)	-	(62)	4,721	(17)	-	(17)	5,149	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
423	423	5	-	428
של מוסדות פיננסיים בישראל				
423	423	5	-	428
סך-כך אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
35,528	35,193	335	-	35,528
של ממשלת ישראל				
13,097	13,233	14	(150)	13,097
של ממשלות זרות				
73	68	5	-	73
של מוסדות פיננסיים בישראל				
6,327	6,298	47	(18)	6,327
של מוסדות פיננסיים זרים				
402	396	8	(2)	402
של אחרים בישראל				
2,223	2,194	34	(5)	2,223
של אחרים זרים				
57,650	57,382	443	(175)	57,650
סך-כך אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות				
2,159	1,765	406	(12)	2,159 ⁽¹⁾
של אחרים				
(26)	(12)	(14)	-	(26)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾				
59,783	59,135	835 ⁽²⁾	(187) ⁽²⁾	59,783 ⁽¹⁾
סך-כך ניירות הערך הזמינים למכירה				

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	5,066	3	-	5,069
של ממשלות זרות	70	1	-	71
של אחרים זרים	3	-	-	3
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	5,139	4	-	5,143
מניות				
של אחרים	70	-	(3)	67
סך-כל ניירות הערך למסחר	5,209	(2) ⁴	(2) ⁽³⁾	5,210
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	64,767	844	(190)	65,421 ⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים	
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	0-20%
	20-40%				20-40%	
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש						
אגרות-חוב ומלוות						
של ממשלות זרות	(78)	-	3,184	(72)	-	9,085
של מוסדות פיננסיים זרים	(10)	-	784	(8)	-	2,029
של אחרים בישראל	(1)	-	50	(1)	-	86
של אחרים זרים	(3)	-	378	(2)	-	218
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	(92)	-	4,396	(83)	-	11,418
מניות						
של אחרים	-	-	-	(12)	-	702
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	(92)	-	4,396	(95)	-	12,120

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.3 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי**	
יתרת חוב רשומה						
148,390	17,382	131,008	1,230	-	129,778	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
162,670	-	162,670	53,123	68,818	40,729	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
(14,142)	-	(14,142)	(10,302)	-	(3,840)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
79,236	-	79,236	-	68,629	10,607	(1) מזה: שההפרשה בינם חושבה לפי עומק פיגור
296,918	17,382	279,536	44,051	68,818	166,667	סך-הכל ⁽³⁾
(3) מזה:						
1,226	-	1,226	597	-	629	חובות בארגון מחדש
1,569	-	1,569	122	-	1,447	חובות פגומים אחרים
2,795	-	2,795	719	-	2,076	סך-הכל חובות פגומים
878	-	878	107	518	253	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,450	-	3,450	322	4	3,124	חובות בעייתיים אחרים
(298)	-	(298)	(254)	-	(44)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
6,825	-	6,825	894	522	5,409	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
2,196	4	2,192	182	-	2,010	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,753	-	1,753	881	361	511	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽⁴⁾
(215)	-	(215)	(170)	-	(45)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
414	-	414	-	361	53	(4) מזה: שההפרשה בינם חושבה לפי עומק פיגור***
3,734	4	3,730	893	361	2,476	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
531	-	531	181	-	350	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים
(15)	-	(15)	-	-	(15)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
516	-	516	181	-	335	סך-הכל הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.17: 8,418 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 254 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(2) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

		ליום 30 בספטמבר 2017				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
יתרת חוב רשומה						
158,320	30,319	128,001	1,882	-	126,119	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
151,377	-	151,377	53,866	64,466	33,045	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
(13,342)	(10)	(13,332)	(9,456)	-	(3,876)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
72,656	-	72,656	-	64,238	8,418	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
296,355	30,309	266,046	46,292	64,466	155,288	סך-הכל ⁽³⁾
מזה: (3)						
1,370	-	1,370	637	-	733	חובות בארגון מחדש
1,391	-	1,391	126	-	1,265	חובות פגומים אחרים
2,761	-	2,761	763	-	1,998	סך-הכל חובות פגומים
847	-	847	83	571	193	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,665	-	3,665	228	1	3,436	חובות בעייתיים אחרים
(270)	-	(270)	(232)	-	(38)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
7,003	-	7,003	842	572	5,589	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
2,247	8	2,239	162	-	2,077	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,634	-	1,634	799	341	494	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽⁴⁾
(183)	-	(183)	(145)	-	(38)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
401	-	401	-	341	60	(4) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
3,698	8	3,690	816	341	2,533	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
481	-	481	153	-	328	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים
(8)	-	(8)	(1)	-	(7)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
473	-	473	152	-	321	סך-הכל הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.17: 8,418 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 254 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(2) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

		ליום 31 בדצמבר 2017				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
150,919	26,403	124,516	1,451	-	123,065	חובות שנבדקו על בסיס פרטי
157,991	-	157,991	53,663	65,176	39,152	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
(13,023)	(21)	(13,002)	(9,486)	-	(3,516)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
74,285	-	74,285	-	64,940	9,345	(1) מזה: לפי עומק פיגור
295,887	26,382	269,505	45,628	65,176	158,701	סך-הכל ⁽³⁾
מזה:						
1,308	-	1,308	636	-	672	חובות בארגון מחדש
1,356	-	1,356	132	-	1,224	חובות פגומים אחרים
2,664	-	2,664	768	-	1,896	סך-הכל חובות פגומים
913	-	913	97	594	222	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,092	-	3,092	237	3	2,852	חובות בעייתיים אחרים
(289)	-	(289)	(243)	-	(46)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
6,380	-	6,380	859	597	4,924	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*						
2,196	6	2,190	229	-	1,961	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי
1,654	-	1,654	813	333	508	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽⁴⁾
(192)	-	(192)	(150)	-	(42)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
397	-	397	-	333	64	(4) מזה: שההפרשה בינם חושבה לפי עומק פיגור***
3,658	6	3,652	892	333	2,427	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
545	-	545	227	-	318	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים
(13)	-	(13)	(1)	-	(12)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
532	-	532	226	-	306	סך-הכל הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוציג בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.17: 8,418 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 254 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(2) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,327	5	4,322	938	341	3,043	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2018
118	-	118	135	20	(37)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(422)	-	(422)	(214)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות
320	-	320	72	-	248	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(102)	-	(102)	(142)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾
(24)	-	(24)	(10)	-	(14)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,374	7	4,367	837	340	3,190	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2017
(8)	1	(9)	120	(4)	(125)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(481)	-	(481)	(173)	-	(308)	מחיקות חשבונאיות
462	-	462	80	5	377	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(19)	-	(19)	(93)	5	69	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,345	8	4,337	862	341	3,134	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2017 ⁽²⁾
(6)	-	(6)	(2)	-	(4)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
647	-	647	46	-	601	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
424	(2)	426	362	31	33	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,162)	-	(1,162)	(588)	(4)	(570)	מחיקות חשבונאיות
814	-	814	216	1	597	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(348)	-	(348)	(372)	(3)	27	מחיקות חשבונאיות נטו
1	-	1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(18)	-	(18)	(25)	-	7	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,627	7	4,620	794	366	3,460	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
213	1	212	378	(9)	(157)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,478)	-	(1,478)	(542)	(22)	(914)	מחיקות חשבונאיות
985	-	985	234	6	745	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(493)	-	(493)	(308)	(16)	(169)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,345	8	4,337	862	341	3,134	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2017 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(11)	-	(11)	10	-	(21)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
647	-	647	46	-	601	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 7 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2017	2018		
מבוקר	בלתי מבוקר			
בישראל				
לפי דרישה				
125,959	123,730	130,476		אינם נושאים ריבית
89,075	85,960	86,883		נושאים ריבית
215,034	209,690	217,359		סך-הכל לפי דרישה
113,608	111,981	104,554		לזמן קצוב
(7)	(7)	(91)		בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽¹⁾
328,635	321,664	321,822		סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל				
לפי דרישה				
3,575	3,969	3,943		אינם נושאים ריבית
4,640	6,667	3,997		נושאים ריבית
8,215	10,636	7,940		סך-הכל לפי דרישה
10,494	10,440	12,013		לזמן קצוב
18,709	21,076	19,953		סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
347,344	342,740	341,775		סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:				
157,688	159,206	162,844		פיקדונות של אנשים פרטיים
56,173	55,557	47,248		פיקדונות של גופים מוסדיים
114,774	106,901	111,730		פיקדונות של תאגידים ואחרים

(1) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2017	2018		
מבוקר	בלתי מבוקר			
תקרת הפיקדון				
117,250	116,888	120,099		עד 1
81,942	82,986	85,283		מעל 1 עד 10
52,425	50,866	50,891		מעל 10 עד 100
35,600	32,698	34,806		מעל 100 עד 500
60,127	59,302	50,696		מעל 500
347,344	342,740	341,775		סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים

א. הטבות לעובדים

היתרות בביאור זה הן ללא נטרול יתרות לא מהותיות המיוחסות לפעילות מופסקת בסך של כ-22 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2017	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
פרישה מוקדמת ופיצויים			
**7,727	7,719	7,434	סכום ההתחייבות
(3,963)	(3,934)	(3,884)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
**3,764	3,785	3,550	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה			
379	374	358	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
379	374	358	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל			
37	36	38	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
37	36	38	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה			
617	596	598	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
617	596	598	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל			
**4,797	4,791	4,544	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
48	39	29	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

** סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה, נטו***, **

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר			
4,753	4,753	4,760	4,655	4,484	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
152	113	105	33	35	עלות שירות
153	116	103	39	35	עלות ריבית
-	-	(13)	-	(13)	הפקדות משתתפי התוכנית
273	112	(85)	136	89	הפסד אקטוארי (רווח)
(5)	(3)	3	1	-	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
*(566)	(336)	(367)	(109)	(124)	הטבות ששולמו
*4,760	4,755	4,506	4,755	4,506	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
*4,531	4,545	4,303	4,545	4,303	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2017	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר	
*4,760	4,755	4,506	פרישה מוקדמת ופיצויים
			סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2017	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר	
1,877	1,758	1,683	הפסד אקטוארי נטו
1,877	1,758	1,683	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2017	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר	
*8,723	8,689	8,390	מחויבות בגין הטבה חזויה
*8,494	8,479	8,187	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(3,963)	(3,934)	(3,884)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

* סווג מחדש.

** כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

*** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (4) להלן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	
מבוקר			בלתי מבוקר		
152	113	105	33	35	עלות שירות
153	116	103	39	35	עלות ריבית
					הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
146	106	112	41	30	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
451	335	320	113	100	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	
מבוקר			בלתי מבוקר		
273	112	(85)	136	89	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(146)	(102)	(112)	(37)	(30)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
(5)	(3)	3	1	-	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
-	(4)	-	(4)	-	הפחתה בגין צמצום/סילוק
122	3	(194)	96	59	סך-הכל הוכר ברווח כולל אחר
451	335	320	113	100	סך עלות ההטבה נטו
573	338	126	209	159	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2018 לפני השפעת המס

137	הפסד אקטוארי נטו
-----	------------------

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	שיעור היוון
1.25%	1.42%	1.48%	1.42%	
2.0%	2.0%	2.0%	2.0%	שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר	שיעור היוון
1.48%	1.25%	1.71%	1.73%	1.32%	1.76%	1.58%	
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			
31 בדצמבר		30 בספטמבר	31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2017	2018	2017	2017	2018	2018	
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	שיעור היוון
451	426	443	(381)	(374)	(360)	

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע מחספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1.5% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2017	2017	2018	
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר		
3,731	3,708	3,630		התחייבות לפיצויים
(3,604)	(3,581)	(3,502)		יעודות לפיצויים
127	127	128		התחייבות נטו

יודגש כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות, משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים אינה מהותית. כך לדוגמא, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההוגן של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	הפקדות בפועל			תחזית		הפקדות
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	תחזית		
				2017	2018	
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר				
185	143	144	55	55	178	

* אומדן הפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2018.

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ג. תזרימי מזומנים (המשך) (2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	במיליוני ש"ח
2018	158
2019	512
2020	379
2021	349
2022	319
2023-2027	1,291
2028 ואילך	2,374
סך-הכל	5,382

הסכם השכר בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים של הבנק, שהיה בתוקף בשנים 2013-2017 וחל על עובדי הבנק שאינם בחוזה אישי, הסתיים בתום שנת 2017. הצדדים נערכים לכניסה למשא ומתן לצורך חתימה על הסכם חדש.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

ב. תשלום דיבידנד

סמוך לפני מועד אישור הדוחות הכספיים, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הוודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד על-ידי הבנק. בהתאם, ובהמשך לכך שמתעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחי הרבעון השני 2018, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד גם מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2018, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
23.05.2018	12.06.2018	18.825	251
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245
27.11.2017	14.12.2017	14.08	188
14.08.2017	31.08.2017	24.365	325
23.05.2017	13.06.2017	22.980	307
29.03.2017	18.04.2017	3.105	41

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, נוכחו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 50%. בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

ד. הלימות הון בנתוני המאחד

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר
	במיליוני ש"ח	

1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

36,582	36,347	38,112	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
1,221	1,221	977	הון רובד 1 נוסף
37,803	37,568	39,089	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
9,728	10,359	10,634	הון רובד 2
47,531	47,927	49,723	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

295,986	294,278	308,582	סיכון אשראי ⁽²⁾
5,114	4,785	3,913	סיכונים שוק
23,672	23,626	24,183	סיכון תפעולי
324,772	322,689	336,678	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

11.26%	11.26%	11.32%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.64%	11.64%	11.61%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	14.85%	14.77%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.23%	10.24%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾⁽⁴⁾
13.73%	13.73%	13.74%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽⁴⁾⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה סעיף 1.1 להלן.

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 693 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018, 853 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 ו-905 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

(3) עם השלמת ההפרדות מקבוצת ישראל, נכסי הסיכון של הבנק צפויים לרדת בכ-12 מיליארד ש"ח בגין חשיפות שאינן באחריות הבנק. למהלך זה צפויות להיות גם השפעות על ההון הפיקוחי שתלויות באופן ההפרדות.

(4) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
4. חברות בת משמעותיות			
ישראל			
19.83%	19.45%	20.19%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.83%	19.45%	20.19%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
20.89%	20.51%	21.26%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾
11.50%	11.50%	11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾
בנק הפועלים שוויץ⁽³⁾⁽⁴⁾			
15.93%	24.67%	25.25%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.93%	24.67%	25.25%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.00%	24.73%	25.36%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף⁽³⁾			
25.56%	26.34%	27.47%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
25.81%	26.61%	27.47%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

באזל 2⁽²⁾

(1) השיעורים הנדרשים הינם בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 472 הכוללת הקלה לסולק לעניין דרישות הון העצמי והינם בתוקף החל מחודש יוני 2016.

(2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

(3) בהתאם למדוח לרגולטור המקומי.

(4) בחודש יוני 2018, השקיע הבנק 50 מיליון פרנק שוויצרי בהון של הפועלים שוויץ וזאת בשל החשש שהפועלים שוויץ עלול להימצא בהפרה של יחס הלימות הון הרגולטורי הכולל הנדרש בשוויץ.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונדליות (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
הון עצמי רובד 1			
36,004	35,745	37,718	סך ההון
24	-	(65)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
36,028	35,745	37,653	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(32)	(32)	(34)	מסים נדחים לקבל
(24)	(14)	(2)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(56)	(46)	(36)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
610	648	495	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1*
36,582	36,347	38,112	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
1,221	1,221	977	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,221	1,221	977	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
37,803	37,568	39,089	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
6,028	6,681	6,777	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,700	3,678	3,857	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
9,728	10,359	10,634	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים:
-	-	-	סך-הכל ניכויים הון רובד 2
9,728	10,359	10,634	סך-הכל הון רובד 2
47,531	47,927	49,723	סך-הכל הון כולל

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.01%	11.00%	11.15%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
0.04%	0.03%	-	השפעת הוראות המעבר
11.05%	11.03%	11.15%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
0.21%	0.23%	0.17%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות*
11.26%	11.26%	11.32%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

2. רכיבי הון הנתונים לתנודות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית לחישוב התחייבות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מניירות-ערך זמינים למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2018:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	בנק בנתוני המאוחד
(0.03%)	(0.03%)	
(0.69%)	(1.30%)	ישראל

3. יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5% זאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 30 בספטמבר 2018, הינם 10.24%-13.74%, בהתאמה.

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. בהמשך לאמור ועל-פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

4. דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא חובות בביטחון נכס למגורים, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על-ידי משכנתאות על נכס למגורים בשיעור מימון הגבוה מ-60%, תשוכללנה בשיעור של 60%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה וחלה על הלוואות בביטחון נכס למגורים אשר ניתנו מיום 15 במרץ 2018.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. התייעלות תפעולית

השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחסי הלימות הון, המוערכת בכ-0.17% ליום 30 בספטמבר 2018, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

בחודש יוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית ההתייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

2. הנפקה של כתבי התחייבות נדחים מחיקים

הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הנפקות של הבנק) ביצעה בחודש אפריל 2018 הנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יח'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.42% ממועד רישומם למסחר בבורסה בסכום קרן כולל של כ-1.1 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2023). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. בנוסף, בחודש יוני 2018 השלימה הפועלים הנפקות הנפקה לציבור של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה יט'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.59% בסכום קרן כולל של כ-0.7 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בתום שנת 2023). כתבי התחייבות אלה כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בדומה לכתבי התחייבות הנדחים (סדרה יח') כאמור לעיל והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. בחודש נובמבר 2018 עדכן דירקטוריון הבנק את מסגרת הגיוסים של מכשירי חוב והון משני ליתרת שנת 2018. הבנק נערך לגיוס של חוב והון משני בשבועות הקרובים.

3. רכישה עצמית של מניות

בחודש יוני 2018 השלים הבנק את ביצועה של תוכנית רכישה עצמית של מניות במסגרתה נרכשו 1 מיליון מניות רגילות של הבנק לצורך יישום תוכניות תגמול הוניות שאימץ הבנק. תוכנית הרכישה בוצעה בהתאם לכללים שבהנחיית רשות ניירות-ערך בעניין הגנת "נמל מבטחים" ברכישה עצמית, לאחר שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק ובהתאם לאישור שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידית של הבנק מיום 24 במאי 2018. בחודש יולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 332 בנושא "רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים", לפיה בנקים יוכלו לבצע רכישה עצמית של ניירות-ערך שהונפקו על ידם, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים. עד כה, ההוראה הקיימת אוסרת על בנקים לבצע רכישה עצמית למעט במקרים חריגים, בשעה שחוק החברות מתיר פעולה זו בכפוף לעמידה בתנאים לביצוע חלוקה. טיוטת ההוראה קובעת את התנאים בהתקיימם יוכלו תאגידים בנקאיים לבצע רכישה עצמית של מניות וניירות-ערך המירים למניות שהונפקו על ידם, ובכללם בין היתר נקבע כי:

- נדרש אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע הרכישה, בהתבסס על תוכנית רכישה שהציג הבנק.
- היקף הרכישה בכל תוכנית לא יעלה על 5% מהון המניות המונפק והנפרע של התאגיד הבנקאי.
- התאגיד הבנקאי יפעל על-פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה הרשות לניירות-ערך או מנגנון שקול אחר שיבטיח לו הגנה משפטית מפני טענת שימוש במידע פנים.
- ההצעה לרכישה לא תופנה לקבוצה מסוימת של בעלי מניות (למעט אם מדובר בבעל מניות שהוא לקוח כשיר, כהגדרתו בהוראה).
- תוכנית הרכישה תאושר על-ידי דירקטוריון הבנק.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יג. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%. יחס המינוף של הבנק ושל חברות בשל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט, ככל שקיימים.

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח	

א. בנתוני המאוחד

37,803	37,568	39,089	הון רובד 1*
513,037	510,009	512,146	סך החשיפות*

באחוזים			
7.37%	7.37%	7.63%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ב. חברות בת משמעותיות

ישראלכרט

12.52%	12.25%	12.68%	יחס מינוף
5.00%	5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

בנק הפועלים שוויץ**

7.04%	9.29%	5.96%	יחס מינוף
-------	-------	-------	-----------

בנק פוזיטיף

14.29%	20.16%	21.80%	יחס מינוף
3.00%	3.00%	3.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2018, המוערכת בכ-0.1% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

** על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

השפעת גידול ב-100 מיליוני ש"ח ב-1 מיליארד ש"ח בסך החשיפות	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח ב-1 מיליארד ש"ח בהון רובד 1
באחוזים	

ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2018:

(0.01%)	(0.02%)	בנק בנתוני המאוחד
(0.52%)	(0.43%)	ישראלכרט

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יד. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 56. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאחד.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	באחוזים
א. בנתוני המאחד⁽¹⁾			
122%	123%	122%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾			
120%	120%	119%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ג. חברות בת משמעותיות*			
בנק הפועלים שוויץ			
200%	179%	220%	יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית
80%	80%	90%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית**

* בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקן 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.

** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019. כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) החל מיום 1 בינואר 2017 היחס במאחד מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

(2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. בהתאם לפרסום בנק ישראל בקובץ שאלות ותשובות מיום 29 בספטמבר 2016 בנושא הכללה בדיווח סולו של תאגיד בנקאי, החל מיום 1 ביולי 2017 חישוב יחס כיסוי נזילות סולו כולל חברות בת המחזיקות נכסים נזילים עבור התאגיד.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
*2017	*2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
397	417	357	(1) התחייבות לרכישת ניירות-ערך
4	42	18	(2) הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
(3) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:			
153	156	150	בשנה הראשונה
147	153	134	בשנה השנייה
126	132	121	בשנה השלישית
115	117	111	בשנה הרביעית
107	109	103	בשנה החמישית
901	935	882	מעל חמש שנים
1,549	1,602	1,501	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

* הוצג מחדש.

(4) פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2017	2018	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר				
186	186	101	-	-	הערך בספרים של האשראי שנמכר
190	190	159	-	-	תמורה שהתקבלה במזומן
4	4	58	-	-	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תביעות משפטיות

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד קבוצת הבנק בנושאים שונים ליום 30 בספטמבר 2018, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם בכ-172 מיליוני ש"ח.

א. לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה [ביאור 25.א\) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017](#) ("הביאור לשנת 2017").

למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים, ביחס למפורט בביאור לשנת 2017 בקשר לתביעות נגד קבוצת הבנק, למעט כמפורט להלן:

1. בפני בית המשפט לערעורים של מחוז קולומביה בארצות-הברית, מתנהל הליך ערעור, על פסק דינו של בית המשפט הפדרלי בווינינגטון DC, אשר דחה את התביעה שהוגשה, על-ידי מספר גורמים פלסטיניים, נגד שורה ארוכה של נתבעים ובהם הבנק. התביעה נסובה, לטענת התובעים, בפעילות ישראל במזרח ירושלים, שטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה והסיוע שהנתבעים מעניקים, לכאורה, לפעילות זו. ביחס לבנק נטען כי הסיוע נעשה, בין היתר, באמצעות העברות הכספיים שבוצעו דרך סניפי הבנק בארצות-הברית, מימון פעילות ביהודה ושומרון וכיו"ב. סכום התביעה שנדחתה עמד על 1 מיליארד דולר של ארצות-הברית כנגד כל הנתבעים. הנתבעים ובתוכם הבנק, הגישו בקשה לדחיית הערעור. טרם התקבלה החלטה בבקשת הדחייה ובערעור עצמו.

2. בחודש מרץ 2018, הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שדחה את הבקשות להגשת התביעות הייצוגיות נגד מספר בנקים ובהם הבנק ונגד מספר חברות כרטיסי אשראי (ובהן ישראל כרטיס ופועלים אקספרס) ושפורטו בסעיף 6 ובסעיף 8 לביאור לשנת 2017, בעניין גביית יתר של עמלות בפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. סכום הבקשה בערעור הועמד על 11 מיליארד ש"ח.

3. ביום 27 ביוני 2017 הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה לפיה, הבנק גבה עמלת ליווי פיננסי שלא כדין מיחידים או מעסקים קטנים, כאשר חיוב עמלה זו כאחוז מתוך הסכום הכולל של עלות בניית הדירה בתוספת עלות הקרקע ולא כאחוז מתוך סכום האשראי שהעמיד הבנק ללקוח. בדיון שנערך ביום 13 בפברואר 2018 הורה בית המשפט על קבלת עמדת המפקחת על הבנקים בקשר עם המחלוקת בין הצדדים. ביום 10 ביוני 2018 הוגשה עמדת בנק ישראל (הפיקוח על הבנקים) במסגרתה תמך בנק ישראל בעמדת הבנק.

4. באשר לבקשה להגשת תביעה ייצוגית שפורטה בסעיף 2 לביאור לשנת 2017 שהוגשה נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם בעניין גביית עמלה בגין העברות מטבע-חוץ, בחודש מרץ 2018, דחה בית המשפט את הבקשה.

5. באשר לתביעה שפורטה בסעיף 7 לביאור לשנת 2017, בעניין עמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראל כרטיס, בין הצדדים מתנהל הליך גישור.

6. באשר לערעור לבית המשפט העליון שפורט בסעיף 10 לביאור לשנת 2017, שהוגש על פסק דין שדחה בבקשה להגשת תביעה ייצוגית נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם בעניין גביית ריבית דריבית בהלוואות לדיר, בחודש מרץ 2018, הערעור נדחה.

7. באשר לתביעה שפורטה בסעיף 11 לביאור לשנת 2017, שהוגשה על-ידי Fairfield Sentry Ltd באמצעות מפרקיה, ביום 6 לאוגוסט 2018, קבע ה-Bankruptcy Court כי הוא נעדר סמכות ביחס לתביעות המפרקים ככל שהבסיס היחיד לסמכות זו הינם הסכמי ההצטרפות לקרן, הכוללים סעיפי ברירת דין וברירת פורום. ה-Bankruptcy Court עיכב את דחייתן של איזו מתביעות Fairfield, ובכללן התביעות כנגד בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, וזאת עד להתפתחות עובדתית נוספת לפיה ייקבע באם לבית המשפט קיימת סמכות לשמוע טענות אלה.

ב. כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 16 באוגוסט 2018, הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד ארבעה בנקים והבנק בתוכם. התביעה אינה נוקבת בסכום אך לטענת התובע, נוכח המספר הרב של לקוחות המשיבים ברור כי מדובר בסכום גבוה, בהיקף של מיליוני שקלים חדשים ואף למעלה מכך. עניינה של הבקשה בטענה, כי הבנקים המשיבים מחייבים שלא כדין חשבונות לקוחות שהם יחיד/עסק קטן וביצעו עסקה באמצעות כרטיס חיוב שהחויב בגינו הוא מייד, בעמלה בגין פעולה בערוץ ישיר.

2. ביום 15 באוגוסט 2018, הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה כי הבנק סוגר חשבונות לא פעילים של לקוחותיו באופן חד צדדי, ללא השלכות מבקש זאת ומבלי ששנשלחת ללקוח הודעה מוקדמת על כך. המבקש טוען כי בפעולה זו של הבנק נגרם ללקוחות נזק עקב שלילת "האוטונומיה" שלהם והוצאות הנגרמות להם עקב החזרת חיובים. המבקש מסתמך בטענותיו על "דו"ח הטיפול בפניות הציבור ובתלונותיו בשנת 2013" שפרסם בנק ישראל.

3. ביום 14 באוגוסט 2018, הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה כי הבנק גובה, בניגוד להוראות הדין, עמלות עבור פעולות שנדרשות לשם תיקון שגיאות שביצע הבנק עצמו בביצוע פעולות בחשבון לקוח.

ביאור 10 החיוביות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תביעות משפטיות (המשך)

4. ביום 22 ביולי 2018, הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד ישראלכרט בע"מ, חברה בת של הבנק ונגד שתי חברות כרטיסי אשראי נוספות. לטענת המבקשים חברות כרטיסי האשראי העלימו עין במשך שנים ממדיניות ניצול ועושה צרכנים קשישים (מי שמלאו להם 65 שנים ויותר, כפי שהגדירו המבקשים לצורך התביעה) על-ידי חברות שיווק ישיר, אשר חייבו שלא כדין את כרטיסי האשראי של הקשישים בגין עסקות טלפוניות, תוך שחברות כרטיסי האשראי נהנות מעמלות סליקה ומאפשרות את פעילותן של חברות השיווק הישיר. המבקשים דורשים פיצוי בגין נזקים ממוניים ולא ממוניים, לרבות דרישה שחברות כרטיסי האשראי ישיבו את הסכומים שנגבו שלא כדין על-ידי חברות השיווק הישיר וכן את עמלות הסליקה ורווחים שהפיקו מפעילות חברות השיווק הישיר. לטענת המבקשים, נדרשת בדיקת מומחה כדי להעריך ולכמת את היקף הנזקים שנגרמו, אך כיוון שלטענתם מדובר בתופעה ממנה נפגעו עשרות אלפי קשישים לאורך השנים, ובהתחשב בהיקף הנזק הנטען, הם מעריכים כי היקף ההשבה או הפיצוי ובגין הנזקים הממוניים יעמוד על סך של 1,000 ש"ח לכל אחד מחברי הקבוצה ובמצטבר, על מאות מיליוני שקלים.

5. ביום 7 במאי 2018, הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ובנק נוסף. התביעה אינה נוקבת בסכום אך המבקש מעריך כי מדובר בסכום גבוה, בהיקף של מיליוני ש"ח ואולי אף למעלה מכך. עניינה של הבקשה בטענה לפיה הבנק גובה עבור הפקדת שיק דחוי באמצעות מכשיר לשירות עצמי או באמצעות "שומון במכשיר סלולרי, עמלה לפי תעריף של הפקדת שיק דחוי בדלפק, בעוד שהיה עליו לגבות עמלה לפי תעריף של הפקדת שיק דחוי בשידור, שהינה בשיעור נמוך יותר.

6. ביום 15 במרץ 2018, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד ישראלכרט מימון בע"מ, חברת בת של הבנק ונגד נתבעים נוספים. התביעה אינה נוקבת בסכום אך המבקש מעריך שסכומה עולה על 2.5 מיליון ש"ח. עניינה של הבקשה בטענה לפיה מי שמבקש לבצע תשלום בסניפי הדואר באמצעות כרטיס אשראי, מחוייב לעשות זאת בעסקת תשלומים ב"קרדיט", אשר מהווה לפי הטענה הלוואה חוץ בנקאית ששיעור הריבית בה מופיע רק בקבלה אותה מקבל הלקוח לאחר ביצוע התשלום.

לבית המשפט המחוזי בחיפה הוגשו עוד שתי בקשות לאישור תובענה ייצוגית בעניין דומה. המבקשים בבקשה דנא ובבקשות הנוספות הגישו בקשה להסדר דינוי על פיו יאוחדו הדיונים בכל הבקשות. טרם ניתנה החלטה בנושא.

במקביל, הגיש המבקש הייצוגי באחת הבקשות המקבילות הנזכרות, בקשה לחוק את הבקשות האחרות ובכללן הבקשה דנן, בטענה כי בקשתו הוגשה לפני יתר הבקשות שאינן מחדשות לטענתו דבר מבחינה משפטית או עובדתית.

7. ביום 4 בדצמבר 2017, הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ישראלכרט בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק. סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו 180 מיליון ש"ח. עניינה של הבקשה בטענה לפיה, בחודש דצמבר 2013 העלו הנתבעים את גובה עמלת דמי הכרטיס ללקוחות הבנק, על-ידי שינוי מדרג ההנחות והפטורים מעמלת דמי כרטיס וזאת, בחוסר תום לב ותוך עשיית עושר ולא במשפט. הצדדים הסכימו ביניהם כי במסגרת הליך הגישור המתנהל בין הצדדים בנוגע לתביעה שפורטה בסעיף 7 בפרק א. לביאור לשנת 2017 ובסעיף 5 לעיל, הדומה וקשורה להליך דנן, ידונו גם הסוגיות במחלוקת אשר בהליך זה.

ג. במהלך שנת 2011, בעקבות הודעת רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי מספר בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית, מסר הפועלים שוויץ לרשויות שוויץ מידע סטטיסטי אודות עסקיו עם לקוחות אמריקאים על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי") לפיו בנקים שוויצריים מקטיגוריה 2 אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי ויעמדו בתנאיו (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדין (Non-Prosecution Agreement). באותו היום הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי בהתאם להוראות ההסדר, בנק הפועלים שוויץ לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

החל מראשית שנת 2015 בעקבות דרישות ובקשות שהתקבלו בבנק משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ), מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (ה-NYDFS) וה-Federal Reserve, קבוצת הבנק, בסיוע יעציה המשפטית, מעבירה לרשויות האמריקאיות האמורות נתונים, מידע ומסמכים מקבוצת הבנק בקשר עם פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין. החקירה ואיסוף המידע והמסמכים כמו גם עדכון ותיקוף מאגר המידע הכמותי ביחס ללקוחות אמריקאים של הבנק ושל בנק הפועלים שוויץ (לרבות הסניף בלוקסמבורג והסניף בסינגפור אשר נסגר בשנת 2012) טרם הסתיימו. כחלק מהחקירה הועברו לרשויות בארצות-הברית נתונים ומידע כמותי אודות לקוחות אמריקאים בבנק ובהפועלים שוויץ הגם שעדכון המאגר טרם הושלם. כמו-כן, לבקשת ה-DOJ הנתונים הכמותיים, המתודולוגיה ואופן הבדיקות שערכה קבוצת הבנק נבדקים ומתוקפים במקביל באמצעות צדדים שלישיים (Independent Examiner). אף הליך זה טרם הושלם.

בשלב זה, מחקירת הרשויות האמריקאיות לא הסתיימה, טרם הושגה הסכמה עם הרשויות האמריקאיות בדבר סוג, אופי ומתכונת ההסדר או ההסדרים המוסכמים (אם יושגו) ובכלל זה האם יגובש הסדר כולל לקבוצת הבנק או הסדרים נפרדים ושוניים לבנק ולהפועלים שוויץ. קיים מנעד של אפשרויות לדרגת החומרה של ההסדרים ולמידת האחריות לביצוע עבירות על הדין האמריקאי שידרשו בנק הפועלים והפועלים שוויץ לקחת על עצמם במסגרת הסדר או הסדרים מוסכמים (אם יושגו). הסדר או הסדרים מוסכמים עם ה-DOJ יכול יהיו מסוג של Non-Prosecution Agreement, Deferred Prosecution Agreement או Plea Agreement. שורה של שיקולים עלולים להשפיע לרעה על ההסדר או ההסדרים (אם יושגו) ובכללם טענות אפשריות ביחס לפעולות מסוימות של בכירים לשעבר בהפועלים שוויץ שעלו במסגרת החקירה, אופי והיקף שיתוף הפעולה עם ה-DOJ וקביעות ביחס לחומרת המעשים והיקפי הפעילות.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בשלב זה, טרם החל בין נציגי הבנק לבין הרשויות האמריקאיות משא ומתן בדבר הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם לרשויות האמריקאיות במסגרת הסדר או הסדרים מוסכמים אפשריים עמן וטרם הוגדרו המתודולוגיות לחישובם. לפיכך, לא ניתן לדעת בשלב זה האם חישוב איה מרכיביו של הסדר אפשרי יתבסס על המתודולוגיה הקבועה בהנחיות הענישה בדין האמריקאי (United States Sentencing Guidelines), או, לחלופין, על המתודולוגיה המיושמת בהסדרים המבוצעים תחת קטגוריה 2 להסדר השוויצרי (אשר למיטב ידיעת הבנק לא יושמה בעבר ביחס למוסדות פיננסיים בגין פעילות מחוץ לשוויץ). כמו-כן, טרם סוכמו הקריטריונים לקביעת אוכלוסיית הלקוחות שבגינה עלולה קבוצת הבנק להידרש לשלם לרשויות האמריקאיות או הרכיבים שעליהם יבוסס חישוב התשלום על-פי הסדר אפשרי בהתייחס לאוכלוסיית הלקוחות הרלוונטית. בין הרכיבים עליהם מבוססים הסדרים בתיקים דומים עם ה-DOJ נמנים, בין היתר, רכיב של תשלום בגין סכום אובדן המס שנגרם לרשויות המס בארצות-הברית בגין לקוחות אמריקאים (להלן: "רכיב אובדן המס"), רכיב ההכנסות שהפיקה קבוצת הבנק מלקוחות אמריקאים (להלן: "רכיב ההכנסות מלקוחות אמריקאים") ורכיב של קנס עונשי (להלן: "רכיב הקנס"). הגם שמדובר ברכיבים נפרדים ושונים על-פי הדין האמריקאי, למיטב ידיעת הבנק, קיימת תחליפיות מסיימת בין רכיבים אלו, באופן שמקשה לחזות אילו רכיבים יכללו בהסדר, ככל שיגובש. יתרה מכך, בחינת המידע הפומבי הקיים ביחס להסדרים בתיקים דומים של ה-DOJ בבנקים אחרים אשר לא היו רשאים להיכלל בקטגוריה 2 של התוכנית השוויצרית מעלה כי קיימת שונות רבה בין המתודולוגיות אשר יושמו בכל הסדר, באופן שמקשה על הסתמכות על הסדרים אלה לקביעת המתודולוגיות שלפיהן יחושבו הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם ל-DOJ.

בטרם השלמת עדכון ותיקוף מאגר הלקוחות האמריקאים והגעה להסכמות עם הרשויות האמריקאיות בדבר הקריטריונים לקביעת אוכלוסיית הלקוחות הרלוונטיים לחישוב, התקופות הרלוונטיות לחישוב, רכיבי החישוב ואופן החישוב, קבוצת הבנק יועצה המשפטיים אינם יכולים להעריך באופן מהימן את היקף או טווח החשיפה.

במהלך החודשים האחרונים, פורסמו מספר הסדרים בין בנקים שוויצרים לבין משרד המשפטים האמריקאי, כאשר בחלקם צוין כי התשלום במסגרת הסדרים אלה כלל רכיב של אבדן המס, רכיב של החזר הכנסות מלקוחות אמריקאים ורכיב נוסף של קנס. כמו-כן, בנק מזרחי טפחות בע"מ, הנתון אף הוא לחקירת הרשויות האמריקאיות בקשר עם לקוחותיו האמריקאים, פרסם כי משיחות שקיים עם משרד המשפטים האמריקאי סכום התשלום שהציע משרד המשפטים כי בנק מזרחי ישלם על מנת לסיים את החקירה בהסדר, מבוסס על רכיב מהותי של קנס וכי אותו חלק שאינו קנס, מושתת, ככל הנראה, על תחשיב המבוסס על אובדן המס שנגרם לרשויות המס האמריקאיות בגין לקוחות אמריקאים ובנוסף גם על רכיב ההכנסות שהפיק בנק מזרחי מלקוחות אלה (להלן: "הפרסומים האחרונים"). אין בפרסומים האחרונים כדי לשנות מעמדת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לפיה הוא אינו יודע להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה בנושא זה.

כעולה מהסדרים של בנקים אחרים שפורסמו ברבים ומשיחות שהתקיימו עם ה-DOJ במהלך החודשים האחרונים בהן נדונו היבטים מסיימים הנוגעים לאופן חישוב הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם, אגב תהליך איסוף הנתונים והמידע שעודנו נמשך, מעריך הבנק, כי הסכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם ל-DOJ יכללו, לכל הפחות, את השבת סכומי רכיב אובדן המס שנגרם לרשויות המס בארצות-הברית על-ידי לקוחות אמריקאים מסיימים שקיבלו מקבוצת הבנק שירותים מסיימים (כדוגמת, בין היתר, חשבונות קוד, הלוואות גב-אל-גב או ניהול חשבון באמצעות חברות המאגדות במדינות אף-שור). ההפרשה שכלל הבנק בדוחותיו הכספיים מבוססת על רכיב זה וחושבה בהתבסס על המידע הכמותי הקיים בידי קבוצת הבנק נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים בגין לקוחות אלה. המידע שעל בסיסו בוצעה ההפרשה עודנו כפוף לעדכון ולתיקוף. לפיכך, אפשר שקבוצת הבנק תידרש לשלם גם בגין לקוחות אמריקאים נוספים, עם זאת אפשר שטענות קבוצת הבנק ביחס ללקוחות מסיימים תתקבלנה ואלו יוחרגו מהאוכלוסייה הרלוונטית לתשלום.

ההפרשה הכלולה בדוחותיו הכספיים בקשר עם החשיפה ל-DOJ מתייחסת לרכיב אובדן המס בלבד (שלהערכת הבנק הינו גבוה מסכום רכיב ההכנסות מלקוחות אמריקאים) ואינה כוללת רכיב של קנס עונשי או רכיב הכנסות מלקוחות אמריקאים. ההפרשה גם אינה מתבססת על האפשרות של יישום נוסחת קטיגוריה 2 ביחס לפעילות בשוויץ של הפועלים שוויץ. המשמעות הכספית של הוספת רכיבים אלה, כולם או חלקם, או יישום הנוסחה כאמור יכול שתהא משמעותית.

לבנק נודע לאחרונה, במסגרת החקירה הפנימית שהוא עורך בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, כי במסגרת התפעול של אחת ממערכות המחשוב של הבנק המשמשת, בין השאר, להעברת מידע ותכתובות מאובטחות בין יחידות שונות בקבוצת הבנק בארץ ובח"ל, מסמכים ומידע של אותן יחידות ובכלל זה מסמכים ומידע מסניפי בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ נשמרו בשרתי הבנק בארצות-הברית או נגישים משרתים אלה, וזאת באופן שאפשר שאינו עולה בקנה אחד עם דיני סודיות בנקאית והגנת הפרטיות. הבנק, בסיוע יועציו חיצוניים, פועל למיפוי החומרים על מנת לעמוד על היקפם וטיבם, ועדכן רשויות שלטוניות רלוונטיות בעניין זה. במסגרת זו ועל רקע ההליכים בארצות-הברית, נקט הבנק בצעדים על מנת לשמר את מצב המערכת האמורה ואת המסמכים והמידע השמורים בה במצבם הנוכחי. קבוצת הבנק בוחנת את ההשלכות המשפטיות והרגולטוריות, הכוללות גם חשיפות כספיות שבשלב זה קשה להעריך את הסתברות התממשותן והיקפן.

במהלך התקופה שחלפה מפרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2017 המשיכה קבוצת הבנק לעדכן ולטייב את מאגר המידע הכמותי ביחס ללקוחות האמריקאים של הבנק ושל בנק הפועלים שוויץ. בהתבסס על האמור ועל המידע הכמותי המעודכן בדבר אוכלוסיית הלקוחות האמריקאים, הגדיל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2018 את סכום ההפרשה בקשר עם החשיפה הנובעת מחקירת הרשויות האמריקאיות בסך של כ-17 מיליון דולר (כ-60 מיליון ש"ח), אשר התווספו לסך כולל של כ-348 מיליון דולר אשר הופרשו בעבר. סכום ההפרשה הכולל בעניין זה עומד, נכון ליום 30 בספטמבר 2018, על סך השווה לכ-365 מיליון דולר (כ-1,324 מיליון ש"ח), סכום זה כולל גם הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ. זאת, בהמשך להוראת הפיקוח על הבנקים שניתנה לבנק ביחס לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31.12.2016. לאחר שהפיקוח על הבנקים בחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות מקצועית.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בשלב זה, בהתבסס בין היתר על עמדת יועציו המשפטיים והמקצועיים, אין ביכולתו של הבנק להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה או טווח החשיפה בנושא זה, הן במישור הכספי והן במישור השלכות אפשריות אחרות. הגם שהבנק מעריך שהוא צפוי לשלם סכומים גם לרשויות אחרות במסגרת הסדר או הסדרים עמון (אם וככל שיגובשו) ואפשר שסכומים אלה יהיו משמעותיים, בשלב זה קבוצת הבנק ויועציה המשפטיים אינם יודעים להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה גם ביחס לרשויות אחרות. הבנק מעריך, כי היקף החשיפה הכוללת גדול מסכום הפרשה שכלל הבנק בדוחותיו הכספיים באופן שבו הסכומים הכוללים שתשלם קבוצת הבנק במסגרת הסדרים עם הרשויות האמריקאיות (אם יושגו), יהיו גבוהים משמעותית מסכום הפרשה, הגם שאין ביכולתו, כאמור לעיל, לאמוד סכומים אלו. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, לצורך הכללת הפרשה בדוחות הכספיים ערכה קבוצת הבנק מספר תרחישים להפסד הצפוי מהשלכות החקירה. מאחר ואין ביכולתו של הבנק לקבוע מי מהתרחישים האמורים מהווה אומדן טוב יותר להפסד הצפוי, ההפרשה שכלל הבנק מחושבת על בסיס התרחיש המינימלי מבין התרחישים האמורים בהתבסס על המידע הכמותי הקיים בידי קבוצת הבנק נכון למועד פרסום הדוח. יודגש כי יועציו המשפטיים של הבנק אינם יודעים להעריך את ההסתברות להתקיימות איזה מהתרחישים האמורים אשר נערכו כאמור מטעמים חשבונאיים לצורכי הכללת הפרשה בדוחות הכספיים, ויכול שקיימים גם תרחישים נוספים. אפשר גם שבמסגרת הסדר עם הרשויות האמריקאיות תהא רשאית קבוצת הבנק להחריג לקוחות מסוימים מהאוכלוסיה הרלוונטית לתשלום או לבצע הפחתות אחרות לסכומי התשלום. החרגות או הפחתות אלה, כמו גם תוספות אפשריות לאוכלוסיה הרלוונטית, לא יושמו במסגרת חישוב הפרשה.

סמוך לפני מועד אישור הדוחות הכספיים, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הוודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד על-ידי הבנק. בהתאם, ובהמשך לכך שמתעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחי הרבעון השני 2018, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד גם מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2018, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה גם [ביאור 9](#) לתמצית הדוחות הכספיים. יודגש כי אין בביצוע הפרשה עד כה, בפרוט היקפי החשיפה כאמור או בהחלטות הדירקטוריון בנוגע לדיבידנדים כאמור, משום הודאה בטענה כלשהיא שעלולה לעלות כנגד קבוצת הבנק על-ידי הרשויות בארצות-הברית או על-ידי כל גורם אחר.

ד. במהלך שנת 2015 הגיש משרד המשפטים האמריקאי לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, כתב אישום נגד בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ואחרים, בעבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. בחודש דצמבר 2015 פורסם כתב אישום חדש אשר החליף את כתב האישום המקורי (Superseding Indictment). על-פי כתב האישום המקורי וה-Superseding Indictment - נאשמים מסוימים החזיקו חשבונות בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ וביצעו עסקות כספיות הקשורות לכאורה לפרשה, בחשבונות אלה.

על פי המדווח, כחלק מהפרשה חוקרות הרשויות האמריקאיות גם מוסדות פיננסיים שונים. במסגרת זו, משרד המשפטים האמריקאי חוקר האם קבוצת הבנק הפרה חקיקה פלילית בארצות-הברית הנוגעת למרמה ולהלבנת הון, בקשר עם חשבונות בנק שהוחזקו בקבוצת הבנק על-ידי נאשמים מסוימים המעורבים בפרשה. במסגרת זו נמסרו לבנק צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות לקבלת מידע וחומרים. בכפוף להוראות החוקים הרלוונטיים החלים על הגופים השונים בקבוצת הבנק, נמסרו לרשויות מידע ומסמכים בהיקף משמעותי. כמו-כן, משרד המשפטים האמריקאי קיים ראינות עם חלק מעובדי הבנק. קבוצת הבנק מתקדמת בצורה משמעותית בביצועה של חקירה פנימית שהיא מנהלת בקשר עם נושא זה באמצעות עורכי דין חיצוניים, והיא משתפת פעולה עם הרשויות. על פי חוות דעת יועציה המשפטיים של קבוצת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך האם קבוצת הבנק תישא בחבות כלשהי במישור הפלילי, האזרחי או הרגולטורי בנושא זה, ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

ה. יישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם ב-181 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-173 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2017. עד ליום 30 בספטמבר 2018 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הפכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
1,325	-	-	1,325	-	-	חוזי Forward
11,565	-	-	-	11,565	-	Swaps
12,890	-	-	1,325	11,565	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
8,316	-	-	-	8,316	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
348	-	-	-	348	-	חוזי Futures
197,414	150	-	150,914	25,525	20,825	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
87,464	323	2,417	17,247	67,477	-	אופציות שנכתבו
83,718	301	754	16,858	65,805	-	אופציות שנקנו
645,121	-	10,863	39,262	589,296	5,700	Swaps
1,014,065	774	14,034	224,281	748,451	26,525	סך-הכל נגזרי ALM
298,901	-	-	-	293,934	4,967	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
10,605	-	10,605	-	-	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
11,986	-	9,482	2,504	-	-	אופציות שנכתבו
12,038	-	9,534	2,504	-	-	אופציות שנקנו
59	-	-	-	59	-	Swaps
34,688	-	29,621	5,008	59	-	סך-הכל נגזרים אחרים
59	-	-	-	59	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
12,147	-	-	12,147	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
1,073,840	824	43,655	242,761	760,075	26,525	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

30 בספטמבר 2017						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
2,545	-	-	2,545	-	-	חוזי Forward
7,374	-	-	-	7,374	-	Swaps
9,919	-	-	2,545	7,374	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
5,851	-	-	-	5,851	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
5,703	-	-	-	5,703	-	חוזי Futures
197,937	51	-	151,831	23,399	22,656	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
120	-	-	120	-	-	אופציות שנכתבו
120	-	-	120	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
54,244	98	2,803	18,817	32,526	-	אופציות שנכתבו
50,791	96	984	19,057	30,654	-	אופציות שנקנו
646,559	-	9,801	44,635	584,241	7,882	Swaps
955,474	245	13,588	234,580	676,523	30,538	סך-הכל נגזרי ALM
298,515	-	-	-	291,460	7,055	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
10,165	-	10,165	-	-	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
17,462	-	12,716	4,746	-	-	אופציות שנכתבו
17,462	-	12,716	4,746	-	-	אופציות שנקנו
127	-	-	-	127	-	Swaps
45,216	-	35,597	9,492	127	-	סך-הכל נגזרים אחרים
127	-	-	-	127	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
124	124	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
11,989	-	-	11,989	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
1,022,772	419	49,185	258,606	684,024	30,538	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.
** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגזרים*						
2,076	-	-	2,076	-	-	חוזי Forward
9,922	-	-	-	9,922	-	Swaps
11,998	-	-	2,076	9,922	-	סך-הכל נגזרים מגזרים
7,843	-	-	-	7,843	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
3,221	-	-	-	3,221	-	חוזי Futures
177,826	157	-	140,233	14,065	23,371	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
37,869	193	2,712	14,212	20,752	-	אופציות שנכתבו
35,036	176	941	14,230	19,689	-	אופציות שנקנו
658,468	-	9,073	42,737	598,078	8,580	Swaps
912,420	526	12,726	211,412	655,805	31,951	סך-הכל נגזרי ALM
306,428	-	-	-	298,671	7,757	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
10,752	-	10,752	-	-	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
14,719	-	10,996	3,723	-	-	אופציות שנכתבו
14,719	-	10,996	3,723	-	-	אופציות שנקנו
59	-	-	-	59	-	Swaps
40,249	-	32,744	7,446	59	-	סך-הכל נגזרים אחרים
59	-	-	-	59	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
121	121	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
10,593	-	-	10,593	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
975,431	697	45,470	231,527	665,786	31,951	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגזרים*						
193	-	-	8	185	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
79	-	-	10	69	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM**						
8,793	32	261	3,560	4,537	403	שווי הוגן ברוטו חיובי
8,161	32	254	3,012	4,613	250	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
942	-	911	31	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
947	-	916	31	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
-	-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
9,928	32	1,172	3,599	4,722	403	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
9,928	32	1,172	3,599	4,722	403	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1,932	26	970	772	95	69	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
9,187	32	1,170	3,053	4,682	250	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
9,187	32	1,170	3,053	4,682	250	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
2,354	25	1,097	1,139	92	1	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 23 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

30 בספטמבר 2017						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
53	-	-	28	25	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
236	-	-	2	234	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM***						
11,586	9	175	4,460	6,455	487	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,377	9	166	4,010	6,638	554	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
816	-	769	46	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
816	-	769	46	1	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
2	2	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
12,457	11	944	4,534	6,481	487	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוּזוּ במאזן
12,457	11	944	4,534	6,481	487	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2,025	8	818	967	232	-	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
12,429	9	935	4,058	6,873	554	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוּזוּ במאזן
12,429	9	935	4,058	6,873	554	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
1,948	5	927	904	111	1	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 23 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2017					
	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
						1. נגזרים מגזרים*
107	-	-	57	50	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
206	-	-	7	199	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						2. נגזרי ALM***
11,097	11	147	4,250	6,244	445	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,060	11	137	4,040	6,407	465	שווי הוגן ברוטו שלילי
						3. נגזרים אחרים*
808	-	767	41	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
808	-	767	41	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						4. נגזרי אשראי
						נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:
1	1	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
12,013	12	914	4,348	6,294	445	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
12,013	12	914	4,348	6,294	445	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1,818	9	797	797	125	90	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
12,074	11	904	4,088	6,606	465	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
12,074	11	904	4,088	6,606	465	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
1,879	8	877	884	109	1	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 25 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחודה

ליום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות	
9,928	3,059	18	1,444	4,995	412	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(5,638)	(533)	-	(1,198)	(3,907)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(1,387)	(353)	-	(225)	(809)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
2,903	2,173	18	21	279	412	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,953	4,175	43	1,670	3,861	204	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(3,209)	(841)	-	(661)	(1,707)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
6,744	3,334	43	1,009	2,154	204	סיכון אשראי חוץ-מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
19,881	7,234	61	3,114	8,856	616	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
9,187	2,843	44	1,711	4,322	267	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(5,638)	(533)	-	(1,198)	(3,907)	-	מכשירים פיננסיים
3,549	2,310	44	513	415	267	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ליום 30 בספטמבר 2017						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות	
12,457	4,023	59	2,025	6,318	32	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(8,053)	(703)	-	(1,760)	(5,590)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(1,247)	(688)	(13)	(31)	(515)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
3,157	2,632	46	234	213	32	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,772	4,034	81	1,553	4,102	2	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(3,612)	(823)	-	(651)	(2,138)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
6,160	3,211	81	902	1,964	2	סיכון אשראי חוץ-מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
22,229	8,057	140	3,578	10,420	34	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
12,429	2,948	47	2,581	6,361	492	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(8,053)	(703)	-	(1,760)	(5,590)	-	מכשירים פיננסיים
4,376	2,245	47	821	771	492	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח (30.09.17); 0 מיליוני ש"ח, 31.12.17: 0 מיליוני ש"ח.
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 23 מיליוני ש"ח (30.09.17); 23 מיליוני ש"ח, 31.12.17: 25 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות	
12,013	3,960	83	1,872	6,019	79	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(7,648)	(626)	-	(1,600)	(5,422)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(1,084)	(513)	(36)	(128)	(407)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
3,281	2,821	47	144	190	79	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,966	4,074	82	1,616	3,924	270	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(3,527)	(828)	-	(632)	(2,067)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
6,439	3,246	82	984	1,857	270	סיכון אשראי חוץ-מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
21,979	8,034	165	3,488	9,943	349	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
12,074	2,893	44	2,420	6,261	456	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(7,648)	(626)	-	(1,600)	(5,422)	-	מכשירים פיננסיים
4,426	2,267	44	820	839	456	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 0 מיליוני ש"ח (30.09.17: 0 מיליוני ש"ח, 31.12.17: 0 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 23 מיליוני ש"ח (30.09.17: 23 מיליוני ש"ח, 31.12.17: 25 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 30 בספטמבר 2018				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
בלתי מבוקר				
				חוזי ריבית
26,525	6,332	11,504	5,721	2,968
				שקל-מדד
760,075	106,755	325,911	168,368	159,041
				אחר
242,761	16,655	25,852	64,008	136,246
				חוזי מטבע-חוץ
43,655	-	4,933	16,965	21,757
				חוזים בגין מניות
824	-	116	163	545
				חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
1,073,840	129,742	368,316	255,225	320,557
				סך-הכל
ליום 30 בספטמבר 2017				
בלתי מבוקר				
				סך-הכל
1,022,772	134,153	372,013	231,438	285,168
ליום 31 בדצמבר 2017				
מבוקר				
				סך-הכל
975,431	129,080	412,913	170,469	262,969

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים – בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
- חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים (Futures)
- חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
- חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפרטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
- חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידית (Spot)

עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי – סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק – הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות – סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי – הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגיבן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק, Algorithmics-I Devon, Summit, וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.

הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות.

ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 הבנק נדרש להיפרד מהחזקותיו בקבוצת ישראלכרט. הבנק נערך להפרדה של קבוצת ישראלכרט מהבנק תוך בחינה של מספר חלופות.

לנוכח התקדמות תהליכי ההיפרדות, ולנוכח הצפי להפסקת השליטה של הבנק בקבוצת ישראלכרט בתוך שנה, מסווגת פעילות קבוצת ישראלכרט החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, הדוחות מוצגים מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "אחר". מספרי ההשוואה מוצגים מחדש. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018										לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל								פעילות ישראל		
	סך-הכלל	סך-הכלל פעילות חו"ל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	מזה: כרטיסי אשראי	מזה: הלוואות לדיור	סך-הכלל
הכנסות ריבית מחיצוניים	2,895	277	-	208	14	415	224	648	10	6	486	1,099	
הוצאות ריבית לחיצוניים	(667)	(99)	-	(239)	(97)	(47)	(23)	(37)	(48)	-	-	(77)	
הכנסות ריבית, נטו:	2,228	178	-	(31)	(83)	368	201	611	(38)	6	486	1,022	
מחיצוניים	-	(46)	-	263	108	(107)	(19)	(38)	78	-	(334)	(239)	
בינמגזרי	2,228	132	-	232	25	261	182	573	40	6	152	783	
סך הכנסות ריבית, נטו	406	(32)	-	395	18	13	6	3	1	-	-	2	
הכנסות מימון שאינן מריבית	869	23	35	32	29	96	76	203	38	59	15	337	
עמלות והכנסות אחרות	1,275	(9)	35	427	47	109	82	206	39	59	15	339	
סך הכנסות שאינן מריבית	3,503	123	35	659	72	370	264	779	79	65	167	1,122	
סך הכנסות	118	33	-	-	(4)	(187)	(20)	148	-	-	20	148	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	2,018	288	49	147	29	91	85	353	34	38	53	942	
הוצאות תפעוליות ואחרות:	-	(1)	(1)	(50)	10	2	3	85	12	-	-	(60)	
לחיצוניים	2,018	287	48	97	39	93	88	438	46	38	53	882	
בינמגזרי	1,367	(197)	(13)	562	37	464	196	193	33	27	94	92	
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	548	(4)	(85)	186	16	206	83	87	13	9	47	46	
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים	819	(193)	72	376	21	258	113	106	20	18	47	46	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים	819	(193)	72	376	21	258	113	106	20	18	47	46	
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	819	(193)	72	376	21	258	113	106	20	18	47	46	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת	109	-	109	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
רווח נקי מפעילות מופסקת	928	(193)	181	376	21	258	113	106	20	18	47	46	
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	22	16	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	950	(177)	181	382	21	258	113	106	20	18	47	46	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק													

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018										לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018			
סך-הכל	פעילות ישראל									פעילות ישראל		סך-הכל	
	פעילות חו"ל	סך-הכל	פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית		מזה: הלוואות לדיור
453,523	33,414	420,109	13,313	152,245	2,477	57,137	28,516	60,169	1,776	566	66,744	104,476	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
108	-	108	-	108	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
291,145	19,788	271,357	14,490	-	2,087	57,874	28,788	60,707	1,790	566	67,084	105,621	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
293,678	16,457	277,221	14,142	-	1,448	58,571	28,745	62,224	1,667	5,371	67,947	110,424	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,795	405	2,390	43	-	-	507	338	844	-	-	-	658	יתרת חובות פגומים
878	30	848	-	-	-	-	-	227	1	-	513	620	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
416,098	24,252	391,846	16,081	53,343	50,923	32,292	18,776	59,701	32,742	-	-	127,988	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
343,427	21,982	321,445	62	-	50,634	31,751	18,665	59,609	32,742	-	-	127,982	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
341,866	22,252	319,614	91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	-	-	127,622	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
334,969	19,960	315,009	19,755	21,787	7,465	69,207	42,948	68,376	1,731	2,797	40,097	83,740	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
336,678	20,850	315,828	20,177	21,668	7,258	70,619	43,205	66,467	1,750	3,669	40,419	84,684	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
978,850	19,403	959,447	2,870	66,173	645,547	82,500	15,936	26,347	48,059	-	-	72,015	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
2,625	200	2,425	-	780	8	247	169	520	4	6	152	697	מרווח מפעילות מתן אשראי
(439)	(118)	(321)	-	(537)	14	14	13	53	36	-	-	86	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
42	50	(8)	-	(11)	3	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,228	132	2,096	-	232	25	261	182	573	40	6	152	783	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכלל	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*									לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*			
	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								פעילות ישראל			
		סך-הכלל פעילות חו"ל	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי
2,467	210	2,257	-	287	15	350	191	579	8	6	227	827	הכנסות ריבית מחיצוניים
(376)	(81)	(295)	-	(99)	(71)	(34)	(12)	(19)	(10)	-	-	(50)	הוצאות ריבית לחיצוניים
													הכנסות ריבית, נטו:
2,091	129	1,962	-	188	(56)	316	179	560	(2)	6	227	777	מחיצוניים
-	(41)	41	-	61	78	(60)	(12)	(13)	34	-	(107)	(47)	בינמגזרי
2,091	88	2,003	-	249	22	256	167	547	32	6	120	730	סך הכנסות ריבית, נטו
													הכנסות שאינן מריבית:
156	18	138	1	116	4	10	3	2	1	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
905	30	875	69	23	32	96	74	206	38	56	15	337	עמלות והכנסות אחרות
1,061	48	1,013	70	139	36	106	77	208	39	56	15	338	סך הכנסות שאינן מריבית
3,152	136	3,016	70	388	58	362	244	755	71	62	135	1,068	סך הכנסות
													הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(8)	11	(19)	-	1	4	(229)	(112)	198	-	-	(4)	119	הוצאות תפעוליות ואחרות:
													לחיצוניים
2,275	437	1,838	183	150	30	107	94	387	32	37	52	855	בינמגזרי
-	(8)	8	(14)	(46)	10	13	4	51	13	-	-	(23)	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,275	429	1,846	169	104	40	120	98	438	45	37	52	832	
													רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
885	(304)	1,189	(99)	283	14	471	258	119	26	25	87	117	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
528	1	527	38	94	4	181	106	46	12	9	35	46	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
357	(305)	662	(137)	189	10	290	152	73	14	16	52	71	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
5	-	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
362	(305)	667	(137)	194	10	290	152	73	14	16	52	71	רווח נקי מפעילות מופסקת
90	-	90	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
452	(305)	757	(47)	194	10	290	152	73	14	16	52	71	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	18	(1)	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
469	(287)	756	(47)	193	10	290	152	73	14	16	52	71	

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשייך לקוחות למגזרים שונים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*										לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*			
סך-הכל	פעילות ישראל									פעילות ישראל		סך-הכל	
	פעילות חו"ל	סך-הכל	פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית		מזה: הלוואות לדיור
452,503	47,358	405,145	13,673	146,909	2,286	55,507	30,487	48,322	1,086	7,163	62,131	106,875	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
179	-	179	3	176	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
276,492	16,143	260,349	12,925	-	1,887	56,321	31,133	49,295	1,095	7,169	62,465	107,693	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
279,378	15,711	263,667	13,332	-	2,043	53,325	28,019	56,250	1,465	6,089	63,682	109,233	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,761	163	2,598	30	-	-	543	305	1,004	1	18	-	715	יתרת חובות פגומים
847	-	847	-	-	-	-	-	193	-	-	563	654	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
416,692	25,405	391,287	15,694	56,255	55,564	39,610	21,307	44,109	34,626	-	7	124,122	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
343,954	25,943	318,011	7	-	55,033	39,073	21,197	43,967	34,626	-	-	124,108	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
342,747	23,419	319,328	7	-	55,557	38,092	20,205	48,633	32,115	-	-	124,719	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
321,711	21,111	300,600	19,438	23,953	6,359	62,247	40,288	64,284	1,801	4,159	37,652	82,230	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
322,689	20,663	302,026	19,718	22,314	6,618	63,116	41,286	64,595	1,806	4,177	37,615	82,573	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
970,065	16,211	953,854	2,632	61,660	648,345	85,894	15,772	24,408	44,027	-	-	71,116	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
2,221	188	2,033	-	448	9	238	155	517	6	6	120	660	מרווח מפעילות מתן אשראי
(241)	(119)	(122)	-	(289)	11	18	12	30	26	-	-	70	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
111	19	92	-	90	2	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,091	88	2,003	-	249	22	256	167	547	32	6	120	730	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- * הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשיוך לקוחות למגזרים שונים.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 - (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 - (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 - (4) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

בלתי מבוקר
במילוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018										לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
סך-הכלל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכלל
	סך-הכלל פעילות חו"ל	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	מזה: מזה: כרטיסי אשראי	
8,697	760	7,937	-	650	41	1,219	654	1,956	30	18	1,558	3,387
(2,081)	(261)	(1,820)	-	(848)	(312)	(135)	(60)	(100)	(127)	-	-	(238)
6,616	499	6,117	-	(198)	(271)	1,084	594	1,856	(97)	18	1,558	3,149
-	(120)	120	-	945	343	(340)	(75)	(136)	210	(1)	(1,123)	(827)
6,616	379	6,237	-	747	72	744	519	1,720	113	17	435	2,322
995	(23)	1,018	-	928	32	29	15	8	1	-	-	5
2,655	73	2,582	119	117	94	282	224	632	117	162	45	997
3,650	50	3,600	119	1,045	126	311	239	640	118	162	45	1,002
10,266	429	9,837	119	1,792	198	1,055	758	2,360	231	179	480	3,324
424	53	371	-	(2)	(6)	(300)	(25)	310	-	-	31	394
6,086	802	5,284	227	515	85	268	253	1,023	97	112	158	2,816
-	(6)	6	-	(160)	33	11	7	278	38	-	-	(201)
6,086	796	5,290	227	355	118	279	260	1,301	135	112	158	2,615
3,756	(420)	4,176	(108)	1,439	86	1,076	523	749	96	67	291	315
1,585	4	1,581	(48)	489	33	430	209	295	38	23	128	135
2,171	(424)	2,595	(60)	950	53	646	314	454	58	44	163	180
8	-	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-
2,179	(424)	2,603	(60)	958	53	646	314	454	58	44	163	180
279	-	279	279	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,458	(424)	2,882	219	958	53	646	314	454	58	44	163	180
40	34	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-
2,498	(390)	2,888	219	964	53	646	314	454	58	44	163	180

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018										לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
סך-הכלל	פעילות ישראל									פעילות ישראל		סך-הכלל
	פעילות חו"ל	סך-הכלל	פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
										מזה: מזה: כרטיסי אשראי	מזה: מזה: הלוואות לדיור	
452,031	33,866	418,165	13,365	150,283	2,737	55,031	27,522	60,463	1,490	4,264	65,486	107,274
138	-	138	-	138	-	-	-	-	-	-	-	-
286,557	16,256	270,301	13,246	-	2,343	55,658	27,946	61,231	1,502	4,264	65,826	108,375
293,678	16,457	277,221	14,142	-	1,448	58,571	28,745	62,224	1,667	5,371	67,947	110,424
2,795	405	2,390	43	-	-	507	338	844	-	-	-	658
878	30	848	-	-	-	-	-	227	1	-	513	620
415,358	23,906	391,452	15,697	52,827	52,427	33,660	18,744	59,557	32,254	-	-	126,286
343,673	21,728	321,945	68	-	52,132	33,125	18,641	59,445	32,252	-	-	126,282
341,866	22,252	319,614	91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	-	-	127,622
331,549	20,230	311,319	19,921	22,175	7,747	65,875	42,082	67,802	1,641	3,669	39,305	84,076
336,678	20,850	315,828	20,177	21,668	7,258	70,619	43,205	66,467	1,750	3,669	40,419	84,684
974,417	19,190	955,227	2,870	62,781	645,547	80,702	14,626	29,009	47,263	-	-	72,429
פיצול הכנסות ריבית, נטו:												
7,922	540	7,382	-	2,500	24	703	482	1,576	16	17	435	2,081
(1,234)	(318)	(916)	-	(1,515)	40	40	37	144	97	-	-	241
(72)	157	(229)	-	(238)	8	1	-	-	-	-	-	-
6,616	379	6,237	-	747	72	744	519	1,720	113	17	435	2,322

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכלל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*									לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*			
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חו"ל	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	סך-הכלל
7,862	667	7,195	-	629	40	1,187	598	1,783	27	18	1,155	2,931	הכנסות ריבית מחיצוניים
(1,599)	(257)	(1,342)	-	(562)	(270)	(110)	(30)	(52)	(91)	-	-	(227)	הוצאות ריבית לחיצוניים
													הכנסות ריבית, נטו:
6,263	410	5,853	-	67	(230)	1,077	568	1,731	(64)	18	1,155	2,704	מחיצוניים
-	(110)	110	-	763	293	(329)	(89)	(134)	154	-	(809)	(548)	בינמגזרי
6,263	300	5,963	-	830	63	748	479	1,597	90	18	346	2,156	סך הכנסות ריבית, נטו
													הכנסות שאינן מריבית:
480	57	423	2	359	14	27	10	6	1	-	-	4	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,751	179	2,572	153	89	99	301	216	610	113	153	46	991	עמלות והכנסות אחרות
3,231	236	2,995	155	448	113	328	226	616	114	153	46	995	סך הכנסות שאינן מריבית
9,494	536	8,958	155	1,278	176	1,076	705	2,213	204	171	392	3,151	סך הכנסות
													הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
213	14	199	-	1	-	(298)	(288)	414	-	-	(9)	370	הוצאות תפעוליות ואחרות:
													לחיצוניים
6,028	809	5,219	214	485	94	282	262	1,150	100	115	155	2,632	בינמגזרי
-	(4)	4	(4)	(157)	30	32	13	138	37	-	-	(85)	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
6,028	805	5,223	210	328	124	314	275	1,288	137	115	155	2,547	
													רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
3,253	(283)	3,536	(55)	949	52	1,060	718	511	67	56	246	234	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,511	15	1,496	64	351	22	417	307	214	29	20	103	92	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
1,742	(298)	2,040	(119)	598	30	643	411	297	38	36	143	142	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
13	-	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
1,755	(298)	2,053	(119)	611	30	643	411	297	38	36	143	142	רווח נקי מפעילות מופסקת
267	-	267	267	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,022	(298)	2,320	148	611	30	643	411	297	38	36	143	142	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
26	18	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,048	(280)	2,328	148	619	30	643	411	297	38	36	143	142	

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשייך לקוחות למגזרים שונים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*										לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*			
סך-הכל	פעילות ישראל									פעילות ישראל			
	פעילות חו"ל	סך-הכל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	סך-הכל
449,383	43,936	405,447	12,899	151,029	2,290	51,799	27,621	52,008	1,454	6,109	62,871	106,347	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
170	-	170	3	167	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
273,482	16,843	256,639	12,151	-	1,897	52,745	28,189	53,161	1,465	6,111	63,235	107,031	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
279,378	15,711	263,667	13,332	-	2,043	53,325	28,019	56,250	1,465	6,089	63,682	109,233	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,761	163	2,598	30	-	-	543	305	1,004	1	18	-	715	יתרת חובות פגומים
847	-	847	-	-	-	-	-	193	-	-	563	654	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
414,242	28,105	386,137	15,246	56,011	52,756	38,932	19,785	46,297	32,914	-	5	124,196	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
340,046	26,443	313,603	7	-	52,223	38,429	19,677	46,169	32,912	-	-	124,186	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
342,747	23,419	319,328	7	-	55,557	38,092	20,205	48,633	32,115	-	-	124,719	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
319,749	21,757	297,992	18,232	25,943	5,689	61,047	38,276	64,182	1,857	4,177	37,642	82,766	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
322,689	20,663	302,026	19,718	22,314	6,618	63,116	41,286	64,595	1,806	4,177	37,615	82,573	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
973,909	22,849	951,060	2,532	59,408	648,249	86,938	15,934	21,634	45,053	-	-	71,312	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
7,188	455	6,733	-	2,063	23	704	449	1,519	16	18	346	1,959	מרווח מפעילות מתן אשראי
(825)	(127)	(698)	-	(1,153)	33	43	30	78	74	-	-	197	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(100)	(28)	(72)	-	(80)	7	1	-	-	-	-	-	-	אחר
6,263	300	5,963	-	830	63	748	479	1,597	90	18	346	2,156	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- * הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשיוך לקוחות למגזרים שונים.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 - (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 - (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 - (4) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*									לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*			
	פעילות ישראל									פעילות ישראל			
	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי
10,613	954	9,659	-	800	50	1,566	813	2,471	38	25	1,572	3,921	הכנסות ריבית מחיצוניים
(2,189)	(245)	(1,944)	-	(908)	(348)	(145)	(49)	(77)	(125)	-	-	(292)	הוצאות ריבית לחיצוניים
8,424	709	7,715	-	(108)	(298)	1,421	764	2,394	(87)	25	1,572	3,629	הכנסות ריבית, נטו:
-	(155)	155	-	1,061	377	(431)	(112)	(193)	211	(2)	(1,095)	(758)	מחיצוניים
8,424	554	7,870	-	953	79	990	652	2,201	124	23	477	2,871	בינמגזרי
652	58	594	3	508	18	35	14	9	1	-	-	6	סך הכנסות ריבית, נטו
3,640	213	3,427	203	106	130	396	290	837	152	202	60	1,313	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,292	271	4,021	206	614	148	431	304	846	153	202	60	1,319	עמלות והכנסות אחרות
12,716	825	11,891	206	1,567	227	1,421	956	3,047	277	225	537	4,190	סך הכנסות שאינן מריבית
202	37	165	-	-	2	(472)	(396)	497	-	-	(14)	534	סך הכנסות
8,260	1,127	7,133	494	709	118	320	321	1,478	126	146	213	3,567	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	(3)	3	(2)	(211)	40	43	19	214	49	-	-	(149)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
8,260	1,124	7,136	492	498	158	363	340	1,692	175	146	213	3,418	לחיצוניים
4,254	(336)	4,590	(286)	1,069	67	1,530	1,012	858	102	79	338	238	בינמגזרי
1,959	29	1,930	47	409	28	590	391	330	38	28	139	97	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,295	(365)	2,660	(333)	660	39	940	621	528	64	51	199	141	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
17	-	17	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,312	(365)	2,677	(333)	677	39	940	621	528	64	51	199	141	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
314	-	314	314	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
2,626	(365)	2,991	(19)	677	39	940	621	528	64	51	199	141	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
34	21	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,660	(344)	3,004	(19)	690	39	940	621	528	64	51	199	141	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
													הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
													רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשייך לקוחות למגזרים שונים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*									לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*			
	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								פעילות ישראל			
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי
450,131	41,466	408,665	13,002	152,986	2,300	49,401	26,768	56,485	1,459	6,115	63,390	106,264	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
174	-	174	3	171	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
274,652	16,830	257,822	12,295	-	1,904	50,292	27,318	57,453	1,471	6,115	63,744	107,089	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
282,507	15,157	267,350	13,002	-	2,417	53,210	28,146	60,105	1,322	6,072	64,348	109,148	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,664	87	2,577	37	-	-	512	389	925	-	-	-	714	יתרת חובות פגומים
913	8	905	-	-	-	-	-	218	1	-	591	686	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
414,795	28,065	386,730	15,310	54,840	52,949	36,627	19,665	52,674	31,697	-	-	122,968	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
340,777	25,456	315,321	7	-	52,422	36,113	19,561	52,560	31,695	-	-	122,963	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
347,351	20,858	326,493	7	-	56,173	36,654	20,700	57,412	31,788	-	-	123,759	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
320,753	21,760	298,993	18,224	25,358	5,897	61,126	38,643	63,653	1,801	4,186	37,717	84,291	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
324,772	20,911	303,861	19,434	23,020	6,763	61,170	39,873	67,419	1,548	4,186	37,927	84,634	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
979,201	20,441	958,760	2,532	59,768	655,069	85,091	15,564	24,098	45,119	-	-	71,519	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
9,675	737	8,938	-	2,653	28	932	611	2,087	23	23	477	2,604	מרווח מפעילות מתן אשראי
(1,137)	(322)	(815)	-	(1,436)	41	57	41	114	101	-	-	267	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(114)	139	(253)	-	(264)	10	1	-	-	-	-	-	-	אחר
8,424	554	7,870	-	953	79	990	652	2,201	124	23	477	2,871	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- * הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה, ובכלל זה סיווג מחדש בשיוך לקוחות למגזרים שונים.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. לפירוט בדבר שיוך הלקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה וכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28א בדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

פעילות קבוצת ישראל כסוגה החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, הדוחות הוצגו מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת שהוצגו טרם הסיווג במגזר פעילות נפרד - "קבוצת ישראל כסוג", מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת תחת מגזר "התאמות". מספרי ההשוואה הוצגו מחדש. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

מידע על מגזרי פעילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	עסקים קטנים ⁽²⁾	ללוואות לדיור	
הכנסות ריבית, נטו:									
2,228	6	(94)	160	468	268	547	400	473	מחיצוניים
-	1	321	(38)	(123)	(14)	(369)	10	212	בינמגזרי
406	14	400	(32)	19	2	-	1	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,634	21	627	90	364	256	178	411	687	סך-הכל רווח מימוני, נטו
869	33	35	27	124	105	15	146	384	עמלות והכנסות אחרות
3,503	54	662	117	488	361	193	557	1,071	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
118	-	-	33	(212)	18	18	130	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
לחיצוניים									
2,018	77	170	285	192	123	94	234	843	לחיצוניים
-	(11)	(63)	4	(15)	12	(33)	48	58	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
1,367	(12)	555	(205)	523	208	114	145	39	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת									
548	(73)	179	(4)	221	90	48	62	25	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
819	61	376	(201)	302	118	66	83	14	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
109	109	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי:									
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
928	170	376	(201)	302	118	66	83	14	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
22	1	5	16	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
950	171	381	(185)	302	118	66	83	14	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח									
289,733	13,927 ⁽³⁾	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
341,866	91 ⁽³⁾	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.
- (3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).
- (4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנקדפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*								
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית		
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾
הכנסות ריבית, נטו:								
2,091	3	101	108	447	253	260	384	535
-	-	147	(28)	(111)	(20)	(120)	9	123
156	14	105	18	14	2	-	-	3
2,247	17	353	98	350	235	140	393	661
905	52	46	42	123	105	16	138	383
3,152	69	399	140	473	340	156	531	1,044
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
(8)	-	-	11	(278)	24	4	157	74
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
2,275	227	128	426	135	138	(11)	196	1,036
-	32	(32)	4	37	(9)	61	78	(171)
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים								
885	(190)	303	(301)	579	187	102	100	105
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת								
528	4	94	2	233	74	39	40	42
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים								
357	(194)	209	(303)	346	113	63	60	63
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים								
5	-	5	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת								
362	(194)	214	(303)	346	113	63	60	63
רווח נקי מפעילות מופסקת								
90	90	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי:								
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
452	(104)	214	(303)	346	113	63	60	63
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
17	-	(1)	18	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק								
469	(104)	213	(285)	346	113	63	60	63
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח								
275,505	⁽³⁾ 13,149	808	13,278	65,517	33,853	72,483	31,531	44,886
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח								
342,747	⁽³⁾ 7	48,520	23,419	36,683	24,076	-	37,546	172,496

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראלכרט כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,567 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,167 מיליוני ש"ח.
- (3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)
- (4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנוקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
הכנסות ריבית, נטו:									
6,616	13	(424)	442	1,385	799	1,781	1,180	1,440	מחיצוניים
-	2	1,156	(97)	(370)	(56)	(1,274)	29	610	בינמגזרי
995	28	871	(23)	102	6	-	2	9	הכנסות מימון שאינן מריבית
7,611	43	1,603	322	1,117	749	507	1,211	2,059	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,655	116	117	85	403	316	46	433	1,139	עמלות והכנסות אחרות
10,266	159	1,720	407	1,520	1,065	553	1,644	3,198	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
424	-	(2)	53	(317)	(6)	24	313	359	הוצאות תפעוליות ואחרות:
6,086	284	524	794	572	383	281	767	2,481	לחיצוניים
-	(39)	(175)	10	(45)	34	(100)	131	184	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,756	(86)	1,373	(450)	1,310	654	348	433	174	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,585	(38)	459	4	518	263	137	173	69	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,171	(48)	914	(454)	792	391	211	260	105	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
8	-	8	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,179	(48)	922	(454)	792	391	211	260	105	רווח נקי מפעילות מופסקת
279	279	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
2,458	231	922	(454)	792	391	211	260	105	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
40	-	6	34	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,498	231	928	(420)	792	391	211	260	105	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
289,733	13,927 ⁽³⁾	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91 ⁽³⁾	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.

(2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.

(3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

(4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנוקפו בישראל הנוגעות לחקירת

עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	עסקים קטנים ⁽²⁾	הלוואות לדיור	
הכנסות ריבית, נטו:									
6,263	10	(281)	348	1,514	771	1,301	1,161	1,439	מחיצוניים
-	1	1,094	(85)	(495)	(88)	(906)	(9)	488	בינמגזרי
480	50	309	55	52	5	-	-	9	הכנסות מימון שאינן מריבית
6,743	61	1,122	318	1,071	688	395	1,152	1,936	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,751	157	112	200	392	310	47	416	1,117	עמלות והכנסות אחרות
9,494	218	1,234	518	1,463	998	442	1,568	3,053	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
213	-	-	14	(548)	48	(1)	414	286	הוצאות תפעוליות ואחרות:
6,028	286	507	797	513	395	173	714	2,643	לחיצוניים
-	(2)	(150)	18	16	13	-	147	(42)	בינמגזרי
3,253	(66)	877	(311)	1,482	542	270	293	166	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,511	53	326	5	610	222	108	120	67	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,742	(119)	551	(316)	872	320	162	173	99	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
13	-	13	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
1,755	(119)	564	(316)	872	320	162	173	99	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
267	267	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי:									
2,022	148	564	(316)	872	320	162	173	99	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
26	(1)	9	18	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,048	147	573	(298)	872	320	162	173	99	המיוחס לבעלי מניות הבנק
275,505	13,149 ⁽³⁾	808	13,278	65,517	33,853	72,483	31,531	44,886	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
342,747	7 ⁽³⁾	48,520	23,419	36,683	24,076	-	37,546	172,496	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כרטיס פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות פעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,580 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,137 מיליוני ש"ח.
- (3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)
- (4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנוקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיר	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
הכנסות ריבית, נטו:									
8,424	13	(511)	625	1,975	1,039	1,768	1,560	1,955	מחיצוניים
-	1	1,445	(119)	(626)	(111)	(1,220)	(12)	642	בינמגזרי
652	62	445	58	67	6	-	1	13	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,076	76	1,379	564	1,416	934	548	1,549	2,610	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,640	195	167	234	515	415	62	570	1,482	עמלות והכנסות אחרות
12,716	271	1,546	798	1,931	1,349	610	2,119	4,092	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
202	-	1	37	(824)	(3)	(3)	543	451	הוצאות תפעוליות ואחרות:
8,260	567	686	1,116	663	511	233	1,036	3,448	לחיצוניים
-	(115)	(139)	24	52	33	-	179	(34)	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
4,254	(181)	998	(379)	2,040	808	380	361	227	הפרשה לחסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,959	85	380	29	777	313	147	140	88	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,295	(266)	618	(408)	1,263	495	233	221	139	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
17	-	17	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,312	(266)	635	(408)	1,263	495	233	221	139	רווח נקי מפעילות מופסקת
314	314	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
2,626	48	635	(408)	1,263	495	233	221	139	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
34	(1)	14	21	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,660	47	649	(387)	1,263	495	233	221	139	המיוחס לבעלי מניות הבנק
278,663	12,810 ⁽³⁾	1,224	12,902	65,494	33,859	74,124	32,393	45,857	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
347,351	7 ⁽³⁾	49,881	20,858	42,207	24,653	-	38,227	171,518	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראלכרט כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,578 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,176 מיליוני ש"ח.
- (3) יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)
- (4) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (5) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנוקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, נכללות יתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

נתוני פרופורמה בדבר השפעת הוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות

ההוצאות שנזקפו בבנק הפועלים שוויץ, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, בקשר ללקוחות בנק הפועלים שוויץ, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.

ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ (בגין הלקוחות בישראל ובחו"ל). הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.

אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, בתשעת החודשים הראשונים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח הנקי של הפעילות הקמעונאית בכ-559 מיליון ש"ח וכ-419 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-436 מיליון ש"ח וכ-560 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם רווח נקי בסך של כ-264 מיליון ש"ח וכ-394 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
מסחרי	לדיוור	אשראי לציבור		בנקים וממשלות	סך-הכל	
		פרטי אחר	סך-הכל			
3,043	341	938	4,322	5	4,327	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2018
(37)	20	135	118	-	118	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(208)	-	(214)	(422)	-	(422)	מחיקות חשבונאיות
248	-	72	320	-	320	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
40	-	(142)	(102)	-	(102)	מחיקות חשבונאיות נטו
3,046	361	931	4,338	5	4,343	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾
(14)	-	(10)	(24)	-	(24)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
570	-	38	608	1	609	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017**

מסחרי	לדיוור	אשראי לציבור		בנקים וממשלות	סך-הכל	
		פרטי אחר	סך-הכל			
3,190	340	837	4,367	7	4,374	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2017
(125)	(4)	120	(9)	1	(8)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(308)	-	(173)	(481)	-	(481)	מחיקות חשבונאיות
377	5	80	462	-	462	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
69	5	(93)	(19)	-	(19)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	(2)	(2)	-	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
3,134	341	862	4,337	8	4,345	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2017 ⁽²⁾
(4)	-	(2)	(6)	-	(6)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
601	-	46	647	-	647	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המערבי (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
424	(2)	426	362	31	33	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,162)	-	(1,162)	(588)	(4)	(570)	מחיקות חשבונאיות
814	-	814	216	1	597	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(348)	-	(348)	(372)	(3)	27	מחיקות חשבונאיות נטו
1	-	1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(18)	-	(18)	(25)	-	7	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017**

סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,627	7	4,620	794	366	3,460	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
213	1	212	378	(9)	(157)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,478)	-	(1,478)	(542)	(22)	(914)	מחיקות חשבונאיות
985	-	985	234	6	745	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(493)	-	(493)	(308)	(16)	(169)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	(2)	(2)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,345	8	4,337	862	341	3,134	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2017 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(11)	-	(11)	10	-	(21)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
647	-	647	46	-	601	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2018					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי**
					יתרת חוב רשומה של חובות*:
148,390	17,382	131,008	1,230	-	129,778
					שנבדקו על בסיס פרטני
162,670	-	162,670	53,123	68,818	40,729
					שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
(14,142)	-	(14,142)	(10,302)	-	(3,840)
					בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
296,918	17,382	279,536	44,051	68,818	166,667
					סך-הכל חובות*
79,236	-	79,236	-	68,629	10,607
					(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
					הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,196	4	2,192	182	-	2,010
					שנבדקו על בסיס פרטני
1,753	-	1,753	881	361	511
					שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
(215)	-	(215)	(170)	-	(45)
					בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
3,734	4	3,730	893	361	2,476
					סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
414	-	414	-	361	53
					(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***
531	-	531	181	-	350
					מזה: הפרשה בגין חובות פגומים
(15)	-	(15)	-	-	(15)
					בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
516	-	516	181	-	335
					סך-הכל הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.17: 8,418 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 254 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

		30 בספטמבר 2017				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
158,320	30,319	128,001	1,882	-	126,119	שנבדקו על בסיס פרטני
151,377	-	151,377	53,866	64,466	33,045	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
(13,342)	(10)	(13,332)	(9,456)	-	(3,876)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
296,355	30,309	266,046	46,292	64,466	155,288	סך-הכל חובות*
72,656	-	72,656	-	64,238	8,418	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,247	8	2,239	162	-	2,077	שנבדקו על בסיס פרטני
1,634	-	1,634	799	341	494	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
(183)	-	(183)	(145)	-	(38)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
3,698	8	3,690	816	341	2,533	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
401	-	401	-	341	60	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***
481	-	481	153	-	328	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים
(8)	-	(8)	(1)	-	(7)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
473	-	473	152	-	321	סך-הכל הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוציגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.17: 8,418 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 254 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

		31 בדצמבר 2017				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
150,919	26,403	124,516	1,451	-	123,065	שנבדקו על בסיס פרטני
157,991	-	157,991	53,663	65,176	39,152	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
(13,023)	(21)	(13,002)	(9,486)	-	(3,516)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
295,887	26,382	269,505	45,628	65,176	158,701	סך-הכל חובות*
74,285	-	74,285	-	64,940	9,345	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,196	6	2,190	229	-	1,961	שנבדקו על בסיס פרטני
1,654	-	1,654	813	333	508	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
(192)	-	(192)	(150)	-	(42)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
3,658	6	3,652	892	333	2,427	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
397	-	397	-	333	64	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***
545	-	545	227	-	318	מזה: הפרשה בגין חובות פגומים
(13)	-	(13)	(1)	-	(12)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
532	-	532	226	-	306	סך-הכל הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוציגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.17: 8,418 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 9,345 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 254 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 259 מיליוני ש"ח).

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2018					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
61	33	25,854	248	365	25,241
בינוי ונדל"ן - בינוי					
24	19	18,757	266	361	18,130
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
11	3	14,441	31	61	14,349
שירותים פיננסיים					
296	171	92,363	1,158	2,202	89,003
מסחרי - אחר					
392	226	151,415	1,703	2,989	146,723
סך-הכל מסחרי					
540	514	68,361	-	518	67,843
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
286	107	53,985	682	429	52,874
אנשים פרטיים - אחר					
(36)	-	(14,142)	(43)	(255)	(13,844)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁶⁾					
1,182	847	259,619	2,342	3,681	253,596
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	19	-	-	19
בנקים בישראל					
-	-	-	-	-	-
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁶⁾					
-	-	19	-	-	19
סך-הכל בנקים - פעילות בישראל					
-	-	928	-	-	928
ממשלת ישראל					
1,182	847	260,566	2,342	3,681	254,543
סך-הכל פעילות בישראל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 13.ב.ג.2](#), להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-331 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 123 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 54 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 66 מיליוני ש"ח).

(6) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2018					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
40	26	6,239	69	124	6,046
172	1	12,853	304	264	12,285
212	27	19,092	373	388	18,331
16	4	825	37	4	784
228	31	19,917	410	392	19,115
-	-	15,051	-	-	15,051
-	-	1,384	-	-	1,384
228	31	36,352	410	392	35,550
1,410	878	279,536	2,752	4,073	272,711
-	-	15,070	-	-	15,070
-	-	2,312	-	-	2,312
1,410	878	296,918	2,752	4,073	290,093

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 13.ב.ג.ג](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-331 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 123 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך) 1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

		30 בספטמבר 2017				
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
44	45	21,165	359	350	20,456	בינוי ונדל"ן - בינוי
25	12	18,550	297	159	18,094	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	-	14,276	40	216	14,020	שירותים פיננסיים
204	136	87,451	1,168	2,723	83,560	מסחרי - אחר
277	193	141,442	1,864	3,448	136,130	סך-הכל מסחרי
427	563	63,966	-	564	63,402	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
239	83	55,109	734	307	54,068	אנשים פרטיים - אחר
(27)	-	(13,332)	(30)	(234)	(13,068)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁶⁾
916	839	247,185	2,568	4,085	240,532	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל ⁽⁶⁾
-	-	24	-	-	24	בנקים בישראל
-	-	(10)	-	-	(10)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁶⁾
-	-	14	-	-	14	סך-הכל בנקים - פעילות בישראל
-	-	986	-	-	986	ממשלת ישראל
916	839	248,185	2,568	4,085	241,532	סך-הכל פעילות בישראל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 13.ב.ג.2](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-331 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 123 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 54 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 66 מיליוני ש"ח).

(6) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2017					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	4,844	16	4	4,824
3	-	12,878	118	177	12,583
3	-	17,722	134	181	17,407
16	8	1,139	29	12	1,098
19	8	18,861	163	193	18,505
-	-	27,955	-	-	27,955
-	-	1,354	-	-	1,354
19	8	48,170	163	193	47,814
935	847	266,046	2,731	4,278	259,037
-	-	27,969	-	-	27,969
-	-	2,340	-	-	2,340
935	847	296,355	2,731	4,278	289,346

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 13.ב.2.ג](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-331 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 123 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2017					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
59	49	22,866	338	246	22,282
18	21	18,904	273	147	18,484
11	2	14,343	30	56	14,257
228	146	88,368	1,065	2,478	84,825
316	218	144,481	1,706	2,927	139,848
419	592	64,703	-	595	64,108
246	97	54,655	732	334	53,589
(29)	-	(13,002)	(37)	(252)	(12,713)
952	907	250,837	2,401	3,604	244,832
-	-	193	-	-	193
-	-	(21)	-	-	(21)
-	-	172	-	-	172
-	-	998	-	-	998
952	907	252,007	2,401	3,604	246,002

- * אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 13.ב.2.1](#) להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-331 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 123 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-66 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 54 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 66 מיליוני ש"ח).
- (6) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2017					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
8	4	4,978	16	4	4,958
14	-	12,758	174	143	12,441
22	4	17,736	190	147	17,399
12	2	932	36	2	894
34	6	18,668	226	149	18,293
-	-	23,915	-	-	23,915
-	-	1,297	-	-	1,297
34	6	43,880	226	149	43,505
986	913	269,505	2,627	3,753	263,125
-	-	24,087	-	-	24,087
-	-	2,295	-	-	2,295
986	913	295,887	2,627	3,753	289,507

- * אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה [ביאור 13.ב.2.ג](#) להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-331 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 123 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 26 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתית והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ויתורים וארגון מחדש של חוב בעייתית

במדיניות הויתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה.

ויתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את ההלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו.

במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתית.

ארגון מחדש של חוב בעייתית יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'.

הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות** (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2018					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכלל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
2,899	248	91	42	157	בינוי ונדל"ן – בינוי
1,455	266	111	10	155	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
322	31	26	2	5	שירותים פיננסיים
4,748	1,158	311	257	847	מסחרי – אחר
9,424	1,703	539	311	1,164	סך-הכלל מסחרי
1,411	682	205	145	477	אנשים פרטיים – אחר
(43)	(43)	(28)	(15)	(15)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
10,792	2,342	716	441	1,626	סך-הכלל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
157	69	69	-	-	בינוי ונדל"ן
528	304	229	39	75	מסחרי אחר
685	373	298	39	75	סך-הכלל מסחרי
39	37	-	36	37	אנשים פרטיים
724	410	298	75	112	סך-הכלל ציבור – פעילות בחו"ל
11,516	2,752	1,014	516	1,738	סך-הכלל ציבור*
* מזה:					
-	2,042	753	392	1,289	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,225	517	172	708	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2017					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכלל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
3,286	359	181	45	178	בינוי ונדל"ן – בינוי
1,526	297	208	12	89	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
467	40	35	1	5	שירותים פיננסיים
4,754	1,168	327	262	841	מסחרי – אחר
10,033	1,864	751	320	1,113	סך-הכלל מסחרי
1,436	734	294	125	440	אנשים פרטיים – אחר
(30)	(30)	(22)	(8)	(8)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
11,439	2,568	1,023	437	1,545	סך-הכלל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
132	16	4	2	12	בינוי ונדל"ן
424	118	70	6	48	מסחרי אחר
556	134	74	8	60	סך-הכלל מסחרי
31	29	-	28	29	אנשים פרטיים
587	163	74	36	89	סך-הכלל ציבור – פעילות בחו"ל
12,026	2,731	1,097	473	1,634	סך-הכלל ציבור*
* מזה:					
-	1,859	685	389	1,174	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,369	740	187	629	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2017					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכלל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
3,177	338	121	53	217	בינוי ונדל"ן – בינוי
1,517	273	146	15	127	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
397	30	26	1	4	שירותים פיננסיים
4,720	1,065	260	244	805	מסחרי – אחר
9,811	1,706	553	313	1,153	סך-הכלל מסחרי
1,431	732	194	191	538	אנשים פרטיים – אחר
(37)	(37)	(22)	(13)	(15)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
11,205	2,401	725	491	1,676	סך-הכלל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
119	16	-	2	16	בינוי ונדל"ן
406	174	133	3	41	מסחרי אחר
525	190	133	5	57	סך-הכלל מסחרי
39	36	-	36	36	אנשים פרטיים
564	226	133	41	93	סך-הכלל ציבור – פעילות בחו"ל
11,769	2,627	858	532	1,769	סך-הכלל ציבור*
* מזה:					
-	1,806	560	428	1,246	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,308	559	217	749	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור – מסחרי					
2	3	302	1	1	268
בינוי ונדל"ן – בינוי					
1	3	267	-	1	265
בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן					
-	-	32	-	-	32
שירותים פיננסיים					
7	13	1,101	4	6	1,137
מסחרי – אחר					
10	19	1,702	5	8	1,702
סך-הכל מסחרי					
11	36	704	4	12	686
אנשים פרטיים – אחר					
-	-	(16)	-	-	(16)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾					
21	55	2,390	9	20	2,372
סך-הכל ציבור – פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור – מסחרי					
-	-	56	-	-	64
בינוי ונדל"ן					
-	-	252	-	-	290
מסחרי – אחר					
-	-	308	-	-	354
סך-הכל מסחרי					
-	-	37	-	-	37
אנשים פרטיים					
-	-	345	-	-	391
סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל					
21	55	2,735	9	20	2,763
סך-הכל ציבור					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המע"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 62 מיליוני ש"ח ו-193 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 בהתאמה (30.09.17: 50 מיליוני ש"ח ו-192 מיליוני ש"ח בהתאמה).

(2) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1	3	370	-	1	364
בינוי ונדל"ן - בינוי					
3	5	339	1	1	309
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	1	88	-	-	58
שירותים פיננסיים					
8	12	1,640	3	4	1,324
מסחרי - אחר					
13	21	2,437	4	6	2,055
סך-הכל מסחרי					
14	37	729	5	13	733
אנשים פרטיים - אחר					
-	-	(9)	-	-	(9)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾					
27	58	3,157	9	19	2,779
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	27	-	-	19
בינוי ונדל"ן					
-	-	105	-	-	115
מסחרי - אחר					
-	-	132	-	-	134
סך-הכל מסחרי					
-	-	30	-	-	28
אנשים פרטיים					
-	-	162	-	-	162
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
27	58	3,319	9	19	2,941
סך-הכל ציבור					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המע"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 62 מיליוני ש"ח ו-193 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 בהתאמה (30.09.17: 50 מיליוני ש"ח ו-192 מיליוני ש"ח בהתאמה).

(2) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

30 בספטמבר 2018					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
40	15	-	-	25	בינוי ונדל"ן - בינוי
125	71	-	-	54	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	-	-	3	שירותים פיננסיים
413	100	-	-	313	מסחרי - אחר
582	187	-	-	395	סך-הכל מסחרי
597	349	-	-	248	אנשים פרטיים - אחר
(1)	-	-	-	(1)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
1,178	536	-	-	642	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
47	-	-	-	47	מסחרי אחר
1,225	536	-	-	689	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2018 בסך של כ-5 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 25 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 21 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

30 בספטמבר 2017					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
59	24	-	-	35	בינוי ונדל"ן - בינוי
200	73	-	-	127	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	-	-	3	שירותים פיננסיים
454	90	-	-	364	מסחרי - אחר
717	188	-	-	529	סך-הכל מסחרי
636	348	-	-	288	אנשים פרטיים - אחר
(1)	-	-	-	(1)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
1,352	536	-	-	816	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי					
16	-	15	-	1	מסחרי אחר
1	1	-	-	-	אנשים פרטיים
17	1	15	-	1	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,369	537	15	-	817	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2018 בסך של כ-5 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 25 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 21 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2017					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
50	24	-	-	26	בינוי ונדל"ן - בינוי
170	74	-	-	96	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	-	-	3	שירותים פיננסיים
435	93	-	-	342	מסחרי - אחר
659	192	-	-	467	סך-הכל מסחרי
637	349	-	-	288	אנשים פרטיים - אחר
(1)	-	-	-	(1)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
1,295	541	-	-	754	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי					
13	-	13	-	-	מסחרי - אחר
1,308	541	13	-	754	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

(3) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2018 בסך של כ-5 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 25 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 21 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
36	40	167	10	10	53
בינוי ונדל"ן - בינוי					
5	6	24	-	1	6
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
4	4	9	-	-	4
שירותים פיננסיים					
133	133	957	51	51	337
מסחרי - אחר					
178	183	1,157	61	62	400
סך-הכל מסחרי					
237	238	5,351	77	77	1,793
אנשים פרטיים - אחר					
(6)	(6)	(600)	(1)	(1)	(76)
בינוי יתרות שסווגו כנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽¹⁾					
409	415	5,908	137	138	2,117
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	1	-	-	-
בינוי ונדל"ן					
47	47	2	7	7	1
מסחרי - אחר					
47	47	3	7	7	1
סך-הכל מסחרי					
-	-	7	-	-	2
אנשים פרטיים					
47	47	10	7	7	3
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
456	462	5,918	144	145	2,120
סך-הכל ציבור					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
(1) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במילוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
26	32	181	10	14	78
9	10	27	4	5	10
1	1	13	-	-	4
*193	*275	*937	*54	*68	*331
*229	*318	*1,158	*68	*87	*423
*343	*366	*7,237	*109	*117	*2,251
(9)	(9)	(1,165)	(3)	(3)	(262)
*563	*675	*7,230	*174	*201	*2,412
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	1	-	-	1
-	-	1	-	-	-
-	-	2	-	-	1
-	-	13	-	-	3
-	-	15	-	-	4
*563	*675	*7,245	*174	*201	*2,416

* הוצג מחדש.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*** (המשך)

ג. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**							
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017*		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל							
ציבור - מסחרי							
6	72	-	15	8	111	2	38
-	12	-	6	1	14	1	7
-	3	-	1	-	4	-	1
28	319	11	101	28	467	13	173
34	406	11	123	37	596	16	219
54	2,835	13	898	51	2,709	18	937
(1)	(300)	-	(81)	(1)	(237)	-	(63)
87	2,941	24	940	87	3,068	34	1,093
פעילות לווים בחו"ל							
ציבור - מסחרי							
-	-	-	-	46	1	46	1
-	3	-	-	-	5	-	1
-	3	-	-	46	6	46	2
87	2,944	24	940	133	3,074	80	1,095

* הוצג מחדש.

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

30 בספטמבר 2018					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה		
בלתי מבוקר					
937	28,062	1,521	44,296	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
627	16,448	416	23,881	מעל 60%	
1,319	368	29	641		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,883	44,878	1,966	68,818		סך-הכל

30 בספטמבר 2017					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה		
בלתי מבוקר					
816	25,697	1,862	40,813	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
347	16,142	392	23,006	מעל 60%	
1,350	379	25	647		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,513	42,218	2,279	64,466		סך-הכל

31 בדצמבר 2017					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה		
מבוקר					
917	26,194	1,775	41,627	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
467	15,995	355	22,907	מעל 60%	
1,512	364	23	642		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,896	42,553	2,153	65,176		סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות אשראי – יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV – מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה על-ידי הלווה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-109 בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ג. מידע בדבר מכירות של חובות

למידע לגבי עסקות מכירת הלוואות ראה [ביאור 10.א.4](#).

ד. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי				יתרות החוזים*			
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
7	8	5	1,825	1,385	934	(א) אשראי תעודות	
60	55	40	5,618	6,010	5,515	(ב) ערבויות להבטחת אשראי	
68	70	76	24,511	23,963	23,181	(ג) ערבויות לרוכשי דירות	
179	204	163	22,854	22,378	23,559	(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות**	
38	37	40	13,799	13,522	14,741	(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק	
-	-	-	-	-	-	(ו) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים	
102	111	110	37,604	37,631	39,990	(ז) מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו	
86	85	91	24,368	25,299	26,643	(ח) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***	
68	77	84	19,725	20,466	22,555	(ט) התחייבויות להוצאת ערבויות	
19	19	20	23,104	22,918	24,429	יתרות חוזי מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽¹⁾	

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 225 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.17: 308 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 311 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

(1) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
נכסים						
77,622	-	4,139	754	10,543	-	62,186
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
57,943	2,066	284	924	24,688	448	29,533
ניירות-ערך						
887	-	-	-	-	-	887
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
275,806	832	2,289	3,948	22,488	46,338	199,911
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾						
2,309	-	-	996	1,275	-	38
אשראי לממשלות						
108	64	-	-	-	-	44
השקעות בחברות כלולות						
2,994	2,994	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
9,928	974	190	205	3,057	947	4,555
נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾						
5,659	1,621	65	96	28	8	3,841
נכסים אחרים						
14,665	453	-	77	113	60	13,962
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁴⁾						
447,921	9,004	6,967	7,000	62,192	47,801	314,957
סך-כל הנכסים						
התחייבויות						
341,775	863	3,617	12,172	76,195	13,173	235,755
פיקדונות הציבור						
4,357	-	32	340	2,305	125	1,555
פיקדונות מבנקים						
292	-	-	-	101	4	187
פיקדונות הממשלה						
11	-	11	-	-	-	-
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
28,647	-	93	11	329	25,735	2,479
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים						
9,164	952	196	204	2,612	868	4,332
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾						
11,163	1,363	423	175	1,761	191	7,250
התחייבויות אחרות						
14,794	24	-	5	279	69	14,417
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽⁴⁾						
410,203	3,202	4,372	12,907	83,582	40,165	265,975
סך-כל ההתחייבויות						
37,718	5,802	2,595	(5,907)	(21,390)	7,636	48,982
עודף נכסים (התחייבויות)						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
-	-	(658)	-	4	-	654
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	(2,645)	6,182	23,892	172	(27,601)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	233	(245)	(1,838)	-	1,850
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	142	49	(577)	-	386
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
37,718	5,802	(333)	79	91	7,808	24,271
סך-הכל כללי						
-	-	284	(578)	(2,612)	-	2,906
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	823	(774)	(2,449)	-	2,400
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.

- (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
- (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.
- (3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (116) מיליוני ש"ח.
- (4) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
85,596	-	5,142	336	22,941	-	57,177	מזומנים ופיקדונות בבנקים
64,173	2,194	771	1,166	22,311	50	37,681	ניירות-ערך
629	-	-	-	-	-	629	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
262,356	825	2,279	4,048	21,422	45,014	188,768	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,337	-	-	1,044	1,193	-	100	אשראי לממשלות
197	142	-	-	-	-	55	השקעות בחברות כלולות
2,987	2,987	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
12,457	771	343	750	1,862	865	7,866	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
5,329	1,295	12	58	111	-	3,853	נכסים אחרים
13,754	367	-	38	88	67	13,194	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁴⁾
449,815	8,581	8,547	7,440	69,928	45,996	309,323	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
342,740	825	3,874	12,180	77,753	12,512	235,596	פיקדונות הציבור
3,044	-	44	547	911	125	1,417	פיקדונות מבנקים
320	-	-	-	102	7	211	פיקדונות הממשלה
627	-	544	83	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,411	-	130	11	954	24,924	3,392	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,406	769	269	493	1,884	1,401	7,590	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
10,578	950	297	182	1,387	429	7,333	התחייבויות אחרות
14,944	25	-	(1)	228	78	14,614	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽⁴⁾
414,070	2,569	5,158	13,495	83,219	39,476	270,153	סך-כל ההתחייבויות
35,745	6,012	3,389	(6,055)	(13,291)	6,520	39,170	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	(1,250)	-	(11)	-	1,261	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(2,360)	6,083	14,720	2	(18,445)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(173)	(186)	(1,622)	-	1,981	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	160	(48)	(331)	-	219	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
35,745	6,012	(234)	(206)	(535)	6,522	24,186	סך-הכל כללי
-	-	20	(511)	(2,066)	-	2,557	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	894	(13)	(1,884)	-	1,003	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לטכ של (154) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

(4) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
86,093	9	3,036	444	20,690	-	61,914	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,416	2,200	590	1,108	24,345	54	37,119	ניירות-ערך
684	-	-	-	-	-	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,853	851	1,791	3,367	20,989	44,848	194,007	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,292	-	-	1,043	1,150	-	99	אשראי לממשלות
198	143	-	-	-	-	55	השקעות בחברות כלולות
3,123	3,123	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
12,013	816	217	648	1,544	1,041	7,747	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
5,323	1,181	24	67	61	3	3,987	נכסים אחרים
13,429	371	-	32	113	71	12,842	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽⁴⁾
454,424	8,694	5,658	6,709	68,892	46,017	318,454	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
347,344	886	3,758	11,851	74,930	13,642	242,277	פיקדונות הציבור
3,649	-	35	438	1,443	125	1,608	פיקדונות מבנקים
320	-	-	-	98	6	216	פיקדונות הממשלה
367	-	367	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,058	-	132	11	937	24,580	3,398	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	787	222	437	1,635	1,347	7,621	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
11,199	902	310	182	1,624	703	7,478	התחייבויות אחרות
14,434	52	-	21	209	80	14,072	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽⁴⁾
418,420	2,627	4,824	12,940	80,876	40,483	276,670	סך-כל ההתחייבויות
36,004	6,067	834	(6,231)	(11,984)	5,534	41,784	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	(998)	-	(17)	-	1,015	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	160	5,610	14,237	429	(20,436)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(247)	369	(1,827)	-	1,705	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	66	166	(683)	-	451	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
36,004	6,067	(185)	(86)	(274)	5,963	24,519	סך-הכל כללי
-	-	(260)	(120)	(1,577)	-	1,957	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	208	682	(1,971)	-	1,081	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לכך של (106) מיליוני ש"ח.

(4) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפריטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלואות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטי לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-56 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי הוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי הוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי הוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוים הוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוים הוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 30 בספטמבר 2018				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
77,463	73,915	-	3,548	77,622
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
57,946	1,688	24,772	31,486	57,943
ניירות-ערך*				
887	887	-	-	887
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
276,106	271,398	-	4,708	275,806
אשראי לציבור, נטו***				
2,312	2,312	-	-	2,309
אשראי לממשלות				
9,928	3,376	5,606	946	9,928
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,767	732	-	1,035	1,756
נכסים פיננסיים אחרים				
14,025	13,951	-	74	14,047
נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת				
440,434	368,259	30,378	41,797	**440,298
סך-כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
342,749	337,504	-	5,245	341,775
פיקדונות הציבור***				
4,368	4,368	-	-	4,357
פיקדונות מבנקים				
302	302	-	-	292
פיקדונות הממשלה				
11	11	-	-	11
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
29,704	1,512	2,030	26,162	28,647
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים				
9,164	3,484	4,732	948	9,164
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
4,875	3,840	-	1,035	4,868
התחייבויות פיננסיות אחרות				
14,622	14,622	-	-	14,630
התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת				
405,795	365,643	6,762	33,390	**403,744
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות				

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,079 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 75,687 מיליוני ש"ח ובסך של 15,467 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-23 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
- (2) רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
- (3) רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (4) לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 30 בספטמבר 2017			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
85,581	82,540	-	3,041	85,596	מזומנים ופיקדונות בבנקים
64,179	1,413	21,657	41,109	64,173	ניירות-ערך*
629	629	-	-	629	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
262,510	257,838	-	4,672	262,356	אשראי לציבור, נטו***
2,339	2,339	-	-	2,337	אשראי לממשלות
12,457	3,113	8,529	815	12,457	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,274	678	-	596	1,263	נכסים פיננסיים אחרים
13,210	13,194	-	16	13,232	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
442,179	361,744	30,186	50,249	**442,043	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
344,035	339,208	-	4,827	342,740	פיקדונות הציבור***
3,058	3,058	-	-	3,044	פיקדונות מבנקים
335	335	-	-	320	פיקדונות הממשלה
627	627	-	-	627	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,848	2,452	2,110	26,286	29,411	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,406	317	11,274	815	12,406	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,937	3,341	-	596	3,899	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,663	14,663	-	-	14,697	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽²⁾
409,909	364,001	13,384	32,524	**407,144	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 817 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 83,724 מיליוני ש"ח ובסך של 17,852 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

*** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-23 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2017			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
86,064	82,870	-	3,194	86,093	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,421	1,479	23,723	40,219	65,416	ניירות-ערך*
684	684	-	-	684	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
266,985	261,780	-	5,205	265,856	אשראי לציבור, נטו***
2,302	2,302	-	-	2,292	אשראי לממשלות
12,013	3,934	7,270	809	12,013	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,278	661	-	617	1,267	נכסים פיננסיים אחרים
12,864	12,847	-	17	12,885	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽²⁾
447,611	366,557	30,993	50,061	**446,506	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
348,820	343,449	-	5,371	347,344	פיקדונות הציבור***
3,666	3,666	-	-	3,649	פיקדונות מבנקים
334	334	-	-	320	פיקדונות הממשלה
368	368	-	-	367	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,499	2,209	2,114	26,176	29,058	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,049	4,354	6,886	809	12,049	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,213	3,596	-	617	4,179	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,130	14,130	-	-	14,164	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽²⁾
414,079	372,106	9,000	32,973	**411,130	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 848 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 85,209 מיליוני ש"ח ובסך של 18,062 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-25 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
- (2) רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
- (3) רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מספרי ההשוואה הוצגו מחדש לצורך הצגת פעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה היתרות בביאור זה אינן כוללות יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ליום 30 בספטמבר 2018			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
30,155	-	4,387	25,768
10,787	-	10,433	354
17	-	-	17
8,182	220	7,615	347
172	-	172	-
2,297	-	2,165	132
955	-	-	955
ניירות-ערך למסחר			
3,803	-	-	3,803
66	-	-	66
2	-	-	2
42	-	-	42
56,478	220	24,772	31,486
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
403	176	227	-
4,722	1,751	2,971	-
3,599	1,379	2,189	31
1,172	41	216	915
32	29	3	-
4,708	-	-	4,708
1,035	-	-	1,035
72,149	3,596	30,378	38,175
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
250	70	180	-
4,685	1,553	3,132	-
3,053	1,648	1,374	31
1,144	186	41	917
32	27	5	-
23	27	(4)	-
4,708	-	-	4,708
1,035	-	-	1,035
537	-	-	537
15,467	3,511	4,728	7,228

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במילוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך) היתרות בביאור זה אינן כוללות יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ליום 30 בספטמבר 2017			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
35,825	-	3,994	31,831
10,839	-	10,089	750
72	-	-	72
6,510	176	5,634	700
409	-	409	-
2,428	-	1,531	897
1,328	-	-	1,328
ניירות-ערך למסחר			
5,397	-	-	5,397
72	-	-	72
2	-	-	2
4	-	-	4
56	-	-	56
62,942	176	21,657	41,109
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
487	14	473	-
6,481	668	5,813	-
4,534	2,385	2,103	46
944	39	136	769
11	7	4	-
4,672	-	-	4,672
596	-	-	596
80,667	3,289	30,186	47,192
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
554	94	460	-
6,873	146	6,727	-
4,059	63	3,950	46
911	12	130	769
9	2	7	-
23	24	(1)	-
4,672	-	-	4,672
596	-	-	596
155	-	-	155
17,852	341	11,273	6,238

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)
היתרות בביאור זה אינן כוללות יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ליום 31 בדצמבר 2017			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
35,528	-	3,935	31,593
13,097	-	12,424	673
73	-	-	73
6,327	212	5,442	673
402	-	402	-
2,223	-	1,520	703
1,294	-	-	1,294
ניירות-ערך למסחר			
5,069	-	-	5,069
71	-	-	71
3	-	-	3
67	-	-	67
64,154	212	23,723	40,219
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
445	196	249	-
6,294	2,222	4,072	-
4,348	1,418	2,888	42
914	90	57	767
12	8	4	-
5,214	-	-	5,214
617	-	-	617
81,998	4,146	30,993	46,859
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
465	93	372	-
6,606	1,927	4,679	-
4,090	2,231	1,818	41
877	93	16	768
11	10	1	-
25	29	(4)	-
5,214	-	-	5,214
617	-	-	617
157	-	-	157
18,062	4,383	6,882	6,797

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2018				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
בלתי מבוקר				
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה				
142 ⁽¹⁾	710	710	-	-
(8) ⁽²⁾	25	25	-	-
134	735	735	-	-
סך-הכל				
ליום 30 בספטמבר 2017				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
בלתי מבוקר				
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה				
(115) ⁽¹⁾	902	902	-	-
(16) ⁽²⁾	29	29	-	-
(131)	931	931	-	-
סך-הכל				
ליום 31 בדצמבר 2017				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
מבוקר				
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה				
(207) ⁽¹⁾	858	858	-	-
(19) ⁽²⁾	48	48	-	-
(226)	906	906	-	-
סך-הכל				

(1) רווחים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018								
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2018	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2018	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2018
נכסים								
ניירות-ערך זמינים למכירה								
186	-	34	-	-	-	-	220	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
99	7	-	-	-	-	-	106	(5) ⁽³⁾
201	(2)	-	12	(13)	-	-	198	(103) ⁽¹⁾⁽³⁾
247	(586)	-	2	68	-	-	(269)	88 ⁽³⁾
24	(195)	-	-	26	-	-	(145)	(182) ⁽³⁾
-	1	-	1	-	-	-	2	(4) ⁽³⁾
(17)	(14)	-	-	4	-	-	(27)	(20) ⁽³⁾
740	(789)	34	15	85	-	-	85	(215)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017								
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2017	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2017	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2017
נכסים								
ניירות-ערך זמינים למכירה								
172	-	4	-	-	-	-	176	(1) ⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
55	(145)	-	-	14	(4)	-	(80)	(39) ⁽³⁾
293	251	-	(94)	47	(30)	55	522	250 ⁽¹⁾⁽³⁾
2,469	15	-	103	(126)	(199)	60	2,322	(220) ⁽³⁾
34	-	-	1	(8)	-	-	27	(3)
5	(1)	-	-	1	-	-	5	(3)
(26)	(1)	-	(1)	4	-	-	(24)	(17) ⁽³⁾
3,002	119	4	9	(68)	(233)	115	2,948	(26)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
- (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
- (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר
במילוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2018	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2018
212	-	45	-	(37)	-	-	220	(45) ⁽¹⁾
ניירות-ערך זמינים למכירה								
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים								
103	(1)	-	-	4	-	-	106	(6) ⁽³⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
295	(129)	-	82	(50)	-	-	198	(110) ⁽¹⁾⁽³⁾
חוזי שקל-מדד								
(813)	354	-	10	180	-	-	(269)	947 ⁽³⁾
חוזי ריבית אחרים								
(3)	(211)	-	-	69	-	-	(145)	16 ⁽³⁾
חוזי מטבע-חוץ								
(2)	-	-	3	1	-	-	2	(2) ⁽³⁾
חוזי מניות								
(29)	(9)	-	-	11	-	-	(27)	(13) ⁽³⁾
חוזי סחורות ואחרים								
(237)	4	45	95	178	-	-	85	877
נגזרים משובצים								
סך-הכל								

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2017	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2017
156	-	(15)	37	(2)	-	-	176	(15) ⁽¹⁾
ניירות-ערך זמינים למכירה								
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים								
78	(175)	-	-	17	-	-	(80)	(167) ⁽³⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
589	230	-	(84)	(143)	(15)	(55)	522	210 ⁽¹⁾⁽³⁾
חוזי שקל-מדד								
1,523	700	-	264	(248)	5	78	2,322	985 ⁽³⁾
חוזי ריבית אחרים								
25	11	-	2	(11)	-	-	27	- ⁽³⁾
חוזי מטבע-חוץ								
7	(1)	-	-	(1)	-	-	5	(1) ⁽³⁾
חוזי מניות								
(16)	(16)	-	(2)	10	-	-	(24)	(16) ⁽³⁾
חוזי סחורות ואחרים								
2,362	749	(15)	217	(378)	(10)	23	2,948	996
נגזרים משובצים								
סך-הכל								

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח ההפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017
נכסים								
ניירות-ערך זמינים למכירה								
156	-	(15)	73	(2)	-	-	212	(15) ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
78	23	-	-	(1)	3	-	103	(9) ⁽³⁾
589	(49)	-	(28)	(75)	(116)	(26)	295	(113) ⁽¹⁾⁽³⁾
1,523	(384)	-	41	(405)	(467)	(1,121)	(813)	(848) ⁽³⁾
25	(17)	-	3	(14)	-	-	(3)	(33) ⁽³⁾
7	(1)	-	-	(6)	-	(2)	(2)	(1) ⁽³⁾
(16)	(20)	-	(3)	10	-	-	(29)	(20) ⁽³⁾
2,362	(448)	(15)	86	(493)	(580)	(1,149)	(237)	(1,039)

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

ו. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 30 בספטמבר 2018			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	220	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	106	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.23%) 0.08%-6.24%
חוזי ריבית אחרים	198	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.05%) 0.08%-16.29%
חוזי מטבע-חוץ	(269)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (1.24%) 0.08%-16.23%
חוזי מניות	(172)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי מניות ⁽¹⁾	26	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי סחורות ואחרים	2	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (2.73%) 0.08%-16.26%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(27)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	25	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	710	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשחשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
176	ציטוט מצד נגדי לעסקה		
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
(80)	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	2.03%-3.07% (2.15%)
522	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.62%-6.05% (2.79%)
2,322	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.62%-6.05% (2.36%)
26	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי	-
1	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	37.67%-41.22% (37.74%)
		תשואת דיבידנד	-
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.17%-1.20% (0.22%)
5	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	0.62%-6.05% (6.03%)
(24)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי	-
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
29	הערכת שווי		
השקעה במניות לא סחירות			
902	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון			
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2018

מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
212	ציטוט מצד נגדי לעסקה		
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
103	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-2.77% (0.96%)
295	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-14.85% (1.00%)
(813)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-14.85% (1.20%)
(33)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-14.85% (4.58%)
28	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי	-
2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	36.14%-41.81% (36.26%)
		תשואת דיבידנד	-
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.06%-0.97% (0.13%)
(2)	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-14.83% (0.88%)
(29)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי	-
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
48	הערכת שווי		
השקעה במניות לא סחירות			
858	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון			
	נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עליה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פרסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרם).

- בתוך שלוש שנים מחודש ינואר 2017 חברות כרטיסי אשראי יורדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). תקופת המכירה תתארך לארבע שנים במידה והבנק ינפיק תוך 3 שנים לפחות 25% מחברות כרטיסי אשראי בבעלותו וגם ירד לשיעור אחזקה של 40%.
- החל מחודש יולי 2018 הבנקים נדרשים להעביר לגופים פיננסיים שישוירו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות. הבנק ערוך למימוש ההוראה.
- הבנק יחייב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API. טיוטת תקנות בעניין זה טרם פורסמה.
- הבנק ידרש להציג באתר שלו, עבור לקוחותיו, פירוט מידע על השימוש בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. טיוטת תקנות שנייה באשר לאופן העברת המידע מצדדים שלישיים לבנק התפרסמה בחודש אוקטובר 2018.
- כחלק מהגנות הינוקא לחברות כרטיסי אשראי הבנק ידרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק לצמוח בהיקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות.
- הבנק ידרש למכור החזקות בחברת שב"א (שירותי בנק אוטומטיים בע"מ-המפעילה מערכות טכנולוגיות המאפשרות, בין היתר, העברת אישורים לעסקות בכרטיסי חיוב והעברת אישורים לעסקות משיכת מזומן). כיום הבנק מחזיק 34.5% משב"א (שערכה בדוחות הכספיים הינו כ-41 מיליון ש"ח), ויידרש למכור את החזקות העולות על 10% בתוך 4 שנים, כאשר זכויות ההצבעה בגין החזקות מעל השיעור האמור מורדמות החל מיום 1 ביוני 2017.
- החל מיום 31 בינואר 2019 נתח של תפעול כרטיסי אשראי חדשים בידי חברת כרטיסי אשראי, לא יעלה על 52% מכרטיסי האשראי החדשים המונפקים על-ידי הבנק.

הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע. לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט ראה [פרק 2.6.1 לעיל](#).

ועדת החקירה הפרלמנטרית להקצאת האשראי ללווים גדולים

בחודש יולי 2017 החליטה הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב בראשות ח"כ איתן כבל. הוועדה תבחן את התנהלות בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, גופים מוסדיים, חברות ביטוח ונותני אשראי למיניהם, תקבע מסקנות ותגיש המלצות בנושא זה. מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון הפועלו בפני הוועדה ביום 21 באוקטובר 2018. טרם הדין הבנק קיבל דרישה להעביר לוועדה מסמכים על אשראי ללווים גדולים. בדיון העביר הבנק לוועדה נתונים הנוגעים לביצועי תיק האשראי של הבנק, לתמהיל התיק לאורך השנים ולהתמודדות הבנק עם לקוחות בקשיים. כמו-כן, ראשי הבנק ענו על שאלות חברי הכנסת. ראשי הבנק הביעו נכונות לשתף פעולה עם הוועדה ולהעביר לוועדה מסמכים נוספים הנוגעים לנתונים מצרפיים וכן למדיניות ונהלי הבנק, באופן שאינו פוגע בנכסים המסחריים של הבנק, בחובות הסודיות הבנקאית כלפי לקוחות ובחיסיון הקבוע בחוק וכל על האמור בדוחות הפיקוח על הבנקים.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת נידוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח. בחודש פברואר 2021 יכנס החוק לתוקף עם אפשרות להארכה נוספת בשנה. מאז פרסום הצעת החוק מתקיימות בבנק ישראל פגישות הצוות ליישום החוק. הוחלט כי חברת מס"ב תנהל את הפריקט והחברה העבירה לוחות זמנים לביצוע לפיקוח על הבנקים ולכל הבנקים החברים. בחודש אוקטובר 2018 פרסמה נגידת בנק ישראל טיוטה לכללים ראשוניים מכח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את נידודם במסגרת המערכת. בהתאם לטייטה, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.

הוראות ויוזמות מהותיות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018

- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים את טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב ושל עסקות חיוב מיידי) אשר מביא לידי ביטוי את המתווה שפרסם בנק ישראל בחודש פברואר 2018 להפחתת שיעור העמלה הצולבת - על-פי המתווה תופחת העמלה בכרטיסי אשראי מ-0.7% ל-0.5% בחמש פעימות מדורגות, הפעימה הראשונה תחול בחודש ינואר 2019 והאחרונה בחודש ינואר 2023. בנוסף, המפקחת קבעה כי העמלה הצולבת בעסקות חיוב מיידי (דביט) תופחת מ-0.3% ל-0.25% בשתי פעימות שיחלו בחודש ינואר 2021 ויסתיימו בחודש ינואר 2023.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- שירותי תשלום - בחודש אוקטובר 2018 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק ממשלתית לאסדרת שירותי התשלום והתאמתם להתקדמות הטכנולוגית (שימוש באפליקציות תשלום) בשם חוק שירותי תשלום. דיונים בחוק לקראת קריאה שנייה ושלישית החלו בוועדת הרפורמות. ההצעה, המסתמכת על עקרונות דירקטיבת PSD2 וצפויה להחליף את חוק כרטיסי חיוב, מסדירה את מערכת היחסים החוזית בין נותן שירותי תשלום למשלם ולמוטב וכן קובעת את הסדרי האחריות במקרה של שימוש לרעה. למעשה ההצעה מסדירה את הפעילות של אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלום, ארנק אלקטרוני, העברות תשלום, אחסון כספים ותשלום מהם, זאת במקביל לעיסוקה גם באמצעי תשלום מסורתיים במערכת הבנקאית ובכרטיסי אשראי. תזכיר חוק נוסף בנושא, הקובע את החובות החלות על מי שמבקש לקבל רישיון ולשמש כנותן שירותי תשלום, התפרסם בחודש אוגוסט 2018 להערות הציבור והוא צפוי להגיע לדיון בכנסת בחודשים הקרובים.
- בחודש אוקטובר 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה הראשונה את ההצעה לדחיית כניסתו לתוקף של חוק אשראי הוגן, אשר אמור להיכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2018. על-פי הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 5) (דחיית מועד התחילה) - תידחה כניסתו לתוקף של החוק בתשעה חודשים (לחודש אוגוסט 2019).
- במסגרת חוק שינוי מבנה הבורסה, אשר אושר בכנסת בחודש אפריל 2017, נקבעו חובות לדווח לבורסה החל מחודש יולי 2018 על העמלות שחברי בורסה וחברי מסלוקה גובים מלקוחותיהם, בכלל זה עמלות מסחר ועמלות סליקה, וכל שינוי בהן. בחודש אוגוסט 2018 עלה לאוויר מחשבון העמלות באתר הבורסה וכעת ניתן להשוות מחירי עמלות פעילות בניירות-ערך בין השחקנים השונים בשוק.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה מתקדמת המתקבת את נוהל בנקאי תקין 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי. ההוראה הקיימת חלה עד כה על מסגרות אשראי בחשבון עו"ש בלבד. מוצע להחיל את ההוראה גם על מסגרות האשראי הניתנות ללקוחות באמצעות כרטיסי האשראי. כמו-כן, נקבעה דרישה לקבוע מנגנוני התראות ללקוחות אודות ניצול המסגרות, וכן להודיע ללקוח אודות ניצול של מעל 90% ממסגרת האשראי.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון לכללי העמלות המחייב את הבנקים לאתר את העסקים הקטנים שיכולים לחסוך ממעבר למסלול עמלות עו"ש במחיר קבוע, ולצרף אותם באופן יזום למסלול. צעד זה מבוצע לאחר הוראת הפיקוח מחודש נובמבר 2017, שדרשה מהבנקים לשלוח לכל עסק קטן מכתב המיידע אותו לגבי גובה החיסכון שיווצר לו אם יעבור למסלול העמלות המתאים לו, התיקון צפוי להיכנס לתוקף בתחילת שנת 2019.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון לנהל בנקאי תקין 451 בנושא הלוואות לדיר - על-פי התיקון, הפנית הלקוח לביצוע שמאות תבצע כבר בשלב האישור העקרוני. כמו-כן, הבנקים יחויבו לקבל הערכת שמאי שהוכנה עבור בנק אחר, זאת בתנאי שלא חלפו 90 ימים מאז הכנתה, וכן נותרת לבנק אפשרות לסרב סירוב סביר במקרים חריגים.
- לעניין פירעון מוקדם: בנק ידרש להציג באתר האינטרנט שלו או באפליקציה, מידע מעודכן הנדרש ללווה על מנת לבחון את הכדאיות של פירעון מוקדם של המשכנתא. כמו-כן, בנק ידרש למסור ללווה אישור עבור חברת הביטוח בו הוא מאשר להקטין את סכום השיעבוד לטובת הבנק בהתאם לפירעון ההלוואה (או לבטל את השיעבוד כליל במקרה של פירעון מלא).
- בחודש יולי 2018 הכנסת אישרה תיקון לחוק הגנת הצרכן שיחייב את הבנקים, במסגרת שירותי המענה הטלפוני במערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לאפשר לצרכן מענה אנושי מקצועי בתוך זמן שלא יעלה על שש דקות המתנה. על-פי החוק, האפשרות למענה אנושי מקצועי על-ידי נציגי שירות ניתנת עבור שיחות מסוג טיפול בתקלה, בירור חשבון וסיום התקשרות. החוק מאפשר זמן הערכות של שנה ויכנס לתוקף בחודש יולי 2019. המפקח על הבנקים רשאי לקבוע לבנקים הוראות ספציפיות בנושא כולל לגבי שיעור העמידה במשך זמן ההמתנה המירבי. הבנק נערך ליישום החוק.
- בחודש ספטמבר 2018, פרסם משרד האוצר כללים למתן מענקים להקמת לשכת מחשוב מרכזית - האוצר יעניק מענקים לספק שירותי המחשוב שייבחר בגין הקמת תשתית מחשוב ואספקת שירותי מחשוב בנקאיים כוללים לגופים פיננסיים. על-פי הכללים, הסכום המקסימלי למענק לגוף מקים לשכת המחשוב הוא 200 מיליון ש"ח (תלוי בזהות ומספר המצטרפים לשירות) והתנאי לקבלת מענק הוא הסכם התקשרות בין הגוף המציע לבנק או אגודת האשראי. הסכום עבור בנק קיים שיצטרף לשירות הוא 30 מיליון ש"ח והסכום עבור הבנק החדש הראשון שיצטרף לשירות הוא 90 מיליון ש"ח. תנאי הכרחי לקבלת המענק הוא הסכם התקשרות חתום בין ספק שירותי המחשוב לבין בנק קיים או בנק חדש, אחד לפחות. בנוסף, הוצבו אבני דרך לקבלת המענק אשר תלויות לא רק בנותן שירותי המחשוב אלא גם בפעולות הגוף הפיננסי הנהנה מהשירות.
- בחודש אוקטובר 2018 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התנהלות הבנק במיקור חוץ. החוזר מסדיר את העקרונות שבנקים נדרשים לפעול לפיהם כאשר הם מעבירים פעולות למיקור חוץ, במטרה לצמצם את חשיפתם לסיכונים הנובעים מכך. ההוראה מפרטת מיהו נותן שירות מיקור חוץ, אחריות הבנק והביקורת ונאותות החוזה עם הספק. ההוראה מטילה נטל פיקוחי על הבנק בנוגע לספקים שלו. בתוך כך, בנוגע להפניית לקוחות לנטילת אשראי, נקבע כי תחילת הפעילות תותר רק לאחר הפעלת מאגר נתוני אשראי ובכפוף להבהרה פיקוחית יעודית לנושא.
- בחודש אפריל 2018 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים, במסגרת התנאים לאישור ההסדר הכובל לסליקה צולבת בין חברות כרטיסי האשראי, כי ידרש מעבר של החברות לסליקה יומית של בתי עסק החל מחודש יולי 2021.
- בחודש יולי 2018 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק פרטית שמטרתה ביטול עמלת הפירעון המוקדם. על-פי הנוסח שאושר, הבנקים יחויבו להציע ללקוחות שני מסלולים בעת לקיחת המשכנתא, אחד המאפשר פירעון מוקדם ללא עמלה, והשני עם העמלה.
- חוק נתוני אשראי צפוי היה להכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2018. לאור עיכובים בהפעלת המאגר ביקש בנק ישראל את דחיית כניסת החוק לתוקף לחודש אפריל 2019, ואז יתחיל לפעול מאגר נתוני אשראי.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- בחודש מרץ 2018 אושר בכנסת חוק חדלות פירעון ושקום כלכלי המסדיר באופן מקיף את דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידים במסגרת חוק חדש וכולל שהחליף שורה של דברי חקיקה שהסדירו את הנושא טרם חקיקת החוק. הוראות החוק צפויות לפגוע ביכולתו של הבנק לגבות את חובותיו, הן בהקשר של לקוחות עסקיים והן פרטיים. החוק יכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2019. כך למשל, במסגרת החוק, הועברה חלק מהעדיפות הניתנת לבעלי שעבוד צף (לרוב, הבנקים) לטובת הנושים הכלליים הלא מובטחים (שהם לרוב ספקים או לקוחות). בהקשר זה נקבע כי זכאותם של הנושים המובטחים בשעבוד צף לגבות את מלוא חובם תוגבל, כך ששיעור החוב שניתן יהיה לפרוע באמצעות השעבוד הצף לטובתם יעמוד על 75% מהחוב המובטח בלבד, ואילו יתרת חובם תיפרע כחוב כלכלי בלתי מובטח. בנוסף, החוק מצמצם את יכולתם של הבנקים להיפרע מהשיעבוד עבור מרכיב ריבית הפיגורים. כלפי יחידים, החוק מקל ומפשט את תהליכי פשיטת הרגל וההפטר - קובע שבמקום הליכים נפרדים של הפטר ופשיטת רגל, ההפטר יתאחד להיות חלק מובנה מהתהליך וכך חייבים יקבלו במצב רגיל הפטר תוך ארבע שנים וחלק מהחייבים יקבלו הפטר גם תוך שנה; הערכאה המוסמכת לניהול התהליך תעבור מבית המשפט המחוזי לשלום, כאשר חלק ניכר מהליכי חדלות הפירעון של יחידים יועבר לניהול יחידה מנהלית - כונס הנכסים הרשמי. הבנק נערך ליישום החוק.
- בחודש יולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 470 בנושא כרטיסי חיוב. במסגרת העדכון, נקבע כי החל מחודש פברואר 2019 על הבנקים להעביר לחברות כרטיסי האשראי (מתפעלות ההנפקה) את הכספים בגין עסקות כרטיסים בנקאיים, במועד שבו נדרש המתפעל להעביר את הכספים לסולק, ללא תלות במועד חיוב הלקוחות וללא תלות בזהות הסולק. בהתאם, האחריות על גישור בפערי הזמנים בין מועד החיוב של הלקוח לבין המועד שבו המתפעל נדרש לשלם לסולק, היא של הבנק, כמו-כן, במסגרת העדכון, נקבע כי הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק בנקאי (בנק) למתפעל הנפקה (חברת כרטיסי אשראי), שנחתמו עד ליום 31 בינואר 2022, ימצאו למפקה. לגבי בנק בעל היקף פעילות רחב, הסכם התפעול טעון את אישורו של הפיקוח על הבנקים.

יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

ביאור 17 צמצום פעילות בנק הפועלים שוויץ

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ההחלטה התקבלה לנוכח מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, הפועל למזער את סיכוני הציות בקבוצת הבנק, בין היתר, כפי שעלו בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, לצד שינויים בסביבה הרגולטורית העולמית והשפעתם על סיכונים אלה. כחלק ממימוש ההחלטה להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ ובהמשך לאמור בביאור 36.ב. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 בדבר חתימה על מזכר הבנות מחייב למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, ביום 11 באפריל 2018 חתם בנק הפועלים שוויץ על הסכם מפורט עם Safran AG, Safran Sarasin (Luxembourg) SA-I Bank J. (ביחד, "ספרא סאראסין"), למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג לבנק ספרא סאראסין. במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את ספרא סאראסין בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות רגולטוריות הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש. התמורה הצפויה בגין העסקה הינה כ-20 מיליון פרנק שוויצרי המותנה בקיומם של מספר תרחישים בקשר עם הלקוחות המועברים והעובדים המטפלים בהם. העסקה מתוכננת להתבצע ברבעון הרביעי של שנת 2018. הרווח שייכלל בדוחות השנתיים של שנת 2018, בגין חלק התמורה הניתן להכרה עומד על כ-7-8 מיליון פרנק שוויצרי.

ביאור 18 מסים על הכנסה

בהמשך למתואר בביאור 1.ג.8. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017, לאחר תאריך המאזן חתם הבנק על הסכם שומות ליישוב שתי המחלוקות בקשר עם מס שכר בגין עובדים מקומיים בסניפי הבנק בחו"ל ובקשר עם ניכויים במקור בנוגע להעברות שבוצעו בסניפי הבנק בחו"ל. על-פי ההסכם האמור, ישלם הבנק סך של 40 מיליון ש"ח והשומות שהוצאו תבוטלנה. בדוחות הכספיים כלל הבנק הפרשה בגין האמור לעיל.

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
ליום 30 בספטמבר 2018

Q3

תוכן העניינים

237	5. חמשל תאגידי
237	5.1. הביקורת הפנימית
237	5.2. עניינים אחרים
238	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי ואופן ניהולם
238	6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
252	6.2. דירוג הבנק
252	6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית
253	7. נספחים
253	7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
257	7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

239	טבלה 6-1: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
240	טבלה 6-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
242	טבלה 6-3: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
243	טבלה 6-4: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
244	טבלה 6-5: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
246	טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
248	טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
252	טבלה 6-8: דירוג
253	טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
254	טבלה 7-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
255	טבלה 7-3: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
255	טבלה 7-4: פירוט רבעוני של הוצאות התפעוליות והאחרות
256	טבלה 7-5: פירוט השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה
257	טבלה 7-6: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

5. חמשל תאגידי 5.1 הביקורת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית והשיקולים בקביעת תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2017. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה. בחודש אפריל 2018 מונה בחברות קבוצת ישראל כרט מבקר פנימי נפרד ומר זאב חיו, המבקר הפנימי הראשי של הבנק סיים את תפקידו כמבקר פנימי בקבוצת ישראל כרט.

5.2 עניינים אחרים

ביום 5 באפריל 2018 הסתיימה כהונתה של גבי דפנה שורף כדירקטורית חיצונית בבנק לפי הוראות חוק החברות. ביום 12 באפריל 2018 כונסה אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק ובה נדונו והתקבלו ההחלטות הבאות: נערך דיון בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך, וכן בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך; מונו מחדש סומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, וזיו האפט (BDO), רואי חשבון, לרואי החשבון המבוקרים של הבנק במשותף, עד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק; אומצו תיקונים לתקנון הבנק; וכן מונתה גבי דליה לב לכהונת דירקטורית חיצונית בבנק בהתאם להוראות חוק החברות. ביום 28 באפריל 2018 התפטר מר אמנון דיק מכהונתו בבנק כדירקטור חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301. ההתפטרות הינה בהתאם להוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013 וסעיף 11א לפקודת הבנקאות, 1941 ועם מינויו של מר דיק לדירקטור בבנק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, הנחשבת תאגידי ריאלי משמעותי, בעוד הבנק הינו גוף פיננסי משמעותי. בהמשך להחלטת הדירקטוריון מיום 17 באפריל 2018 (ראה דיווח מידי של הבנק באותו יום), ביום 1 במאי 2018 החל מר ניב פולני לכהן כמנהל הפיתוח העסקי והוא מדווח למנכ"ל הבנק. ביום 29 במאי 2018, עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, נכנסו לתוקף המינויים הבאים להנהלת הבנק: ידן ענתבי מונה למנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית במקום דן אלכסנדר קולר שפרש מהבנק; עופר קורן הצטרף להנהלת הבנק ומונה לממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) במקום ידן ענתבי; ד"ר אמיר בכר הצטרף להנהלת הבנק ומונה למנהל חטיבת ניהול הסיכונים. באישור ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1 בתקנות החברות) (הקלות בעסקות עם בעלי עניין), תש"ס-2000) ודירקטוריון הבנק מיום 30 באפריל 2018, חודשה החל מיום 1 ביוני 2018 לתקופה של שנה פוליטית ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק וחברות בנות ("קבוצת הבנק"). הפוליסה מבטחת את אחריות הדירקטורים ונושאי משרה בקבוצת הבנק וחברות כספיות שתוטלנה עליהם בשל תפקודם כנושאי משרה וכוללת גם כיסוי בגין תביעות נגירות-ערך. גבולות האחריות בפוליסה הינם בסך של 400 מיליון דולר לתביעה ובמצטבר לתקופת הביטוח והפרמיה השנתית עומדת על כ-1.6 מיליון דולר. כמפורט בפרק "עניינים אחרים" בדוח ממשל תאגידי לרבעון הראשון של שנת 2018 בנוגע להשלכות אפשריות של החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013 בקשר עם החזקתיה של בעלת השליטה בבנק בשיכון ובינוי בע"מ ("שיכון ובינוי"), בחודש אוגוסט 2018 הושלמה עסקה למכירת מלוא החזקות האמורות בשיכון ובינוי ומאותו מועד בעלת השליטה בבנק אינה מחזיקה עוד בשיכון ובינוי. מר ריצ'ארד קפלן מונה על-ידי הדירקטוריון לדירקטור בבנק החל מיום 1 ביולי 2018. אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק שכונסה ביום 23 באוקטובר 2018 החליטה לאשר את מינויו של מר קפלן לכהונת דירקטור בבנק לתקופה של שלוש שנים מיום 23 באוקטובר 2018 ועד יום 22 באוקטובר 2021. בחודש אוקטובר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לערוך שינויים במבנה ועדת הדירקטוריון ובכלל זה לבטל את ועדת כספים ותשקיפים, כך שהדוחות הכספיים של הבנק ימשיכו להידון בוועדת הביקורת טרם שהם מובאים לאישור הדירקטוריון, וכן לבטל את ועדת התגמול בהרכבה המורחב. כך שנושאים שהיו בסמכותה (ענייני תגמול של כלל העובדים בבנק למעט נושאי משרה ו-"עובדים מרכזיים") יידונו בוועדת התגמול.

ביזור צפוי של גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

מחזיקת היתר השליטה בבנק למועד זה הינה גבי שרי אריסון ("אריסון"), המחזיקה באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות") כ-20.01% ממניות הבנק (וכ-20.06% מזכויות הצבעה, בניכוי המניות באוצר). ביום 4 בספטמבר 2018 נמסרה לבנק הודעת אריסון החזקות לפיה גבי אריסון קיבלה מבנק ישראל היתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק ("היתר ההחזקה"), שיאפשר את ביזור גרעין השליטה בבנק ויחליף את ההיתר הקיים לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, שניתן לגבי אריסון בעבר, וזאת במועד המוקדם מבין 31 בדצמבר 2018 או מועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק שכתוצאה ממנה תפחת ההחזקה של גבי אריסון בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק מ-20%. בהתאם, במועד האמור צפוי הבנק להפוך לתאגידי בנקאי בלא גרעין שליטה. היתר ההחזקה, שעותק ממנו נכלל בדיווח המידי שפרסם הבנק ביום 4 בספטמבר 2018 כולל בין היתר הוראות לפיהן:

- מכירת מניות הבנק תחל לא יאוחר מיום 15 בספטמבר 2019. ממועד המכירה הראשונה תתאפשר תקופה של ארבע שנים למכירת יתרת אמצעי השליטה בבנק העולה על 5% מאמצעי השליטה. במידת הצורך, באישור המפקחת על הבנקים, ניתן יהיה להאריך את התקופה עד שנתיים נוספות (התקופה הניתנת לצורך המכירה כאמור - "תקופת המעבר");
- במהלך תקופת המעבר, אריסון רשאית לבצע מכירות של אמצעי השליטה בבנק ולא תבצע רכישות כלל;
- ממועד כניסת היתר ההחזקה לתוקף, אריסון לא תצביע מכוח זכויות הצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק;
- ממועד כניסת היתר ההחזקה לתוקף ועד שנה לאחר תקופת המעבר ("תקופת הצינון"), אריסון לא תהיה רשאית להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים בבנק או להיות מעורבת בדרך כלשהי בהצעת מועמדים לכהונה כדירקטוריון ולא תהיה רשאית להציע את הפסקת כהונתו של דירקטור. מבלי לגרוע מהאמור, אריסון תהיה רשאית להצביע בעניין מינויים או הפסקת כהונתם של דירקטורים (שלא הוצעו על ידה כאמור) באמצעות זכויות הצבעה עד כדי 5% מאמצעי השליטה בבנק;

- עד תום תקופת הצינון אריסון תיחשב כאיש קשור ובעל שליטה לצורך הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (הוראה מס' 312⁽¹⁾).
 - עסקות שסך החבות בגינן של אריסון ותאגידים בשליטה עולה על 1% תדווחנה למפקחת. עד תום תקופת המעבר, אריסון, קרוביה או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול, או כל תמורה או הטבה אחרת (למעט חלוקה) מהבנק ותאגידים בשליטתו, אך יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על-ידי נותנם, במחירי שוק, באישור המפקחת על הבנקים.
 - עד תום תקופת המעבר, ללא אישור מראש של המפקחת, לא יעסקו אריסון ותאגידים בשליטה בכל עסק בישראל של קבלת פיקדונות (אף פחות משלושים אנשים), של מתן אשראי, או כל עיסוק פיננסי אחר בישראל שיש בו משום תחרות בעסקי הבנק וכן לא יהיו אריסון ותאגידים בשליטה בעלי עניין, דירקטורים, או מנהלים בכירים בתאגידים העוסקים בעיסוקים כאמור;
 - על הבנק לפעול לכך, שנהלי הבנק יתיישבו ויתאימו עם הוראות היתר ההחזקה.
- בהודעתה של אריסון החזקות לבנק מיום 4 בספטמבר 2018 נמסר גם כי לאור היתר ההחזקה והרצון להפחית מגבלות על מכירות של מניות הבנק, נציגי אריסון החזקות בדירקטוריון הבנק (הגב' אפרת פלד, מר עידו שטרן ומר מאיר ויצניר) יודיעו על סיום כהונתם בבנק. בהמשך אותו יום התפטרו הדירקטורים האמורים מכהונתם בדירקטוריון הבנק.
- כאמור לעיל צפוי הבנק להפוך בשבועות הקרובים ולכלל המאוחר ביום 31 בדצמבר 2018 לתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה. בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מיוניים של דירקטורים נעשה ככלל באסיפה כללית שנתיית בהתאם להוראות פקודת הבנקאות, 1941 ("פקודת הבנקאות") וחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות רישוי"). ועדה ייעודית, שממנה נגיד בנק ישראל, בהתאם לחוק הבנקאות רישוי מציעה לאסיפה הכללית של התאגיד הבנקאי מועמדים לכהונת דירקטורים. בהתאם להוראות פקודת הבנקאות, נוסף לוועדה, רשאים להציע לאסיפה מועמדים לכהונת דירקטורים רק מחזיקים מהותיים (מחזיקים יותר מ-2.5% מאמצעי שליטה בבנק) או חבר מחזיקים (כקבוע בפקודת הבנקאות). דירקטוריון הבנק אינו רשאי להציע מועמדים לכהונה ונושאי משרה בתאגיד הבנקאי אינם רשאים לפעול למינוי דירקטור מסוים או למניעת מינויו. פקודת הבנקאות קובעת מגבלות ותנאי כשירות לכהונה ביחס לכל הדירקטורים בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, לרבות מגבלות על קיומה של זיקה לתאגיד הבנקאי או לנושאי משרה או מחזיקים מהותיים בו, מגבלות על החזקה באמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי, וכן מגבלות על משך כהונה.

6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם

6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

6.1.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה.

השירותים ללקוחות פרטיים מוענקים באמצעות מערך של 226 סניפים לרבות, סניפים דיגיטליים מתקדמים, סניף נייד ובאמצעות ערוצים ישירים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון", פניות בפייסבוק ובאפליקציות בסמרטפונים. כחלק מתפישת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה תפישת השירות כאמור, הוגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות. נושא הנגישות נלקח בחשבון בעת פיתוח מוצרים ותהליכים חדשים ובהתאמת פתרונות ייחודיים ללקוחות הבנק. בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון).

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ביום 14 במרץ 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את פרק הבנקאות חוק מערכת ניווד בין בנקים (התוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות באמצעות הסרת חסמי מעבר). בהתאם לחוק הבנקים יאפשרו מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח, כניסת החוק לתוקף תהיה בתוך שלוש שנים.

ביום 26 במרץ 2018 פורסם עדכון בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול". מטרת העדכון הינה לשפר את יכולתם של לקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים לנהל חשבון ביתרת זכות באמצעות כלים דיגיטליים מתקדמים, וכן, לאפשר לאדם שנקלע לקשיים פיננסיים בעבר ובהווה, לנהל את חשבון באמצעות כלים ושירותים מגוונים. השינויים נכנסו לתוקף ביום 1 באוקטובר 2018. למידע נוסף בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרומ", ראה [פרק 3.14 בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#)).

(1) לעניין זה מובהר כי ממועד כניסת היתר ההחזקה לתוקף (ובהתאם פקיעת היתר השליטה הקיים), אריסון לא תיחשב עוד בעלת שליטה בבנק לעניין הוראות חוק החברות וחוק ניירות-ערך.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 1-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2017	2018	*2017	2018	
במיליוני ש"ח				
1,927	2,050	658	685	סך הכנסות ריבית, נטו
9	9	3	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,936	2,059	661	687	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,117	1,139	383	384	עמלות והכנסות אחרות
3,053	3,198	1,044	1,071	סך ההכנסות
286	359	74	131	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,601	2,665	865	901	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
166	174	105	39	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
67	69	42	25	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
99	105	63	14	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
44,886	44,067	44,886	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
172,496	176,684	172,496	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כרטיס כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

לאור סיווג קבוצת ישראל כרטיס כפעילות מופסקת, כמפורט בביאור 1.ה. בתמצית הדוחות הכספיים, המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי של הבנק, שהינן חלק מהפעילות הנמשכת. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-105 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-2,059 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,936 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות בין התקופות, לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ. ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-1,139 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,117 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעמלות הפצת מוצרים פיננסיים. הוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-359 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-286 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית - עקב גידול במחיקות האוטומטיות ובהיקפי האשראי הבעייתיים. מנגד, עלייה זו קוזה על-ידי ירידה בהפרשה הפרטנית, כתוצאה מגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר וכתוצאה מעדכון הפרשה המינימלית בגין ארגון חוב צובר. הוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-2,665 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,601 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב, עמלות, שיווק ופרסום, לצד עלייה בהוצאות הפחת של נכסי היוון תוכנה ומחשבים. האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-44.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-45.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. היתרות כוללות גם את האשראי לציבור שדווח בעבר תחת מגזר קבוצת ישראל כרטיס, ושהינו חלק מהפעילות הנמשכת של הבנק, בסך של 5.1 מיליארד ש"ח ו-5.6 מיליארד ש"ח, ליום 30 בספטמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017, בהתאמה. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-176.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-171.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה [בפרק "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל](#)). המגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי יעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה ["מגזר לקוחות פרטיים" לעיל](#).

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

- פותח ממשק חדשני למודול משכורות שמאפשר להעביר משכורות ביעילות ובקלות ועונה למגוון רחב של עסקים. כל זה בסנכרון מלא עם האתר.
- משכורות באתר העסקי - ממשק מחודש המאפשר העברת משכורות ביתר קלות, כולל אפשרות להזנת משכורות עם תאריך עתידי לעד 3,000 רשומות בבת אחת (בעבר היה ניתן להעביר ל-500 בלבד).

טבלה 2-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	*2017	2018	*2017	
במיליוני ש"ח				
1,152	1,209	393	410	סך הכנסות ריבית, נטו
-	2	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,152	1,211	393	411	סך-הכל רווח מימוני, נטו
416	433	138	146	עמלות והכנסות אחרות
1,568	1,644	531	557	סך ההכנסות
414	313	157	130	הוצאות בגין הפסדי אשראי
861	898	274	282	הוצאות תפעוליות ואחרות
293	433	100	145	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
120	173	40	62	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
173	260	60	83	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
31,531	32,343	31,531	32,343	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
37,546	40,765	37,546	40,765	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

לאור סיווג קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, כמפורט בביאור 1.ה. בתמצית הדוחות הכספיים, המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי של הבנק, שהינן חלק מהפעילות הנמשכת. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018, הסתכם ב-260 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-173 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, ומעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-1,211 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,152 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות בין התקופות, לצד עלייה ברווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ. ההכנסות מעמלות ואחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-433 מיליון ש"ח בהשוואה ל-416 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות כרטיסי אשראי ועמלות הפרשי המרה.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-313 מיליון ש"ח בהשוואה ל-414 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהוצאות ההפרשה הקבוצתית, בעיקר בגין אשראי תקין.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-898 מיליון ש"ח בהשוואה ל-861 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב, עמלות, שיווק ופרסום, לצד עלייה בהוצאות הפחת של נכסי היוון תוכנה ומחשבים.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-32.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

היתרות כוללות גם את האשראי לציבור שדווח בעבר תחת מגזר קבוצת ישראל, ושהינו חלק מהפעילות הנמשכת של קבוצת הבנק, בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018, בהשוואה לכ-1.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-40.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

6.1.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

תחרות

בהתאם לדוחות בנק ישראל, חלקו של הבנק ברבעון השלישי לשנת 2018 בביצועים השוטפים (כולל קבוצות רכישה) מתוך כלל המערכת הבנקאית עמד על שיעור של 23.7%.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום ההלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

א. ביום 10 ביולי 2018 פרסם בנק ישראל ניהול בנקאי תקין 449 הוראת ניהול בנקאי החדשה עוסקת בביטול הסכמים ללקוח. ההוראה קובעת פורמט אחיד ותמציתי שיוצג ללקוח, בדף הראשון להסכם האשראי הכולל את הפרטים הספציפיים והמהותיים שבהסכם. ההוראה נועדה להקל על לקוח בקריאת הסכמי האשראי, לאפשר לו להכיר את התנאים המהותיים של האשראי ולהשוות בין מוצרי האשראי המוצעים לו ביתר קלות. ההוראה מהווה יישום של חוק אשראי הוגן שיכנס לתוקפו בחודש נובמבר 2018 לפיו הוסמך הפיקוח על הבנקים לקבוע טפסים לגילוי פרטים בהסכמי האשראי השונים. מועד התחילה נדחה לחודש מאי 2019.

ב. ביום 14 באפריל 2018 פרסם בנק ישראל עדכון להוראה 329 (מגבלות במתן הלוואות לדיור) וקובץ שאלות ותשובות בנושא מגבלות במתן הלוואות לדיור: תיקון להגדרת "דירה במחיר מופחת" כך שתכלול גם דירה חליפית הנרכשת במחיר מופחת בפרויקטים כדוגמת מחיר למשתכן.

ג. ביום 13 במאי 2018 בנק ישראל פרסם טיוטה (אשר תוקנה ביום 10 ביוני 2018 ושתוקנה שוב ביום 23 באוקטובר 2018) הכוללת תיקונים לניהול בנקאי תקין 451 בנושאים שונים וזאת לצורך שיפור תהליכים שונים בתחום ההלוואות לדיור, במטרה להקל על הלקוחות. בכלל זה:

1. מנגנון אשר יקל על לקוח לעדכן את פוליסות הביטוח שהעמיד במסגרת קבלת הלוואה לדיור – בעת ביצוע פירעון מוקדם, יקבל לקוח מהבנק אישור ייעודי, ממוען לחברות הביטוח, הכולל את הסכמת הבנק להקטנת סכום הביטוח או לביטול הפוליסה.

2. בנקים יצרפו לאישור העקרוני שהם מנפיקים ללקוח את רשימות השמאים איתם הם עובדים, הרלוונטיים לאזור בו נמצא הנכס הספציפי וכן יקבלו הערכות שומה שהופנו לבנק אחר על-ידי שמאי שמקובל על אותו בנק אחר (ובלבד שאין סיבה מיוחדת שבגללה הבנק אינו עובד עם אותו שמאי) למעט במקרה בו מדובר בסירוב סביר.

הוראה המחייבת את הבנק להציג ללקוח באופן מעודכן, באינטרנט ו/או באפליקציה, את המידע הנדרש לצורך בחינת אפשרות לביצוע פירעון מוקדם, אל רשימת הנתונים שיש להציג במסגרת מידע זה התווסף גם מידע אודות הסכום שצפוי לקוח לשלם עד סוף תקופה או תחנת היציאה הקרובה. מידע זה אמור לסייע ללקוח לאמוד את כדאיות ביצוע פירעון מוקדם. הבנקים התייחסו לדרישות המוצעות וביקשו הבהרות. טרם התקבלה טיוטה סופית.

3. ביום 8 באוקטובר 2018 פרסם משרד המשפטים את טיוטת תקנות המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (סייג לתשלומים על חשבון מחיר דירה) (תיקון) התשע"ט-2018 לפיו ישונו שלבי חוק המכר המופיעים בתקנות באופן שישנה את אופן שחרור הכספים בביצוע הלוואות לרכישת דירות מקבלן בפרויקט ללא ליווי פיננסי.

ביום 16 באוקטובר 2018 העביר הבנק הערותיו לאיגוד הבנקים. טרם התקבלה התייחסות בעניין.

חמשל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 3-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	*2017	2018	*2017	
במיליוני ש"ח				
395	507	140	178	סך הכנסות ריבית, נטו
47	46	16	15	עמלות והכנסות אחרות
442	553	156	193	סך ההכנסות
(1)	24	4	18	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
173	181	50	61	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
270	348	102	114	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
108	137	39	48	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
162	211	63	66	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
72,483	79,011	72,483	79,011	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-211 מיליון ש"ח בהשוואה ל-162 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, שקוזה בחלקה על-ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-507 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-395 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי ומעלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמו ב-24 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-79.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-74.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיר, ראה [סעיף 3.2.9 בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

6.1.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים, הפרוסים ברחבי המדינה, וסניפים עסקיים המעניקים שירותים תפעוליים לחשבונותיהם של לקוחות המגזר. האגף לבנקאות מסחרית החל במחצית השנייה של שנת 2017 ביישום שינוי מבני ושינוי תפיסת הפעלה. במסגרת השינוי הוקמו מספר מרכזי עסקים חדשים והפעילות התפעולית מהסניפים העסקיים תרוכז במספר מרכזי שירות ארציים. מהלך זה יתמוך בצמיחה של המגזר המסחרי במטרה להעניק שירות טוב יותר ומותאם יותר ללקוחות.

התפתחויות עיקריות במגזר

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: בנייה ונדל"ן, תעשייה ומסחר ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. לקוחות המגזר הושפעו ברבעון השלישי של שנת 2018 מהמצב הטוב של המשק בכללותו, שבא לידי ביטוי בשיעור אבטלה נמוך ועלייה בשכר הממוצע. יחד עם זאת, מספר אינדיקטורים מאותמים על התמתנות של הגידול בצריכה הפרטית ברבעון השלישי של השנה, וכן ניכרת ירידה ביצוא של החברות התעשייתיות. בענף הבנייה למגורים חלה עלייה קלה ברכישת דירות חדשות ברבעון השלישי, אם כי רמת העסקות עדיין נמוכה באופן ניכר מזו של לפני שנתיים. עיקר הגידול במגזר זה, מקורו בענף הבניה והנדל"ן ובענף המסחר. העמקת הפעילות עם לקוחות אלה מהווה חלק מהאסטרטגיה של הבנק.

חמשל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 4-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017*	2018	2017*	2018	
במיליוני ש"ח				
683	743	233	254	סך הכנסות ריבית, נטו
5	6	2	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
688	749	235	256	סך-הכל רווח מימוני, נטו
310	316	105	105	עמלות והכנסות אחרות
998	1,065	340	361	סך ההכנסות
48	(6)	24	18	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
408	417	129	135	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
542	654	187	208	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
222	263	74	90	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
320	391	113	118	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
33,853	36,454	33,853	36,454	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
24,076	24,235	24,076	24,235	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-391 מיליון ש"ח בהשוואה ל-320 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו ומקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-749 מיליון ש"ח בהשוואה ל-688 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 רשם המגזר המסחרי הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של 6 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מקיטון בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני, עקב גביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר. האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-36.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-24.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-24.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

6.1.5 מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות שלושה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.
- תקשורת, מסחר ומלונאות.
- תשתיות ואנרגיה.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכוני אשראי. כמו-כן קיימת יחידה העוסקת בממשק הדיגיטלי של הלקוחות העסקיים עם הבנק.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 5-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017*	2018	2017*	2018	
במיליוני ש"ח				
1,019	1,015	336	345	סך הכנסות ריבית, נטו
52	102	14	19	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,071	1,117	350	364	סך-הכל רווח מימוני, נטו
392	403	123	124	עמלות והכנסות אחרות
1,463	1,520	473	488	סך ההכנסות
(548)	(317)	(278)	(212)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
529	527	172	177	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,482	1,310	579	523	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
610	518	233	221	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
872	792	346	302	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
65,517	69,580	65,517	69,580	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
36,683	39,013	36,683	39,013	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצג מחדש לצורך הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת, בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-792 מיליון ש"ח בהשוואה ל-872 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מהפסדי אשראי, שקוזה בחלקה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-1,117 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,071 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מרווחים בגין מכירת הלוואות.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-403 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-392 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מעמלות טיפול באשראי.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ב-317 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 548 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מקיטון בהכנסות מגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-69.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-65.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-39.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-42.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

6.1.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות, סניפי הבנק בחו"ל ונציגויות וכן באמצעות המרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב. פעילות הבנק בחו"ל כוללת פעילות בנקאות עסקית, בנקאות פרטית בינלאומית וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. תחום הפעילות העסקית בחו"ל כולל מתן אשראי ללוויים מקומיים זרים, וכן השקעות באגרות-חוב. תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"). בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק פועל להפסקת מכלול הפעילויות בחו"ל ולסגירת החברות הבנות העוסקות במתן השירותים הנלווים. פעולות אילו מביאות, בין השאר, לקיטון בהיקף נכסיהם של תושבי חוץ המופקדים בקבוצת הבנק. בחודש אוגוסט 2018 החליט דירקטוריון הבנק לסגור את חברת Poalim Asset Management (PAM).

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח גולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה. בחודש מאי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה בנושא פיקוח על שלוחות חו"ל. ההוראה מביאה לידי ביטוי את עמדת הפיקוח כי תאגידי בנקאיים צריכים לרכז את פעילותם בשלוחות מרכזיות בלבד, במספר תחומי שיפוט מצומצם ובגודל שיאפשר לכל תאגיד בנקאי להקצות משאבים ניהוליים מתאימים, למקד את פעילותם ולהתמחות בניהול הסיכונים באותם תחומי שיפוט. לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 110](#). בתמצית הדוחות הכספיים ולפרטים בדבר חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 110](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ביום 11 באפריל 2018 חתם הבנק על הסכם עם Bank J. Safra Sarasin AG and Banque J. Safra Sarasin (Luxembourg) S.A למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג.

סניפי ארצות-הברית

סניף ניו-יורק – פעילות עסקית – עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות:

- מתן שירותים בנקאיים מקיפים לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית ולחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC.
 - מתן אשראי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתתפויות בקווי אשראי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-91% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Moody's או Standard & Poor's).
 - מתן שירותי חדר עסקות.
- סניף מיאמי הפסיק את פעילותו בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית. בחודש פברואר 2018 קיבל הבנק את האישורים הרגולטוריים לסגירת הסניף במיאמי ולפתיחת נציגות שתפעל במתכונת דומה לנציגויות בלוס אנג'לס ובניו ג'רסי.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017*	2018	2017*	2018	
במיליוני ש"ח				
263	345	80	122	סך הכנסות ריבית, נטו
55	(23)	18	(32)	הכנסות מימון שאינן מריבית
318	322	98	90	סך-הכל רווח מימוני, נטו
200	85	42	27	עמלות והכנסות אחרות
518	407	140	117	סך ההכנסות
14	53	11	33	הכנסות בגין הפסדי אשראי
815	804	430	289	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(311)	(450)	(301)	(205)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
5	4	2	(4)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) נקי:				
(316)	(454)	(303)	(201)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
18	34	18	16	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(298)	(420)	(285)	(185)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,278	13,837	13,278	13,837	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
23,419	22,149	23,419	22,149	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-420 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-298 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקרו מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ, וכן מעלויות הנובעות מההחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של פעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-83 מיליוני ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בהשוואה לרווח נקי בסך של 68 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה ביתרות האשראי ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות במטבע-חוץ בשל עליית הריבית.
- ההפסד של בנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-396 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בהשוואה להפסד בסך של כ-233 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ, וכן מעלויות הנובעות מההחלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ במהלך המחצית השנייה של שנת 2017.
- ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-75 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בהשוואה להפסד בסך 45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקר מקיטון ברווח המימוני, נטו וכן מגידול בהוצאות הפסדי האשראי.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-13.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-13.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-10.9 מיליארד ש"ח (כ-3.0 מיליארד דולר) בהשוואה לכ-10.0 מיליארד ש"ח (כ-2.8 מיליארד דולר) ביום 31 בדצמבר 2017.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בתחום הסינדיקציות בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-1.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-0.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.4 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

- סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-22.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-6.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.
 - יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 מסוג Brokered CD's בסניף ניו-יורק הסתכמו בכ-9.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
 - יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 בבנק הפועלים שוויון הסתכמה בכ-3.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-4.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
 - פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב הסתכמו בכ-2.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-2.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

6.1.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה [פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#)), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן), ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נני"ה) בארץ ובחול ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) ותיק המניות, ותאום הפעילות ברמת הקבוצה.
- פעילות בתיקי המסחר - פעילות עשיית שוק ומסחר בחדר עסקות בתחום מטבע-החוץ, הריביות ונגזרי OTC.
- פעילות מול לקוחות - מתן שירות ללקוחות הבנק לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות באמצעות חדרי העסקות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים.

הבנק החליט להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות המנהלות להן הוא מעמיד שירותי תפעול. הפסקת הפעילות לא תבצע באופן מיידי אלא בתהליך שנערך מול כל הגורמים הרלוונטיים. במקביל, הבנק התקשר בחודש יוני 2017 עם מלם פנסיה וגמל בע"מ בהסכם למכירת רישיון שימוש בלתי מוגבל בזמן בתוכנות בהן הבנק משתמש לצורך שירותי התפעול.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה – תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2017	2018	*2017	2018	
במיליוני ש"ח				
813	732	248	227	סך הכנסות ריבית, נטו
309	871	105	400	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,122	1,603	353	627	סך-הכל רווח מימוני, נטו
112	117	46	35	עמלות והכנסות אחרות
1,234	1,720	399	662	סך ההכנסות
-	(2)	-	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
357	349	96	107	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
877	1,373	303	555	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
326	459	94	179	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
551	914	209	376	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
13	8	5	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כוללות לאחר מסים
				רווח (הפסד) נקי:
564	922	214	376	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
9	6	(1)	5	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
573	928	213	381	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
808	514	808	514	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
48,520	38,929	48,520	38,929	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.
 (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר ניהול הפיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-928 מיליון ש"ח בהשוואה ל-573 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-1,603 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,122 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מגידול בשיעור עליית המדד הידוע ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, וכן מגידול ברווח מהשקעה במניות, וברוח מהלוואות שנמכרו, בעיקר בשל מכירת חוב שסווג כפגום. כמו-כן, חלה עלייה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. בנוסף, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים. האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכם בכ-0.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמו בכ-38.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-49.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הקיטון נבע מירידה בהפקדות של משקיעים מוסדיים גדולים.

6.1.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) הכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר עד להפסקת הפעילות במהלך שנת 2017; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינם מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות. כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראל כרט, אשר מסווגת החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת".

קבוצת ישראל כרט - פעילות מופסקת

כללי

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 הבנק נדרש להיפרד מהחזקותיו בקבוצת ישראל כרט. הנהלת הבנק ממשיכה להיערך בהנחיית הדיסקרטיון לקראת הפרדה של קבוצת ישראל כרט מהבנק במספר חלופות. לנוכח התקדמות תהליכי ההיפרדות, ולנוכח הצפי להפסקת השליטה של הבנק בקבוצת ישראל כרט בתוך שנה, מסווגת פעילות קבוצת ישראל כרט החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 כ"פעילות מופסקת". לפיכך, הדוחות מוצגים מחדש כך שיתרות מאזניות של נכסים והתחייבויות ותוצאות המיוחסות לפעילות מופסקת מוצגות בנפרד מהפעילות הנמשכת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

כיום, הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראל כרט". פעילות הליבה של קבוצת ישראל כרט הינה הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל כרט", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, לקבוצת ישראל כרט פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיסי אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג לרבות פקטורינג רכש.

הנפקת כרטיסי אשראי

מספר הכרטיסים ליום 30 בספטמבר 2018 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראל כרט הינו 5.2 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-5.0 מיליון כרטיסים שהונפקו ליום 31 בדצמבר 2017.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראל כרט ל-115.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-107.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שינויים רגולטוריים

ישראל כרט, כ.א.ל ולאומו קארד הינן צדדים להסדר שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים בשנת 2012 שעניינו סליקה הדדית של כרטיסי ויזה ומאסטר קארד. החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. במסגרת ההסדר נקבע מתווה להפחתה מדורגת בשיעור העמלה הצולבת. ביום 25 בפברואר 2018 פרסם בנק ישראל את המתווה הסופי להפחתת העמלה הצולבת. המתווה להורדת העמלה הצולבת בעסקות חוב נדחה יהיה כדלקמן: מיום 1 בינואר 2019 תרד העמלה הצולבת מ-0.7% ל-0.6%; מיום 1 בינואר 2020 תרד העמלה הצולבת מ-0.6% ל-0.575%. מיום 1 בינואר 2021 תרד העמלה הצולבת מ-0.575% ל-0.55%; מיום 1 בינואר 2022 תרד העמלה הצולבת מ-0.55% ל-0.525%. מיום 1 בינואר 2023 תרד העמלה הצולבת מ-0.525% ל-0.5%. בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה להערות הציבור, לפיה שיעור העמלה הצולבת לגבי בית עסק המהווה "מוסד ציבורי" כהגדרתו בטיטה האמורה, יהיה 0.55% עד ליום 1 בינואר 2022, ולאחר מכן יחול על בתי עסק אלה שיעור העמלה הצולבת החל על כלל בתי העסק. הציבור יכול היה להעביר הערותיו לטיטה עד ליום 5 בנובמבר 2018.

בחוודשים יולי-אוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 470 (כרטיסי חוב), 221 (יחס כיסוי נזילות), 203 (סיכון אשראי), 313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים) (יחד: "ההוראות") שכפי שנאמר בדברי ההסבר להן, יקלו על פעולת חברות כרטיסי האשראי (כהגדרתן בהוראות) ביום שלאחר היפרדותן מהבנקים, וזאת במסגרת הצעדים שנוקט בנק ישראל בכדי לקדם את יישום הרפורמה להגברת התחרות. יצוין, כי ההקלות חלות על חברות כרטיסי האשראי (כהגדרתן בהוראות) בכלל, ולא רק על החברות שעתידות להיפרד מבנק-האם שלהן. במסגרת התיקונים להוראות 470, 221 ו-203 נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (1) החל מיום 1 בפברואר 2019, בנק יעביר למתפעל הנפקה את הכספים בגין עסקות בכרטיסים שהונפקו על-ידי הבנק (לרבות בהנפקה משותפת) במועד שבו נדרש מתפעל הנפקה להעביר כספים אלה לסולק בהתאם למועד או למועדים שנקבעו בהסכם הסליקה הצולבת, ללא תלות במועד החיוב של הלקוח וללא תלות בזהות הסולק שאליה מעביר מתפעל הנפקה את התמורה; (2) הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק בנקאי למתפעל הנפקה, שנחתמו עד ליום 31 בינואר 2022, יומצאו למפקח על הבנקים. לעניין זה, חידוש הסכם קיים שנעשה בו שינוי מהותי, לדעת הבנק או מתפעל הנפקה, ייחשב כהסכם חדש. היה המנפיק הבנקאי בנק בעל היקף פעילות רחב, הסכם התפעול יהיה טעון אישורו של המפקח; (3) חברת כרטיסי אשראי תקבל שקלול לצרכי הלימות הון כאילו הייתה תאגיד בנקאי, גם לאחר הפרדתה מהתאגיד הבנקאי; (4) חוב חברת כרטיסי אשראי ישוקלל לצרכי הלימות הון כאילו הייתה תאגיד בנקאי, גם לעניין הנסיבות להחמרת שקלול הסיכון כמו במקרה של דירוג הנמוך מ-B; (5) החל מיום פרסום הוראה 221, חברת כרטיסי אשראי העומדת בתנאים המפורטים בהוראה, לא תידרש לעמוד ביחס כיסוי הנזילות, אך תחויב להחזיק נכסים נזילים לפי מודל פנימי התואם את מאפייני פעילותה; במסגרת התיקונים להוראה 313, נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (1) חשיפת תאגיד בנקאי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי", בניכוי הסכומים המותרים על-פי ההוראה, לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי, בדומה למגבלה החלה על חשיפה ל"קבוצת לווים בנקאית"; (2) חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי תהיה נתונה למגבלת "קבוצת לווים בנקאית" וכן התאמת המגבלה למעמדן החדש של חברות כרטיסי האשראי, כך שהן תיכללנה, על-פי העניין, במגבלה המצרפית של לווים גדולים (לווים שחבותם מהווה מעל 10% מהון התאגיד הבנקאי). בנוסף, חביונות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי תכללנה במגבלה המצרפית של לווים גדולים; (3) במשך 5 שנים ממועד פרסום ההוראה כמחייבת, חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי לא תהיה כפופה למגבלת "קבוצת לווים בנקאית" ולא תכלל במגבלה המצרפית של לווים גדולים; (4) נוכח החריגה הקיימת כיום מהוראה 313, תאגידים בנקאיים יידרשו להקטין את חשיפות האשראי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" באופן מדורג, תוך 3 שנים ממועד הפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי, כהגדרת מועד זה ב"חוק שטרומ".

בחודש יוני 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מסמך המציג את מדיניותו להסדרת תהליך הרישוי והקמתו של בנק חדש בישראל. המסמך מפשט את שלבי התהליך של הקמת בנק חדש, ואת הפעולות הנדרשות מהפיקוח ומהיזמים המעוניינים להקים. על-פי האמור במסמך, במטרה ליצור ודאות רגולטורית ליזמים המעוניינים להקים בנק חדש, ינתן בשלב הראשון ובתנאים המפורטים במסמך, רישיון בנק מוגבל בפעילות ובזמן, שיאפשר למבקש הרישיון לקיים פעילות מצומצמת של קבלת פיקדונות ומתן אשראי לפני שכלל ההיערכות הנדרשת מהיזם הסתיימה. בצד מסמך המדיניות, פרסם הפיקוח על הבנקים מסמך המפרט את המסמכים הנדרשים לצורך הגשת בקשה לרישיון בנק.

במסגרת ההקלות הרגולטוריות לבנקים חדשים נקבע כי הוראות ניהול בנקאי תקין והוראות הדיווח לפיקוח החלות על הבנקים, יותאמו לכלל בנק חדש ויקבעו על-פי ההיקף ומורכבות פעילותו הצפויה בשלבים השונים, הסיכונים שהיו גלומים בפעילותו ואיכות הבקורות שלו, באופן שיתקיים פיקוח מותאם סיכון. צוין, כי חברת כרטיסי אשראי שתוצאה להפוך לבנק, תזכה להקלות בהון ותידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 של 8.0% (במקום 9.0% לבנק) וביחס הון כולל של 11.5% בלבד (במקום 12.5% לבנק), כמו-כן תהליך הרישוי שחברת כרטיסי אשראי תצטרך לעבור יהיה קצר באופן משמעותי. בנוסף, תוכל חברת כרטיסי אשראי לקבל הקלות רגולטוריות נוספות בהתאם לשיקול דעת המפקח על הבנקים לפי עיקרון של פיקוח מותאם סיכון. המדיניות כאמור מחליפה את טיוטת המתווה להקמת בנק חדש בישראל שפורסמה בחודש יוני 2016 ואת הצירטר להקמת בנק וירטואלי שפורסם בחודש יולי 2013.

בחודש ינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא "בנקאות בתקשורת", ובו, בין היתר, הוסדר אופן העברת מידע בדבר יתרה בחשבון עובר ושב מתאגיד בנקאי לגוף פיננסי, בהמשך להוראות "חוק שטרומ". בחודש מרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון נוסף להוראה, שבו, בין היתר, ניתנו הקלות לפתיחת חשבון מקוון, ובכללן ביטול הצורך בהעברה בנקאית בתהליך פתיחת חשבון הלוואה הנפתח באופן מקוון, וזאת בהלוואות עד לסכום של 50,000 ש"ח ובתנאים המפורטים בהוראה, וביטול הצורך בשימוש בטכנולוגיית היועדות חזותית בחשבון סליקה הנפתח באופן מקוון, ואשר היקף הסליקה השנתי שלו אינו עולה על 50,000 ש"ח בתנאים המפורטים בהוראה. בחודש יולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת קובץ שאלות ותשובות להוראה, הנוגע לישום סעיף 7. ה. "לחוק שטרומ" לעניין העברת מידע בדבר יתרת הלקוח בחשבון עובר ושב מבנק לגוף פיננסי. בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה, לפיה, בין היתר, בוטלה ההוראה שדרשה לבצע העברה של סכום אקראי מתוך סכום כספי הסליקה לחשבון בתאגיד בנקאי בישראל על שם המבקש לפתוח חשבון סליקה, בעת פתיחת חשבון סליקה מקוון שהיקף הסליקה השנתי בו לא עולה על 50,000 ש"ח. בחודש ינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 470, במסגרתו, בין היתר, התווספו הוראות בהמשך להוראות "חוק שטרומ", בנוגע ל"הגנות ינוקא" שניתנו לחברות כרטיסי האשראי שיופרדו מהבנקים ולמנפיקים חדשים אחרים שיקומו, וזאת בנושא של פניית בנק בעל היקף פעילות רחב ללקוח לפני הגיע 45 ימי העבודה שלפני מועד סיום חוזה הכרטיס, במקרים של שינוי מהותי במצבו הכלכלי של הלקוח או לשם הפחתה של מסגרת אשראי בכרטיס חיוב. התיקונים דלעיל נכנסו לתוקף ביום 21 באפריל 2018.

בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה להטמעת השימוש בתקן האבטחה EMV, הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה, אשר הוטמעה גם בנוהל בנקאי תקין מספר 470 ובהנחיות נוספות. בהוראה, ובהנחיות הפיקוח על הבנקים שניתנו בהמשך, ובכללן תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472, קיימת התייחסות, בין היתר, ללוחות הזמנים להנפקת כרטיסים תומכי תקן EMV ולחיבור מסופים התומכים בתקן למערכת כרטיסי החיוב החדשה וכן לכניסתו לתוקף של מנגנון הסטת האחריות מהמנפיק לסולק. תחולת מנגנון הסטת האחריות נקבעה ליום 1 בינואר 2019. בחודש אוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים להערות הציבור טיוטת תיקון להוראה 472, לפיה מנגנון הסטת האחריות בבתי עסק קטנים שמחזור הפעילות השנתי שלהם בשנת 2018 מול סולקים לא עלה על 5 מיליוני ש"ח ייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2020.

בחודש יולי 2018 פורסמו ברשומות תקנות הבנקאות (רישוי) (הגדלת התקרה לפי סעיף 21(ב)(8)(א) לחוק התשע"ח-2018, לפיו התקרה הקבועה בסעיף האמור תעמוד על סכום של חמישה מיליארד ש"ח במקום שני מיליארד וחצי ש"ח. (ביום 17 באוקטובר 2018, אישרה מליאת הכנסת בקריאה טרומית את הצעת החוק של ח"כ פולקמן להגדלת התקרה ל-20 מיליארד ש"ח).

תיקון 29 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981 – בחודש יולי 2018 פורסם ברשומות תיקון מספר 29 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, לפיו תאגיד בנקאי המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, יתן מענה מקצועי אנושי לפחות לסוגי השירותים של טיפול בתקלות, בירור חשבון וסיום התקשרות, לאחר האפשרות, אם קיימת, לבחור את השפה או את האזור הגיאוגרפי שבהם ינתן השירות הטלפוני. בשירות טלפוני הכולל מענה אנושי נפרד לשירותים שתאגיד בנקאי מספק, הוא רשאי לאפשר ללקוח לבחור את סוג השירות לפני מתן המענה האנושי המקצועי. על-פי התיקון לחוק, בין היתר, משך ההמתנה לקבלת מענה אנושי מקצועי בסוגי השירותים הנזכרים לעיל לא יעלה על שש דקות מתחילת השיחה, אך ניתנה סמכות למפקח על הבנקים להורות כי תאגיד בנקאי רשאי לחרוג ממשך ההמתנה האמור בתנאים המפורטים בתיקון לחוק. בנוסף, ניתנה למפקח על הבנקים סמכות להטיל על תאגיד בנקאי עיצום כספי בסך חמישים אלף שקלים חדשים, אם היה לו יסוד סביר להניח כי לא נתן מענה אנושי מקצועי בהתאם להוראות התיקון. התיקון לחוק ייכנס לתוקף ביום 25 ביולי 2019.

ביום 14 במרץ 2018 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור). הצו מסדיר את החובות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור של גוף החייב בקבלת רישיון למתן אשראי בהתאם לפרק ג' לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), תשע"ז-2016, שהוא גוף המנוי בתוספת השלישית לחוק איסור הלבנת הון, וכן על נותן שירותי ניכיון ומאגד כנותן שירותי אשראי. הצו נכנס לתוקף ביום 15 במרץ 2018. ביום 23 במאי 2018 פרסם משרד האוצר טיוטת תיקון לצו האמור, במסגרתה, בין היתר, מורחבות ההוראות החלות על פעילותו של מאגד כנותן שירותי אשראי גם לפעילותו של מאגד כנותן שירותי בכנס פיננסי.

בחודש מאי 2018, נכנסו לתוקף תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017, המפרטות את אופן יישומה של חובת אבטחת המידע החלה על כל גורם המנהל או מחזיק "מאגר מידע", כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. התקנות קובעות הסדר רחב ומקיף לעניין ההגנה הפיסיית והלוגית על מאגרי מידע וניהולם, בהתאם לסוג המאגר, כמפורט בתקנות. ישראלכרט נערכה ליישום התקנות על היבטיהם השונים.

בחודש נובמבר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים להערות הציבור טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בנושא "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב". במסגרת טיוטת התיקון נקבע, בין היתר, כי סולק רשאי לסרב לתת לבית עסק שירותי סליקה או לסרב לבצע עבורו פעולה מסוימת, כאשר מתעורר אצלו חשש ממשי שבפעילות בית העסק יש משום הונאת לקוחות, וזאת בהתאם למפורט בטיטת ההוראה. הציבור יכול להעביר הערותיו לטיטת עד ליום 15 בנובמבר 2018. יצוין, כי בחודש אוקטובר 2018 אושרה בקריאה טרומית הצעת חוק כרטיסי חיוב (תיקון - ביטול חיוב באשראי בשל עסקה עם ספק מפר), התשע"ח-2018, שאף היא עוסקת בנושא של הונאת לקוחות על-ידי בתי עסק.

בחודש נובמבר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים להערות הציבור טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 362 בנושא "מחשוב ענן", במסגרתה, בין היתר, בוטלה הדרישה מהתאגיד הבנקאי לפנות לפיקוח על הבנקים במקרים מסוימים בבקשה לקבלת היתר לפני שימוש בטכנולוגיה מחשוב ענן, נקבעו הנחיות בדבר גיבוש מסמך מדיניות בנושא, ונקבעו כללים בנוגע לדיווח לפיקוח על הבנקים על יישומי מחשוב ענן שישומו או עתידים, הכל בהתאם למפורט בטיטת התיקון. הציבור יכול היה להעביר הערותיו לטיטת עד ליום 8 בנובמבר 2018.

בחודש אוקטובר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים להערות הציבור טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא "דירקטוריון". במסגרת טיוטת התיקון נקבע, בין היתר, כי על הדירקטוריון למנות גם ועדה לענייני טכנולוגיה מידע וחדשנות טכנולוגית (למעט לגבי תאגיד נשלט המקבל שירותי טכנולוגיה מידע מן התאגיד הבנקאי השולט בו) החל מיום 1 במרץ 2019, בהרכב ועל-פי הכללים המפורטים בטיטת, וכי על הדירקטוריון לקבוע מדיניות למשך הכונה מרבי של יושבי הראש של הוועדות. הציבור יכול היה להעביר הערותיו לטיטת עד ליום 8 בנובמבר 2018.

בחודש אוקטובר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים להערות הציבור טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 בנושא "כרטיסי חיוב". במסגרת טיוטת התיקון נקבע, בין היתר, כי: (1) חברת כרטיסי אשראי רשאית לשלוח את חוזה ההנפקה ללקוח בכל אמצעי המשלוח הנהוגים בחברה ולא רק בדואר, בהתאם לכללים המפורטים בטיטת; (2) בהתאם לאמור בסעיף 17 לחוק שטרם - על בנק לאפשר ללקוח להגיש בקשה באמצעות מנפיק, להצגת המידע אודות עסקאותיו בכרטיסי חיוב, אשר התשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון עובר ושב של הלקוח בבנק. המידע יוצג באמצעות קישור מאובטח המפנה לאתר המנפיק או לאתר מתפעל ההנפקה, בלא צורך בהזדהות נוספת מצד הלקוח לצורך צפייה בפרטי העסקאות, והכל בהתאם למפורט בטיטת. בנק אינו רשאי לעשות כל שימוש במידע שהגיע לידיו לפי סעיף זה, אלא לצורך הצגתו כאמור בסעיף זה. לפי דברי ההסבר לטיטת ההוראה, כיום נוטים לקוחות להעדיף את השימוש בכרטיסי החיוב הבנקאיים, אשר מאפשרים להם ריכוז המידע בחשבון. מטרת המנגנון, לפי דברי ההסבר, היא להשוות את נוחות השימוש בכרטיסים הבנקאיים והחופץ בנקאיים ולהסיר את הקושי של הלקוחות לעקוב אחר המידע במספר אתרי אינטרנט של המנפיקים השונים, וצפוי כי יעודד את התחרות בשוק כרטיסי האשראי. הציבור יכול היה להעביר הערותיו לטיטת עד ליום 8 בנובמבר 2018.

גיבוש סטנדרט API לבנקאות פתוחה - בחודש אוגוסט 2018 פרסמו הפיקוח על הבנקים ורשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ("רשות שוק ההון") קול קורא לקבלת מידע מחברות המתעניינות במתן שירותי השוואת עלויות, ריכוז מידע ויעוץ פיננסי. על-פי הקול הקורא, הפיקוח על הבנקים ורשות שוק ההון רואים חשיבות לאומית בקידום הבנקאות הפתוחה בישראל, אשר תאפשר ללקוחות המערכת הבנקאית ליזום שיתוף במידע הפיננסי שלהם, שמצוי בבנקים, עם צדדים שלישיים, לרבות גופי פינטק. על-פי הפרסום, על מנת לקדם מגמה זו, בנק ישראל פועל לגיבוש סטנדרט API לבנקאות פתוחה שצפוי להיות מיושם בישראל באופן מלא על ידי המערכת הבנקאית בישראל במהלך שנת 2020, שיקל על תהליכי העברת מידע בין הגופים, ויביא, בין היתר, לשיפור השירותים הניתנים ללקוח ולהגברת התחרות על השירותים הפיננסיים.

ריבוי הרגולציה ויזמות הרגולציה ככל שישומו, ובכלל זה מתווה הירידה בעמלה הצולבת, זיכוי מידי וכניסת סולקים ומאגדים וכן המגמות בשוק, עלולים להיות בעלי השפעה מהותית לרעה על פעילות קבוצת ישראל. מנגד הרגולציה מייצרת לקבוצת ישראל הזדמנויות כגון פוטנציאל חדירה לעבודה משותפת עם בנקים איתם לא פעלה בעבר, אפשרות להגדלת שוק המוצרים החוץ בנקאיים אותם היא מציעה ללקוחותיה, אפשרות להציע כרטיסים חוץ בנקאיים (כאשר על בנקים בעלי היקף פעילות רחב חלות מגבלות בתחום זה), פוטנציאל גידול במחזוריים כתוצאה מהוראות החוק לצמצום השימוש במזומן, ואפשרות לשימוש בפרטי התקשרות של לקוחות לצורך הצעת שירותים בתחום ההנפקה או האשראי.

לפרטים נוספים בנושא שינויים רגולטוריים המתייחסים גם לחברות כרטיסי אשראי, ראה ["יזמות רגולטוריות" בפרק "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל](#).

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מפורט בביאור 1. ה. בתמצית הדוחות הכספיים, מגזר זה כולל, בין היתר, את פעילות קבוצת ישראל, אשר מסווגת כפעילות מופסקת החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2018. לפיכך, היתרות המאזניות של פעילות כרטיסי האשראי, אשר מהוות חלק מהפעילות המופסקת, מוצגות תחת מגזר זה. היתרות כוללות, בין היתר, אשראי לציבור בסך של כ-13.9 מיליארד ש"ח וכ-12.8 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 וליום 31 בדצמבר 2017, בהתאמה. הרווח הנקי המיוחס לפעילות המופסקת, בסך של 279 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 ו-267 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, מוצג בנפרד תחת מגזר זה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-231 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מקיטון בהפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בעמלות והכנסות אחרות אשר משויכות למגזר זה, וכן מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, שקוזזה בחלקה עקב רישום מס נדחה על חלק מההוצאות הנייל בסך של 70 מיליון ש"ח.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

6.2. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

טבלה 6-8: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל – סוברני				
יוני 2018	חיובי	P-1	A1	Moody's
אוגוסט 2018	יציב	A-1+	AA-	S&P
אפריל 2018	יציב	F1+	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
אוקטובר 2018*	יציב	P-1	A2	Moody's
דצמבר 2017	חיובי	A-2	A-	S&P
מאי 2018	יציב	F1	A	Fitch Ratings
דירוג מקומי (בישראל)				
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
אוקטובר 2017	יציב		AAA	S&P מעלות
דצמבר 2017	יציב	P-1	Aaa	מידרוג

* בחודש יוני 2018 הוסיפה Moody's דירוג מסוג Counterparty Risk Rating - CRR לבנק ברמה של A1/P-1, ללא שינוי בדירוגים לטווח קצר ולטווח ארוך הנזכרים בטבלה.

6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה". מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם. ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית ענפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. ברבעון השלישי לשנת 2018 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. המעורבות החברתית של פועלים בקהילה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 באה לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-29 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים אודות פעילות קבוצת הבנק בתחום המעורבות החברתית, התרומה לקהילה ואחריות חברתית, ראה סעיף 7.8 לחלק ממשל תאגידי ופרטים נוספים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017.

7. נספחים

7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו*

2017				2018			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
2,451	2,944	2,467	2,751	2,528	3,274	2,895	הכנסות ריבית
(444)	(779)	(376)	(590)	(442)	(972)	(667)	הוצאות ריבית
2,007	2,165	2,091	2,161	2,086	2,302	2,228	הכנסות ריבית, נטו
185	139	156	172	228	361	406	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
2,192	2,304	2,247	2,333	2,314	2,663	2,634	סך הרווח המימוני המדווח
							בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
49	49	26	2	68	30	9	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
65	32	39	49	49	27	167	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
4	-	-	-	18	40	-	רווחים (הפסדים) בגין הלוואות שנמכרו
(13)	(37)	(25)	35	(38)	41	96	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
16	(14)	(2)	6	(5)	55	6	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽²⁾
2,071	2,274	2,209	2,241	2,222	2,470	2,356	רווח מפעילות שוטפת ⁽³⁾

* לא כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

- (1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 - (2) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 - (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
- מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 19 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, הכנסה של 138 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, הוצאה של 34 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, הכנסה של 15 מיליון ש"ח ברבעון רביעי של שנת 2017, הוצאה של 67 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, הכנסה של 114 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017, הוצאה של 24 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 2-7: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**,**

2017				2018			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
170	202	176	314	153	222	167	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(250)	(255)	(409)	(345)	(256)	(228)	(289)	קטיון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(80)	(53)	(233)	(31)	(103)	(6)	(122)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
163	191	225	20	319	96	240	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
83	138	(8)	(11)	216	90	118	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:							
(26)	(6)	(125)	(176)	87	(17)	(37)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(5)	-	(4)	(5)	5	6	20	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור
114	144	120	171	124	103	135	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	-	1	(1)	-	(2)	-	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
83	138	(8)	(11)	216	90	118	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור***:							
0.26%	0.31%	0.27%	0.47%	0.22%	0.32%	0.24%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.51%	0.60%	0.61%	0.50%	0.69%	0.46%	0.59%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.13%	0.21%	(0.01%)	(0.02%)	0.32%	0.13%	0.17%	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.38%	0.34%	0.03%	0.11%	0.11%	0.25%	0.15%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
26.14%	24.23%	2.06%	7.89%	8.18%	18.32%	10.94%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לא כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

** לרבות בגין אשראי לדיוור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקטיון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 3-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים*

2017				2018			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
עמלות							
240	232	233	238	232	227	230	דמי ניהול חשבונות
203	183	189	186	189	182	174	פעילות בניירות-ערך
64	63	75	67	67	70	81	כרטיסי אשראי, נטו
81	53	55	45	55	76	47	טיפול באשראי
143	140	142	150	145	145	149	עמלות מעסקי מימון
177	169	175	174	173	178	175	עמלות אחרות
908	840	869	860	861	878	856	סך-הכל עמלות
41	57	36	29	22	25	13	הכנסות אחרות
949	897	905	889	883	903	869	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

* לא כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 4-7: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות*

2017				2018			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
הוצאות שכר							
989	961	940	931	960	952	890	שכר ⁽¹⁾⁽²⁾
108	89	97	94	84	110	130	מענקים ותגמול מבוסס מניות
1,097	1,050	1,037	1,025	1,044	1,062	1,020	סך-הכל שכר
333	342	330	345	343	343	341	אחזקה ופחת בניינים וציוד
454	477	908	862	613	663	657	אחרות⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾
1,884	1,869	2,275	2,232	2,000	2,068	2,018	סך-הכל

* לא כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

- (1) הרבעון השלישי של שנת 2018 כולל סך של 30 מיליון ש"ח בגין הפסקת הפעילות בבנק הפועלים שוויון (הוצאה בסך 110 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017 והוצאה בסך 21 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017).
- (2) בשנת 2017 סווג מחדש סך של כ-288 מיליון ש"ח מהוצאות שכר להוצאות אחרות, וזאת בהתאם לתיקון 07-2017 בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כ-68 מ"ח ברבעון הראשון של שנת 2017, כ-69 מ"ח ברבעון השני של שנת 2017, כ-73 מ"ח ברבעון השלישי של שנת 2017 וכ-78 מ"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017).
- (3) הרבעון השלישי של שנת 2018 כולל הוצאה בסך של 142 מיליון ש"ח בגין הוצאות משפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (סך של 103 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, סך של 87 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, סך של 38 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017, סך של 10 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, סך של 19 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017, סך של 22 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017).
- (4) הרבעון השלישי של שנת 2018 כולל הכנסה בסך של 14 מיליון ש"ח בגין הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (הוצאה בסך של 50 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, הוצאה בסך של 61 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, הוצאה בסך של 268 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2017, הוצאה בסך של 290 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, הכנסה בסך של 28 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2017 והכנסה בסך של 27 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2017).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 5-7: פירוט השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	
במיליוני ש"ח									
									השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד
1,126	(73)	1,199	3,440	(210)	3,650	4,555	(288)	4,843	משכורות והוצאות נלוות
1,120	73	1,047	2,473	210	2,263	3,586	288	3,298	הוצאות אחרות

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.47%	2,097	245,165	3.89%	2,488	259,274
4.72%	182	15,678	5.41%	203	15,307
3.54%	⁽⁵⁾ 2,279	260,843	3.98%	⁽⁵⁾ 2,691	274,581
אשראי לממשלות:					
2.44%	14	2,317	3.04%	17	2,262
-	-	4	-	-	-
2.43%	14	2,321	3.04%	17	2,262
פיקדונות בבנקים:					
2.48%	32	5,202	2.28%	17	3,005
	-	758	(1.22%)	(1)	326
2.17%	32	5,960	1.94%	16	3,331
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.12%	13	45,166	0.10%	13	51,965
1.37%	43	12,630	2.02%	41	8,187
0.39%	56	57,796	0.36%	54	60,152
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	629	-	-	829
-	-	-	-	-	-
-	-	629	-	-	829
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾ :					
0.96%	128	53,639	1.40%	161	46,323
1.94%	26	5,386	2.57%	30	4,723
1.05%	154	59,025	1.51%	191	51,046

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של

אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהן במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

בסך של (310) מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2017: 390 מיליוני ש"ח).

(5) עמלות בסך 262 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (30 בספטמבר 2017: 167 מיליוני ש"ח).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.26%	4	6,238	0.41%	6	5,863
-	-	80	5.75%	1	71
0.25%	4	6,318	0.47%	7	5,934
נכסים אחרים:					
-	-	499	-	-	689
-	-	-	-	-	-
-	-	499	-	-	689
2.61%	2,539	393,391	3.02%	2,976	398,824
-	-	15,649	-	-	16,564
-	-	43,463	-	-	38,135
-	-	452,503	-	-	453,523
2.94%	251	34,536	3.89%	274	28,614

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 בסך של (310) מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2017: 458 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.41%	205	198,842	0.66%	318	193,737
					בישראל
0.04%	8	83,099	0.08%	17	86,552
					לפי דרישה
0.68%	197	115,743	1.13%	301	107,185
					לזמן קצוב
0.92%	46	20,060	2.09%	81	15,590
					מחוץ לישראל
0.35%	6	6,957	1.71%	16	3,762
					לפי דרישה
1.23%	40	13,103	2.22%	65	11,828
					לזמן קצוב
0.46%	251	218,902	0.76%	399	209,327
					סך-הכל
פיקדונות הממשלה:					
25.69%	1	17	4.94%	2	165
					בישראל
-	-	-	-	-	-
					מחוץ לישראל
25.69%	1	17	4.94%	2	165
					סך-הכל
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	-
					בישראל
-	-	-	2.91%	4	556
					מחוץ לישראל
-	-	-	2.91%	4	556
					סך-הכל
פיקדונות מבנקים:					
(0.27%)	(2)	2,955	-	-	4,125
					בישראל
4.86%	4	335	14.79%	8	228
					מחוץ לישראל
0.24%	2	3,290	0.74%	8	4,353
					סך-הכל
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	-
					בישראל
(0.70%)	(1)	572	9.63%	1	43
					מחוץ לישראל
(0.70%)	(1)	572	9.63%	1	43
					סך-הכל

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
1.50%	108	29,035	3.32%	241	29,365
בישראל					
5.06%	14	1,127	8.14%	10	506
מחוץ לישראל					
1.63%	122	30,162	3.40%	251	29,871
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
0.60%	1	665	1.19%	3	1,013
בישראל					
-	-	2	-	-	5
מחוץ לישראל					
0.60%	1	667	1.18%	3	1,018
סך-הכל					
0.59%	376	253,610	1.09%	668	245,333
סך-ככל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	125,052	-	-	134,100
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	14,863	-	-	15,151
זכאים בנין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	23,167	-	-	21,514
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	416,692	-	-	416,098
סך-ככל ההתחייבויות					
-	-	35,811	-	-	37,425
סך-ככל האמצעים ההוניים					
-	-	452,503	-	-	453,523
סך-ככל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
2.02%	-	-	1.93%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.22%	1,975	358,855	2.33%	2,138	370,210
בישראל					
2.20%	188	34,536	2.40%	170	28,614
מחוץ לישראל					
2.22%	2,163	393,391	2.33%	2,308	398,824
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות					
1.15%	63	22,096	2.48%	104	16,928
לפעילויות מחוץ לישראל					

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לרבות מכשירים נגזרים.
- (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.78%	6,831	241,861	3.95%	7,543	256,004
4.24%	524	16,574	5.06%	560	14,843
3.81%	⁽⁵⁾ 7,355	258,435	4.01%	(5)8,103	270,847
אשראי לממשלות:					
2.36%	41	2,325	2.72%	50	2,458
-	-	14	-	-	-
2.34%	41	2,339	2.72%	50	2,458
פיקדונות בבנקים:					
2.02%	89	5,888	2.33%	78	4,479
(1.56%)	(11)	936	(1.48%)	(4)	360
1.53%	78	6,824	2.04%	74	4,839
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.11%	33	41,796	0.10%	36	47,559
1.05%	106	13,518	1.69%	118	9,311
0.34%	139	55,314	0.36%	154	56,870
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	401	-	-	697
-	-	-	-	-	-
-	-	401	-	-	697
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾ :					
0.85%	356	55,581	1.20%	428	47,725
1.78%	81	6,074	2.38%	86	4,827
0.95%	437	61,655	1.31%	514	52,552

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 בסך של (38) מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2017: 298 מיליוני ש"ח).
- (5) עמלות בסך של 393 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (30 בספטמבר 2017: 452 מיליוני ש"ח).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.35%	20	7,542	0.53%	31	7,875
-	-	82	3.77%	2	71
0.35%	20	7,624	0.55%	33	7,946
נכסים אחרים:					
-	-	511	-	-	559
-	-	-	-	-	-
-	-	511	-	-	559
2.75%	8,070	393,103	3.01%	8,928	396,768
-	-	15,047	-	-	15,710
-	-	41,233	-	-	39,553
-	-	449,383	-	-	452,031
2.52%	700	37,198	3.47%	762	29,412

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 בסך של (38) מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2017: 298 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

מחשכל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.47%	692	196,282	0.65%	963	196,561
0.07%	44	82,789	0.10%	64	85,922
0.76%	648	113,493	1.08%	899	110,639
0.96%	130	18,016	1.89%	211	14,904
0.45%	24	7,177	1.51%	44	3,898
1.31%	106	10,839	2.03%	167	11,006
0.51%	822	214,298	0.74%	1,174	211,465
פיקדונות הממשלה:					
3.11%	5	215	3.43%	5	195
-	-	-	-	-	-
3.11%	5	215	3.43%	5	195
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	2.24%	5	298
-	-	-	2.24%	5	298
פיקדונות מבנקים:					
-	-	3,041	0.23%	6	3,525
3.48%	11	423	8.60%	18	282
0.42%	11	3,464	0.84%	24	3,807
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	-
(0.29%)	(1)	458	-	-	99
(0.29%)	(1)	458	-	-	99

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
3.17%	718	30,325	4.02%	838	27,967
4.60%	41	1,195	6.11%	29	638
3.22%	759	31,520	4.06%	867	28,605
התחייבויות אחרות:					
1.10%	4	487	1.29%	9	933
34.65%	1	4	-	-	3
1.36%	5	491	1.28%	9	936
0.85%	1,601	250,446	1.13%	2,084	245,405
-	-	125,748	-	-	132,208
-	-	14,421	-	-	14,701
-	-	23,627	-	-	23,044
-	-	414,242	-	-	415,358
-	-	35,141	-	-	36,673
-	-	449,383	-	-	452,031
1.90%	-	-	1.88%	-	-
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.24%	5,951	355,905	2.31%	6,345	367,356
1.86%	518	37,198	2.27%	499	29,412
2.20%	6,469	393,103	2.31%	6,844	396,768
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
1.21%	182	20,096	2.17%	263	16,224

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לרבות מכשירים נגזרים.

(4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה/הוצאה (הוצאה)	הכנסות/הוצאות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה (הוצאה)	הכנסות/הוצאות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.79%	1,894	274,023	2.80%	1,972	284,194
(0.32%)	(124)	154,164	(0.30%)	(110)	148,623
2.47%	-	-	2.50%	-	-
מטבע ישראלי צמוד למדד					
1.34%	154	46,107	3.84%	453	47,889
(0.90%)	(84)	37,377	(2.87%)	(294)	41,403
0.44%	-	-	0.97%	-	-
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.50%	240	38,725	2.94%	277	38,127
(1.05%)	(105)	39,973	(1.68%)	(160)	38,379
1.45%	-	-	1.26%	-	-
סך פעילות בישראל					
2.57%	2,288	358,855	2.95%	2,702	370,210
(0.54%)	(313)	231,514	(0.99%)	(564)	228,405
2.03%	-	-	1.96%	-	-

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

חמשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה/הוצאה (הוצאה)	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה (הוצאה)	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
חטבע ישראלי לא-צמוד					
2.74%	5,559	271,367	2.77%	5,829	281,858
(0.34%)	(392)	152,682	(0.31%)	(356)	151,291
2.40%	-	-	2.46%	-	-
חטבע ישראלי צמוד למדד					
3.31%	1,146	46,409	4.42%	1,549	47,033
(2.70%)	(761)	37,719	(3.50%)	(1,043)	39,913
0.61%	-	-	0.92%	-	-
חטבע-חוץ (לרבות חטבע ישראלי צמוד לחטבע-חוץ)					
2.33%	665	38,129	2.74%	788	38,465
(0.89%)	(266)	39,949	(1.48%)	(422)	37,977
1.44%	-	-	1.26%	-	-
סך פעילות בישראל					
2.77%	7,370	355,905	2.97%	8,166	367,356
(0.82%)	(1,419)	230,350	(1.06%)	(1,821)	229,181
1.95%	-	-	1.91%	-	-

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

מחשול תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2018

טבלה 6-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017			
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	מחיר	כמות
	מחיר		מחיר		
במיליוני ש"ח					
ג. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
712	295	417	391	256	135
					בישראל
36	101	(65)	21	26	(5)
					מחוץ לישראל
748	396	352	412	282	130
					סך-הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
84	99	(15)	23	28	(5)
					בישראל
26	110	(84)	2	32	(30)
					מחוץ לישראל
110	209	(99)	25	60	(35)
					סך-הכל
858	605	253	437	342	95
					סך-כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
271	270	1	113	121	(8)
					בישראל
81	125	(44)	35	58	(23)
					מחוץ לישראל
352	395	(43)	148	179	(31)
					סך-הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
131	169	(38)	138	124	14
					בישראל
-	30	(30)	6	18	(12)
					מחוץ לישראל
131	199	(68)	144	142	2
					סך-הכל
483	594	(111)	292	321	(29)
					סך-כל הוצאות הריבית
375	11	364	145	21	124
					סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בחשבון על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרייך במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רוברד 1 והון רוברד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רוברד 1 והון רוברד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רוברד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגילי ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים ממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות מופסקת

בהתאם לתקינה האמריקאית, פעילות מופסקת מוגדרת כרכיב של ישות (או קבוצת רכיבים), העומד בשני הקריטריונים הבאים:

1. הרכיב מקיים את הקריטריונים של "מוחזק למכירה".
2. מדובר ב: א. שינוי אסטרטגי ו-ב. שיש לו או שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business - פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer - פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer - הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment - חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act - תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation - התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative - תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country - ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio - היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערור של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

א

איגוח 268,156,154,153,117,36

אנשים קשורים 238

אשראי לציבור ,56,55,54,53,52,51,47,46,45,44,42,26,22,14,8

,133,132,131,130,114,112,109,104,99,70,69,61,60,59,58,57

,190,189,188,187,186,185,184,182,178,174,170,166,135,134

,204,203,202,201,200,199,198,197,196,195,194,193,192,191

,218,217,216,215,214,213,212,211,210,209,208,207,206,205

268,267,261,257,254,251,248,246,244,243,242,240,239,219

ג

גידור ,155,154,122,121,120,119,117,112,103,74,50,42,25,21,20

248,159,158,157,156

ד

דיבידנד ,153,142,141,117,113,109,107,106,105,48,32,31,14,8

229,228

ה

הון מניות 107,106,105,35

הלבנת הון 251,245,88,18

הלוואות לדיור ,73,61,60,59,58,57,56,51,47,46,45,44,36,27,26,8

,178,176,174,172,170,168,166,164,132,131,130,113,92,75,74

,197,196,195,194,193,192,191,188,187,186,185,184,182,180

242,241,235,231,212,211,199,198

הליכים משפטיים 232,90,89,49,18,7

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 202,201,200

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 254,22

ו

ועדת שטרומ 249,238,230,90

ז

זכויות עובדים 141,140,139,138,137,136,108,99

ח

חובות פגומים ,170,166,132,131,130,69,66,65,64,53,52,14,13

,201,200,199,198,197,196,195,194,193,192,191,182,178,174

261,257,216,210,209,208,207,206,205,204,203,202

י

ירידת-ערך 112

ה

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה ,185,184,99,49,48,47,46,45,29,8

238,235,189,188,187,186

מגזרי פעילות פיקוחיים ,166,164,99,47,46,45,44,41,38,37,8,7

248,188,187,186,185,184,182,180,178,176,174,172,170,168

מדינות זרות 28

מימון ממוכף 37,9

מינוף 148,147,146,145,144,143,142,141,99,36,12,8

מסגרות אשראי 231,212,91,27

ו

נגזרים ,82,80,78,76,70,69,63,61,60,59,58,57,56,42,31,27,20,8

,159,158,157,156,155,154,136,118,117,116,112,108,104,99,84

,222,221,220,219,218,217,216,215,214,213,163,162,161,160

,261,260,259,258,257,253,248,247,229,228,227,226,225,224

268,267,266,265,264,263,262

ניזילות 250,163,153,149,148,88,87,69,50,32,12,8,7

ניירות-ערך ,50,48,42,41,35,33,29,28,26,25,20,14,13,12,11,8

,120,119,116,113,109,108,104,103,99,88,69,61,60,59,58,57,56

,147,146,132,131,130,129,128,127,126,125,124,123,122,121

,200,199,198,197,196,195,194,193,192,191,190,189,150,149

,215,214,213,211,210,209,208,207,206,205,204,203,202,201

,259,257,238,237,226,225,224,222,221,220,219,218,217,216

268,263,261

נכסים אחרים ,189,132,131,130,108,104,61,60,59,58,57,56,36

,203,202,201,200,199,198,197,196,195,194,193,192,191,190

262,258,215,214,213,211,210,209,208,207,206,205,204

נכסי סיכון 182,178,174,170,166,142,36,34,12

ו

סייבר 15

סיכון אשראי ,59,58,57,56,54,52,51,50,36,34,28,27,22,14,8,7

,160,142,134,133,132,131,99,72,71,70,69,66,65,64,63,62,61,60

,201,200,199,198,197,196,195,194,193,192,191,190,163,161

254,250,239,212,211,210,209,208,207,206,205,204,203,202

סיכונים אחרים 50,15

סיכון מוניטין 89,50,15,7

סיכון מימון 87

סיכון ניזילות 163,87,50,12,7

סיכון סביבתי 89,7

סיכון ריבית 76,50,32

סיכון שוק 163,76,50,36,8,7

סיכון תפעולי 163,142,88,50,36,34,7

ע

עמלות 8, 13, 14, 19, 22, 23, 23, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 91, 102,
114, 150, 151, 164, 168, 172, 176, 180, 184, 185, 186, 187, 188, 231,
235, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 246, 248, 255, 256, 257, 261
ענפי משק 8, 27, 29, 59, 61, 62, 63, 70

פ

פיקדונות הציבור 14, 26, 29, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47,
99, 104, 112, 116, 135, 166, 170, 174, 178, 182, 184, 185, 186, 187, 188,
213, 214, 215, 217, 218, 219, 239, 240, 243, 244, 246, 247, 248, 259,
260, 263, 264, 267

ר

רווח למניה 102, 111, 115

ש

שווי הון 20, 25, 30, 35, 76, 77, 78, 80, 82, 84, 86, 99, 103, 112, 118,
119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 137, 157, 158,
159, 160, 161, 162, 163, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 221,
222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 253

ת

תגמול 33, 106, 107, 146, 237, 268
תיק למסחר 28
תשלום מבוסס מניות 105, 106, 107, 108